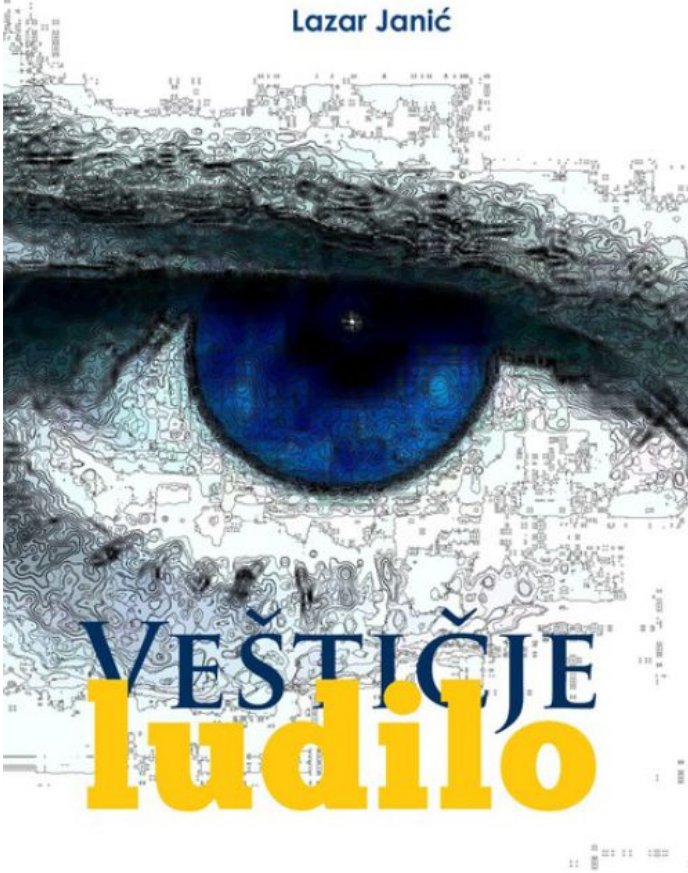

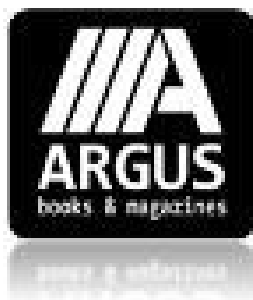
Lazar Janić

VEŠTIČJE
ludilo

Lazar Janić

ARGUS Books&Magazines Library

Edicija ***Oni su ovde, sa nama***
knjiga 2.

Lazar Janić

Veštičje ludilo

roman

Sadržaj

Veštičje ludilo

PROLOG

1.

2.

3.

4.

5.

6.

7.

8.

9.

10.

11.

12.

13.

14.

15.

16.

17.

18.

19.

20.

EPILOG

Aleksa Lakić je odlučio da umre

KNJIGA PREPUNA PITANJA

Copyright © 2012. by Lazar Janic

'Znaš, više ne smem, u paklu noći, sklapati oči u samoći, da umrem...'

„Znaš“, Aleksa Lakić, 2010.g.

'Neko ce sutra možda da žali jecaj zvona crkvenog tornja, i poslednju molitvu na ulici, krst i žene u crnini...'

„Slutnja“, Aleksa Lakić, 1995.g.

PROLOG

Iz knjige „Letopis Lakićke parohije“, paroha Nikodija Stefanovića

Ovo poglavlje posvećujem pukovniku u penziji Kraljevske Srpske vojske, našem dobročinitelju i najvećem donatoru pravoslavne crkve u Lakićima, gospodinu Arandělu Milutina Lakiću.

O Arandělu Lakiću ispredale su se mnoge priče, mnogo naroda ga je cenilo i poštovalo, malo kome se zamerio, mnogima pomogao, i bio je i ostao legenda ovoga kraja. Ali, on odavde nije poticao...

Mogao bih reći, božijim providenjem i igrom slučaja, dokopao sam se nekih starih novinskih članaka, ali i jedne lične beležnice Vukadina Ilijinog Lukovića, novinara poreklom iz ovog kraja, i Arandělovog savremenika, u kojima sam našao šturu biografiju njegovu, pa ću je ovde izložiti.

O toj beležnici Vukadinovoj biće reći kasnije... Ona mi je pomogla da rekonstruišem pojedine nesrećne događaje vezane za Aranděla i Aleksu Lakića.

Da se vratim Arandělu Lakiću.

Rodio se u Prizrenu na Kosovu, 20. marta 1837. godine, kao prvo dete, u učiteljskoj porodici. Otac Milutin Lakić službovao je u Prizrenu, učeći srpsku decu ljubavi prema Srbiji. U to vreme se Srbija oslobađala turskog uticaja i dobijala neku vrstu autonomije. Kosovo je još uvek bilo pod turskom vlašću i Milutin je žudeo da se otisne u novu otadžbinu svoga roda. On nije u tome uspeo, ali jeste Aranděl, po velikoj ceni, posle prerane smrti od neke zarazne bolesti oba roditelja i svoje mlađe braće. U Prizrenu više nikog nije imao, ali imao je strica Adama Lakića, podoficira srpske vojske u Beogradu, čoveka koji je ceo svoj život posvetio ljubavi prema otadžbini, pa se nikad nije ni ženio. Adam je preuzeo brigu o svom sinovcu. Još od kako je, u svojim ranim dečaćkim godinama, napustio rodnu kuću u Prizrenu i došao u Beograd, postavši vojni pitomac i kasnije, mladi potporučnik konjičkog puka u vojsci srpskog kneza Mihaila Obrenovića, očev uticaj ga je vodio da pomogne otadžbini, ispliva iz sirotinje i postane neko i nešto.

Imao je uspešnu vojničku karijeru, krunisanu u ratu protiv Turske 1878. godine. Tada su Srbija, ali i on, dobili nezavisnost. Međutim, velike sile nisu dozvolile Srbiji da vlast proširi i na Kosovo, srce prve srpske države i to ga je žestilo. Iz rata se vratio ranjen, penzionisan kao pukovnik, ali, što je važnije, odlikovan od strane kneza, kasnije kralja Milana Obrenovića, i nagrađen je ogromnim zemljišnim posedom u okolini Valjeva. Uz posed, dobio je i veliki letnjikovac, prethodno vlasništvo osuđenog zaverenika u ubistvu kneza Mihaila.

O svojim zaslugama kruni Arandjel Lakić nikada nikom nije pričao i ljudi o tome nisu mnogo znali. Jednog dana sa ženom Radicom i maloletnim sinom Aleksom uselio se u velelepnu kuću na brežuljku u blizini puta za Valjevo...

Iako građena kao letnjikovac, koju su prethodni vlasnici vrlo retko koristili, kuća Arandjela Lakića je bila velika građevina na sprat, sa mnogo soba, i prostorijama za poslugu. Smeštena na vrhu malog brežuljka, okružena šumom i nekoliko kilometara udaljena od najbližih seoskih imanja. Arandjel je posedovao stotinak hektara zemlje i veliki deo šume. Uglavnom pašnjake, na kojima su njegove sluge napasale veliki broj goveda i ergelu konja koju je uzgajao. Ceo brežuljak je bio u njegovom posedu.

Uskoro su ljudi zaseok koji je oko njegove kuće iznikao nazvali Lakići.

Kralj Milan Obrenović je u to vreme bio jedan od retkih srpskih vladara koji je na čelu Srbije ostao duže vremena, skoro četvrt veka, a Arandjel Lakić je na dvoru bio rado viđen gost. U svakom slučaju, uz pomoć svojih veza, brzo je postao jedan od najcenjenijih i najbogatijih ljudi u kraju.

Njegovom dobrom glasu doprineli su izuzetna velikodušnost i darežljivost prema siromašnim seljacima, svojim komšijama. Skoro da nije bilo kuće kojoj Arandjel nije pomogao finansijski, ili na neki drugi način.

Veliki deo imanja poklonio je pravoslavnoj crkvi i upravo je tamo više od devet desetina novca lično uložio u izgradnju ovog pravoslavnog hrama, osveštanog 1884. godine. Dobrotom je zadužio i crkvu i seljane.

O samoj izgradnji crkve bilo je reči u prethodnim poglavljima i ne bih se tome vraćao.

Dakle, Arandjel Lakić...

Njegova tajanstvena uloga na dvoru produžena je i posle abdikacije kralja Milana u korist maloletnog sina Aleksandra. Kralj Milan je otputovao u Beč, a zemljom vladalo namesništvo, sve do punoletstva kralja Aleksandra Obrenovića. Tih godina Arandjel Lakić je bio neka vrsta ličnog kurira između Milana i Aleksandra. Putovao je više puta i ostajao nedeljama u Beču. Poslednji put se vratio u društvu kralja Milana 1894. godine, posle državnog udara koji je izveo kralj Aleksandar, srušivši i vladu i namesništvo.

Činilo se da je u samom državnom udaru i sam imao aktivnu ulogu. Aleksandar je prvog aprila 1893. godine angažovao konjički puk i artiljerijsku podoficirsku školu, njima zaposeo vladine zgrade, telegraf, Narodnu skupštinu, i kuće ministara i namesnika. Indikativno je, da je komandant konjičkog puka bio pukovnik Obrad Radović, Arandjelov ađutant iz vremena turskih ratova. Aleksandar je to veče sve ministre i namesnike pozvao na večeru, a u zdravici je objavio svoju odluku i zatražio njihove ostavke. Ostali su na dvoru zarobljeni celu noć. To je vreme iskoristio da bi po beogradskim kasarnama dobio zakletvu vernosti od vojske.

Međutim, koliko god da je Arandjel Lakić imao uspeha u sticanju ličnog bogatstva i političkog uticaja, u njegovoj porodici nije išlo sve kako bi trebalo. Radica je imala vrlo tešku trudnoću i posle Aleksinog rođenja više nije mogla zatrudneti. Zato su jedinog sina obasipali ljubavlju, poklonima i puštali da radi sve što mu se prohte.

Sa petnaest godina, Arandjel ga je smestio u vojnu školu, želeći da sin krene njegovim stopama. Ni dve godine nisu prošle kad je bio prinuđen da ga vrati kući, jer se Aleksa nije mogao povinovati vojnoj disciplini. Pravio je probleme koji nisu mogli da se tolerišu, čak ni uz veze koje je Arandjel imao u oficirskoj školi.

Bila je tu još jedna stvar. Aleksa je bio bolestan.

Radilo se o začetku nekakvog duševnog poremećaja, usled koga se Aleksa ponekad gubio i padao u trans. Nije se to dešavalo često, ali sasvim dovoljno da ga lekarska komisija proglasi nesposobnim za vojnu službu.

Vukadin Luković, vredno je pomenuti, te je njegove odiseje u nesvesno, nazivao vizijama, navodeći za to primere, o kojima ću pisati nešto kasnije.

Aleksin povratak u Lakiće poklopio se sa sve dužim odsustvovanjima Arandela od kuće. Otac i sin su izgubili vezu, što je još više doprinelo Aleksinom otpadništvu od kuće i porodice.

Privatni profesori, koje je Arandel angažovao da se brinu o Aleksinom obrazovanju, nisu ništa postizali. Naime, Aleksa počeo otkrivati devojke. Sve duže je odsustvovao od kuće, čašćavajući društvo po okolnim krčmama i po sumnjivim konacima. Razvio se u naočitog mladića, a računavši i bogatstvo kojim je raspolagao, postao je curama neodoljiv. Od Valjeva, do Loznice i Šapca, krčmari su trljali šake a ostavljene devojke brisale suze za Aleksom Lakićem.

Ni ženidba sa već nosećom Valjevkom Milicom Gačić, poreklom iz bogate kuće, na koju ga je otac prinudio spasavajući obraz, kako svoj tako i devojčinih roditelja, ništa nije promenila u Aleksinom životu. Nastavio je da uživa u nepromišljenom lutanju, dok ga je Milica noćima čekala sa tek rođenim sinom Milutinom u porodičnoj kući sred Lakića. Aleksino se zdravstveno stanje pogoršalo, neobični napadi su učestali. Da nije večito bio okružen braćom po piću, možda bi negde i stradao. Prijatelji bi ga tada odnosili u konak, gde bi se zatekli. Aleksa nije dozvoljavao da ga odvede kući... Ukućane nisu obavestavali. Arandel Lakić ni slutio nije da se duševno zdravlje njegovog naslednika pogoršava...

I bog zna koliko dugo bi Aleksa Lakić nastavio da živi boemski, da se nije desilo nešto, što ga je, na neki način, promenilo, ali i zapečatilo tragičnu sudbinu njegove porodice...

Bilo je to krajem leta 1895. godine.

Ali, o tome ću nešto kasnije, po prikazu događaja koji su svemu prethodili...

1.

Aleksa Lakić podiže otežale kapke, a onda ih brzo sklopi, zaslepljen sunčevom svetlošću sa prozora...

Činilo se da mu stotinu dobošara udara po unutrašnjosti lobanje. Zaklonio je oči šakom i otvorio ih...

Pozdravio ga je od muva upljuvan plafon, po kome su igrale senke zavesa. U sobi se osećalo, baš kao i u njegovim ustima, po ustajalom mirisu izdahnutog alkohola.

E, moj Aleksa, pomislio je, noćas si se opet ubijao od onog kiselog crnog vina, koje je podvaljivao matori prefrigani krčmar, kao svoje najbolje i najskuplje piće!

Polakao se pridigao na laktove. Ležao je obučen, bez cipela, raskopčane košulje na golim grudima. Spustio je noge i seo na krevet, trljajući ukočen vrat. Odjednom se odlučio, ustao i prišao malom umivaoniku pored kreveta, nasuo iz bokala malo vode u šaku i ispljuskao se po licu. Okrenuo se, tražeći peškir, ali ga nije bilo. Svukao je košulju, obrisao se njome i bacio ju je iza sebe, na krevet.

Nalazio se u maloj sobi iznad krčme, nameštenoj samo najneophodnijim inventarom. Krevet, sto i stolica, umivaonik, orman. I prljava zavesa, kroz koju je ulazilo septembarsko sunce. Ono ga je i probudilo. Iz džepa prsluka, okačenog zajedno sa sakoom na stolici pored vrata, izvukao je džepni zlatni sat i pogledao. Deset prepodne.

Prisećao se. Nalazi se u Šapcu. Sinoć je sa Vučkom Lukovićem, svojim najvernijim pratiocem, bio u kupleraju, kod gospođe Trmčić. Dovedi su dve zgodne groteskno našminkane crнке i pili su zajedno, dole, u krčmi. Zadnje čega se sećao bio je histeričan smeh starije. Mlađa je bila još dete... A onda... ništa. Praznina.

Još jedan izlet u ništavilo, pomislio je.

Vučkova soba je pored njegove.

Izašao je u mali hodnik i otvorio susedna vrata.

Zapahnuo ga je miris alkohola, pomešan sa zadahom oznojenih tela i na trenutak zastade ošamućen. Otvori širom vrata i besno uđe u Vučkovu sobu.

Ležali su svo troje, goli, nepokriveni, isprepleteni na uskom krevetu. Vučko je ležao u sredini, golim dupetom prema gore, u sise starije zagnjurivši glavu, a rukom prekrivši venerin breg mlade.

Pobesnevši odjednom, ni sam ne znajući zašto, najverovatnije zbog toga što ih je Vučko obe prisvojio, a on sve plaćao, snažno prilepi šamar po goloj Vučkovoju stražnjici.

Pljesak po goljoj koži odjeknuo je kao pucanj bičem. Kad je podigao šaku, na bleđoj koži crveneo se trag prstiju. Vučko se prenuo iz sna i iznenađeno ga je pogledao. Lepo i mlado lice odražavalo je zbuđenost kad ga je prepoznao.

Aleksu prođe ljutnja i umalo mu se na licu pokazalo kajanje zbog brutalnosti prema prijatelju. Da bi ga prikrio, pljesnu šakama i oštro se obrati uzmuvanim devojkama, takođe probuđenim.

„Marš, kupite prnje vas dve, da vas više ne vidim!“ Udario je nekoliko puta dlanom o dlan, i odmakao se od kreveta, okrećući im leđa.

Devojke su već znale njegova promenljiva raspoloženja i hitro skočiše skupljajući svoju garderobu po podu.

„Brže to, ćurke jedne!“ Nije im dozvolio da se u sobi oblače, nego ih izgura u hodnik i zalupi vrata.

Okrenuo se Vučku, koji je raširenih nogu sedeo go na krevetu, češkao zamršenu smeđu kosu i znatiželjno ga posmatrao. Polni organ, još uvek nabrekao, stajao je uzdignut nad dlakama obraslim mošnicama i delovalo je kao da ga i on posmatra.

Aleksa prasnu u veseo, zvonki smeh. Priđe Vučku, pogladi ga po kosi, a onda sede pored njega zagrlivši ga oko ramena i dalje se smejući.

Sad se smejavao i Vučko, još uvek ga proučavajući ispod oka.

Vukadin Vučko Luković bio je inteligentni, dvadesetdvogodišnji student novinarstva, komšija iz Lakića. Kada se početkom leta vratio iz Beograda na ferije Aleksa ga je prosto oteo da ga prati po kafanama. I evo, već skoro tri meseca skoro da se u Lakiće i nisu vraćali, život su provodili u Aleksinoj raskošnoj kočiji sa četiri vranca, seljakajući se od konaka do konaka, od Valjeva do Šapca.

Vučkovom ocu, Iliji Lukoviću to saznanje baš i nije bilo najprijetnije, ali Aleksa Lakić je bio Arandelov sin, a Arandelov se niko ne

suprotstavlja. Arandželova žena Radica ga jednom prilikom čak priupitala ne bi li Vučku preneo da pripazi na Aleksu kao stariji i obrazovaniji (nije dodala i siromašniji, iako je visilo u zraku) i on se pomirio sa sinovljevim lutanjem. Ipak, jedva je čekao da prođu ferije, pa da se Vučko vrati u Beograd i odvoji od Alekse Lakića.

Vučko je, opet, to lutanje shvatao kao životnu praksu, korisnu za njegov poziv, a za koju bi bio uskraćen zbog svog slabog imovnog stanja. Bio je zavoleo svog godinu dana mlađeg bogatog prijatelja i znao je da mu je bio itekako potreban. Tek je tri meseca kasnije počeo shvatati da se iza maske siledžije, don žuana, i boema, krije sasvim drugačiji, dobar ali nesrećan mladić.

„Jebo te onaj, koji ti je prvi digao nogu da vidi šta si,“ rekao je Aleksa kad se stišao smeh. „Kakvog je jebača napravio!“ Namignuo je Vučku, pokazujući očima na zgužvani krevet.

„Izvini, trebao sam ih sinoć oterati, kad si ti...“ začutao je, ne želeći da izgovori da je Aleksa i sinoć imao napad.

Aleksa Lakić se u momentu oneraspoložio.

„Je li opet...?“ pitao je Aleksa tišim glasom.

„...Da.“ Vučko ga je gledao u oči. „Samo si sedeo pogleda ukočenog u jednu tačku. Ja i Hornberg smo te doneli gore u sobu...“

Leon Hornberg je bio njihov kamarad po piću, mladi Jevrejin, advokat iz Šapca.

Aleksa je uzdahnuo i opustio ruke. Sedeo je tako i gledao kroz prozor. Odjednom se odlučio i tiho poče da priča.

„Uglavnom se ničeg ne sećam, ali ponekad, kao kroz maglu, prisetim se nekih slika koje sam video u transu... Neka velika bela soba bez prozora u kojoj sedi mladić odeven u tesno belo kožno odelo. Na sredini sobe, zaseo na neku čudnu belu stolicu, niti od drveta, ni od gvoždja, nego od nekog tananog laganog materijala. Liči na mene, ponekad mi se učini da sam to ja, samo stariji... Crnokos je, zelenih očiju, glatko obrijan, nema bradu ni brkove, poput mene. Priča dubokim, odlučnim, ali umirujućim glasom. Sve vreme mi se smeši. Priča čudne stvari. U jednom trenutku, soba oko nas nestane i pojavimo se drugde. Posmatramo ljude i događaje, ali ne iz ovog vremena. Čini se neka daleka budućnost. Pokazuje mi ratove čudnim oružjima, vojnike neobično obučene, jezive strahote...“

Nekad gledamo nepoznati grad, deluje kao Beograd, ali zgrada drukčijih, većih, a ulicama prolaze ogromne gvozdene kočije bez konja i prave nesnosnu buku. Često vidimo čoveka, ošišanog skoro do glave, kratke bradice, skoro sasvim sede. I on liči na mene, mislim da bih tako mogao izgledati kad napunim pola veka. Mislim da je to neki moj daleki potomak, možda sto godina kasnije od sada. On je u velikim nevoljama, nekava ga zla sila progoni i zato je stalno zabrinut. Glava me zaboli od tih slika... Sve to traje po nekoliko časova, a onda me mladić pozdravi i sve odjednom nestane, a ja se vratim u stvarnost, tamo gde me ti ostaviš...“

Aleksa je ućutao. I dalje je gledao negde daleko, kroz prozor.

„Mislim da imaš prekognistčke vizije. Možda si vidovit. Trebao bi te vizije početi zapisivati, dok ih ne zaboraviš!“ Vučko ga je gledao ozbiljno i nekako ushićeno.

„Šta da zapišem, kad mi ništa od toga nije jasno? Previše je to za moju glavu. Mislim da ludim, ako već nisam potpuno razum izgubio...“ rekao je Aleksa tišim glasom.

„Da li se sećaš šta mladić govori?“

„Priča čudne stvari. Mislim da me na nešto upozorava, ali ne shvatam šta. Kaže mi da od mene zavisi budućnost i da mi je on može pokazati, ali je ne može promeniti... Kaže da mu je zabranjeno da se meša. I gleda me nekako sažaljivo, sa razumevanjem... Mislim da je iz neke još dalje budućnosti, možda hiljadu godina od danas. Toliko je napredan. Toliko je obrazovan. Ali, priča u zagonetkama, koristi reči koje uopšte ne razumem...“

„Da li ga pitaš da ti razjasni?“ pita Vučko.

„Nekad pitam, ali tada sve postaje još nerazumljivije... Zato samo ćutim, gledam i slušam...!“

„E, moj Aleksa, da znaš samo šta bih sve dao da mogu i ja to da vidim!“ uzviknu Vučko. „To je... to je... toliko zadivljujuće!“

„Noćas mi je pokazao prelepu devojkicu, duge, crne kose... Rekao mi je da ću je uskoro videti i da ću se zaljubiti... A onda mi je pokazao... onda... onda...“ Aleksa je zaćutao.

„Šta?“ pitao je Vučko.

Aleksi krenuše suze i obrisao ih nadlanicom. Onda je iznenada ustao i prišao prozoru. Hteo je da ih sakrije! Vučko je posmatrao kako se

muči, kako mu se tresu mišićava leđa. Htede da ustane i da ga nekako uteši. Aleksa se naglo okrenu, pogleda ga, činilo se, s mržnjom, i reče:

„Nemoj nikad više o ovome da me pitaš! Nikad više! Ne želim više o tome da pričam!“

Onda Aleksa dvaput brzo trepnu, činilo se da su mu se trepavice jedna za drugu zalepile i pokušava da ih razdvoji, jasno je to Vučko zapazio. Nakon toga Aleksino lice ponovo promeni raspoloženje. Opet se smešio i veselo gledao, ali Vučko je znao da je to gluma. Aleksa je navukao staru masku i zatvorio se.

„Dokle ti misliš tu go da sediš, ajde, oblači se, idemo dole da jedemo i da pijemo, pa da idemo na vašar!“, reče Aleksa i napusti Vučkovu sobu.

Vučko je sedeo, tužan, zamišljen.

E, moj jadni, nesrećni prijatelju, prošaptao je u sebi. „E, moj, jadni Aleksa...!“ Ponovio je glasnije.

2.

Laki nije ispuštao iz ruku knjigu Nikodija Stefanovića.

Čitanje je započeo prelistavanjem i traženjem stranica na kojima se spominju njegovi preci. Potom ga je pokolebao stil pisanja paroha Nikodija Stefanovića. Skakao je sa teme na temu, započinje, pa ne dovršava, da bi se na narednim stranicama vraćao tome...

Plašeći se da će mu promaći nešto važno, Laki uzdahnu i počeo čitati redom...

U Beograd je stigao kasno, oko osam uveče i odmah, još iz auta zaustavljenog pred zgradom, nazvao Mila. Iako je obećao, Mile nije bio u stanu. Otišao je do svog radnog mesta, dobro poznatog kafića. Doćiće najkasnije za sat.

Završivši telefonski razgovor, Laki se pripremio za čitanje, a Mile je smesta zaboravio obećanje i okrenuo se društvu u kome je sedeo... Sedeo je sa Magdalenom.

Paroh Nikodije Stefanović *Letopis Lakićke parohije* započinje svojevrsnim uporednim popisom punoletnih žitelja parohije, po familijama i po dekadama. Laki je brzo pronašao Milutina, Ilinku, Gavriila i Radovana Lakića, kao jedine punoletne predstavnike familije Lakića. Jovana nije bilo, verovatno zato što je u vreme prvog popisa iz 1941. godine bio maloletan i nije bio u Lakićima, nego u Beogradu. Već u vreme sledećeg popisa 1946. godine više nije bio živ. Pronašao je i Lazara Lakića u popisu iz 1956. godine. Potražio je Simonoviće, ali njih nije bilo u Lakićima. Poslednji popis bio je 1976. godine.

Potom se paroh dao u predstavljanje istorije kraja, počev od izgradnje crkve pa sve do novijeg doba. Nigde nije bila naznačena godina nastanka tih zapisa, ali obzirom da se istorija parohije zaustavila sedamdesetih, kao i popisi, pretpostavio je da je upravo u tom razdoblju paroh Nikodije završio *Letopis*. Uporedo sa istorijom Lakića, autor je pratio istoriju familija u Lakićima, između ostalog, kad su i odakle dolazili. Primetio je da je mnogo porodica stiglo posle izgradnje crkve. O Arandjelu Lakiću bilo je dosta podataka. Tu se prvi

put susreo sa imenom Vukadina Lukovića, beogradskog novinara poreklom odatle. Kad je naleteo na pominjanje zabeleški o vizijama Alekse Lakića, navodno napisanih Vukadinovom rukom, Laki se obradovao, ali, autor kao da je to zaboravio. Ni posle dvesta pređenih strana Nikodije se tim vizijama nije vraćao...

Zadubljen u čitanje Nikodijevih gusto kucanih redova na požuteloj hartiji, zaboravio je na vreme. Dok je pokušavao da odvoji dva lista spleljena od vlage, najednom ga preplavi teško osećanje nemoći, poput svraba ispod gipsa na polomljenoj nozi, tamo gde ga ne može dohvatiti... U naletu nenadane panike, Laki oseti da mu stvari izmiču iz kontrole. Odloži knjigu na sto, ne razdvojivši listove, pa je odgurnu od sebe, ponašajući se poput neodgovorne čistačice što gura prljavštinu pod tepih!

Sedeo je par trenutaka gledajući u prazno, pokušavajući da sabere misli... Zatezao je i opuštao bore na čelu, pokušavajući da se pribere i odbaci zle slutnje, kao kad konj mreškajuci kožu rasteruje muve...

Zašto nema Mila, pomislio je, tražeći mobilni po džepovima. Nije ga našao i seti se da ga je ostavio u autu kad ga je poslednji put upotrebio.

Uzdahuo je duboko i ustao. Krenuo je do prizemlja da vidi koliko je sati na velikom, starinskom zidnom satu.

Prolazeći pored šanka, oseti potrebu da otvori staklenu vitrinu i ispere grlo. Već je bio zastao i pogledom prelazio po flašama, ali se predomisli.

Moram sačuvati bistru glavu, alkohol tu neće pomoći!

Na zidnom satu u klubu je bilo skoro jedanaest uveče i Laki preblede! Mile je trebalo da dođe u devet! Pa gde je on?!

Zla slutnja mu se vratila, poput bumeranga! Skoro da je otrčao do auta po mobilni telefon. Mora ga nazvati!

Nije imao propuštenih poziva. Pozvao je Milov broj. Telefon sa druge strane je odzvonio do kraja. Svaki novi driiiiing, što para uvo, ubrizgavao je kao iz šprica novu dozu adrenalina! Ne sačekavši da telefon automatski ponovi poziv, preduhitrio ga da pozove sam.

I drugi put je telefon odzvonio bez odgovora!

Sad već u groznici, pozva ponovo.

Ovoga puta, veza se odmah uspostavila. Iz telefona se začuo nekakav šum, kao kad skala radija nije na stanici...

„Mile...“ započe, ali ga besni glas iz slušalice prekinu!

„Šta je, koju pičku materinu, što me non-stop zivkaš! Koji si se kurac zalepio za mene, nisi mi mama, da stalno proveravaš gde sam!“ Presekao ga je ton kojim mu se Mile prvi put u životu obratio! A onda, dok je Mile nastavio da viče, iz pozadine začu nešto od čega su mu se noge odsekle!

Čuo je taj zvuk prošle noći i više puta ranije i u snovima i u stvarnosti...

Najpre iz daljine, pa sve bliže, u pozadini iza Milovog urlanja, čuo se histerični, zlradi smeh demonske žene!

Mile je naglo prekinuo vezu!

Zakasnio sam, vrištalo je u Lakiju. Ona ga se već dočepala!

Osećaj nemoći se vratio i u naletu galopirajuće panike, što udara poput bubnjara po bubnim opnama, Laki se nasloni na auto. Samo što se nije srušio! Osećao je kako mu se glava prazni, kao da neko sa desktopa mišem briše ikonice! Već sledećeg trenutka, stajao je prazan, oslonjen obema rukama na krov auta, i gledao u jednu tačku, u smeru ulice iz koga dolaze autobusi... Ulica je bila pusta i niko nije dolazio. Bio je sam ispod neba, poslednji čovek na ulici, u gradu, na svetu...

A onda su počele da se ređaju slike. Lazar, koji prilazi sa zatravljenog puta, u ruci nosi lovačku pušku i smeši mu se... Lenka, kako izlazi iz sobe sa istom tom puškom, i pruža mu je... Marko, stoji oslonjen ispod drveta i traži pumpicu po džepovima... Arandjel, koji stoji na livadi i gleda plamene jezike što proždiru kuću na brežuljku, skida karabin sa ramena i naslanja cev ispod brade... Aleksa, kako se penje na stranicu kreveta, vezuje kraj krevetskog čaršava za kuku od lusteru... I Mile... šeta livadom, prema kući obrasloj bršljanom, milujući rukom vrhove izdžikljalih travki... onda se okreće i gleda u njega, ne prepoznavajući ga...

Zvuk frule dolazi iza leđa i okreće se. Da... To je dečak Koji-Se-Ne-Zove-Marko, dolazi stazicom iz šume i svira... Prišavši mu, ozbiljno vraća frulu u džep pantalona. „Još ništa nije završeno. Nije ništa onako kako izgleda da jeste,“ kaže, a onda pokazuje prema kući na

brežuljku i dodaje „ona kuća nije kuća Alekse Lakića, ali krije njenu tajnu!“

„Gde je krije?“ pita Laki. Dečak se smeši.

„O, moraš da gledaš ispod kapaka zatvorenih očiju, jer oči ne vide nevidljivo. Gledaj u prošlost, ona će ti pokazati skrivene tragove.“ Onda se okreće, da ode.

„Čekaj,“ kaže Laki. „Ko si ti?“ Dečak se smeje.

„Zar još nisi shvatio? Ja sam Aleksa Lakić!“ Mahne mu i odlazi prema šumi...

Slike nestaju u svetlosti farova. Vozilo prolazi i Laki odjednom oseća da su mu se čula i pokretljivost vratili.

Još ništa nije završeno, rekao je dečak... Aleksa Lakić, moj predak, pomislio je Laki. Pa naravno, Mile je još živ, Ona mu još nije naudila, ništa mu se nije još dogodilo, a možda i neće, ako požurim, kaže sebi. Koliko sam vremena izgubio, pomislio je, i pogledao u telefon. 23.03h. Dobro je, izgubljeno je samo par minuta...

Kad je pre više od petnaest godina kupio svoj golf-kabriolet, Laki ga je nabudžio. Motor benzinac, 1600 kubika, spušten na tvrde amortizere i niskoprofilne gume, napred široke, pozadi još šire... Bio je ponosan, jer je voleo brzu vožnju. Auto je razvijao brzinu 200 km/h, i lako ulazio u krivine... Prekršivši najmanje tri saobraćajna propisa, od brze vožnje, nepropisnog preticanja do nepoštovanja prvenstva prolaza, Laki je za manje od petnaest minuta stigao od svoje zgrade do kluba u kome je Mile radio!

Parkirao je u ulici niže i pretrčao dvesta metara. Ulica u kojoj je klub lociran bila je zabranjena za saobraćaj.

Ugledao ga je izdaleka kroz suncobrane i letnje bašte susednih kafića. Stajao je na ulazu u klub sa devojkom duge crne kose.

„Mile!“, viknu prilazeći.

Oboje se okrenuše prema njemu i Laki na momenat zastade, prepoznavši u devojčinom od mržnje iskrivljenom licu, lik demonske žene iz majčine kuće!

„Ne!“, viknu i nastavi trk! Mile mu brzim koracima krenu u susret, prepoznatljivim hodom, izbacujući ramena napred, i blago se ljuljajući u kukovima. Ona je ostala nepomična pored ulaza.

Dobro je, pomisli Laki usporavajući, Ona je ostala. Gledao je u nju. Lice joj se krivilo u grč smeha! Nije obratio pažnju na Milovo lice, jer da jeste, znao bi šta će ga trenutak kasnije snaći. Prišavši mu, Mile je odjednom ispružio obe ruke i ogromnom ga silinom sa obe šake odgurnu unazad! Laki je izgubio ravnotežu i tresnuo na leđa, rušeći stolove oko sebe!

Devojka za susednim stolom je vrištala, gosti lokala su ustajali, a Lakiju se pogled zamračio od iznenađenja i bola! Polako se podizao, pogledavši Milu u lice. Na njemu se ogledao nekontrolisan bes, dok su mu oči sijale odbijajući neonsku rasvetu. Laki nije ni video pesnicu kojom ga je Mile, udarivši ga u usta, poslao natrag na polomljeni sto sa koga je sa mukom upravo ustao!

Laki je bio visok poput košarkaša i težak kao tuč. Kad je bio mlađi i radio na građevini, dizao je sa lakoćom terete mnogo teže no ostali, a po skelama se verao poput majmuna. Zadnjih sedamnaest godina nije radio teške fizičke poslove, ali je zadržao dobru fizičku kondiciju. U životu se nikad nije potukao, osim kad bi bio napadnut, a Milu je tuča bila posao! Pa opet, iako je bio mišićav, poznavao borilačke veštine i bio fizički spreman, snagu da nekog od 80 kg baci dva metra unazad, mogli su omogućiti ili nekontrolisan bes pojačan adrenalinom, ili neka tajanstvena sila. Laki bi pre poverovao u ovo poslednje. Dok mu je usna tinjala žarom od ponovnog udarca raspirenim, a leđa nije mogao pomeriti bez neizdrživog bola, nije osećao bes, nego neku tugu, i odjednom se osetio sam i prazan, ležeći na krhotinama baštenskog stola. Nije očekivao da će ga Mile udariti, niti bi mu Laki ikada uzvratio.

Već se oko njih okupila gomila gostiju iz bašti više lokala, a stvorio se tu i Zukić, Laki ga je znao, često se pojavljivao u Milovoj pratnji kod njega na galeriji. Zukić je smirivao Mila, držeći ga za ramena, dok je ovaj preko Zukićevog ramena, pružao ruku u Lakijevom pravcu, pretio prstom i siktao kroz zube:

„Ti! Skloni se od mene!“ potom se okrenuo i pošao niz ulicu, dalje od kafića.

Ljudi su mu pomogli da ustane, iako bi najradije ostao tu da leži dok ne umre! Jedan momak ga je pitao, da li je dobro, neka devojka je

vikala da bi trebalo pozvati policiju. Prišao mu je i Zukić, uhvatio ga ispod ruke i pitao:

„Šta je to sa vama dvojicom?“

Laki nije odgovorio, okrenuo se da pogleda gde je ona devojka. Stajala je nepomično na istom mestu, dvadesetak metara od njega ukočena i glave pognute ka trotoaru, lica skrivenog raspuštenom dugom, crnom, kovrdžavom kosom.

Setio se u bunaru ubijene devojke iz japanskog filma *Krug*, i telom mu je prostrujala jeza!

Udahnuo je duboko, sabrao se i htede poći prema njoj, a onda iza sebe začu zvuk motora. Odmah je prepoznao Milov motocikl.

Vratolomno protutnja, nagoneći ljude da se sklanjaju. Ispred devojke je naglo zakočio i napravio zadnjim točkom okret 180 stepeni, terajući gumu da ciči od trenja. Zaustavio se, nešto doviknuo curi i zaturirao motor.

Laki je gledao mnogo filmova, ali jezu kakva ga je sledećeg trenutka obuzela, nikad nije osetio!

Iz nepomične devojke, materijalizovala se i izdvojila bela demonska prilika dugokose žene u belo haljini, i pogledavši Lakija pobedonosno, prišla je motoru, zadigla haljinu do iznad butina, zaslepila ga belinom kože dugih nogu i, euforično se smejući, zauze sedište iza Mila, hvatajući ga oko struka! Mile u istom trenutku krenu, ubrzavajući i odlete niz ulicu. Sve je više ubrzavao, noseći za leđima smrt što se histerično smeje!

„Jesi li video ko je sedeo na motoru iza Mila? Jesi video?!“, zavrištao je Laki Zukiću u uvo.

Zukić ga je gledao belo.

„Nije sedeo niko. Mile je otišao sam!“

3.

Dečak ispred šatre imao je petnaestak godina. Preko golog tela navukao je frak kakav nose mađioničari. Kosa mu beše nauljena i unazad začešljana, a na licu behu nacrtani brkovi. Žonglirao je štapom i šeširom, vešto ih okrećući u rukama. Aleksa ga je zapazio i pre nego što je ugledao natpis na drvenoj tabli pored njega. Zastao je i netremice ga je gledao.

„Tvoja sudbina je u tvojim rukama!“, čitao je Vučko sa table, smejući se i pokazujući je Aleksi. „Čitanje sudbine sa dlana... budućnost je izvesna... Aleksa, evo ti konkurencije!“

Vučko je već bio pripit. Smejao se kao lud na brašno i gurkao Aleksu da pogleda.

Aleksa mu je grubo odgurnuo ruku, i prostrelio ga besnim pogledom. Vučko se uozbiljio i počeo češkati po glavi. Da li je shvatio da je šala bila neumesna, ili se povukao videvši da je Aleksa ponovo u mračnom raspoloženju, uglavnom, naprečac je začutao.

Aleksa je pogledom okrznuo tablu i zaustavio se na ulazu u šatru.

Unutrašnjost nisu videli od zavese, ali Aleksa je znao šta ga čeka unutra!

Stajao je paralisano vreme, osećajući kako srce lupa poput topovske kanonade.

Dečak, koji je Aleksinu ukočenost shvatio kao oklevanje, brzo se okrenu prema njemu, gurajući mu šešir pred grudi i pevljivim, zvonkim glasom ga stade nagovarati:

„Uđite, gospodine, samo pet dinara za čitanje iz dlana, pare vraćamo ako nešto slažemo!“

Aleksa se prenuo, ubacio novac u šešir, i odlučno zakoračio prema ulazu.

Za njim tromo krete i Vučko, ali dečko vešto zameni šešir štapom i ispruži ga kao kapiju da pred Vučkom zatvara.

„Jedan po jedan, gospodine, samo jedan po jedan!“ reče.

Aleksa je zakoračio prema ulazu u šatru.

A onda, sve se promenilo.

Odjednom, ulaz poče da se udaljava... Napravi još jedan korak, i noga mu završi do članka u vodi...

Šatra, dečak sa štapom, pa i Vučko, sve je nestalo!

Okrenuo se oko sebe...

...Senke lišća igrale su na licu samo njima znanu igru skrivalicu, uz muziku šumske ptice. Kao mačevi, srpovi sunčeve svetlosti ulazili su mu u oko, i on ga zatvori, pa opet otvori i nije bilo svetla, ali nije bila ni tama. Voda mu je veselo klokotala oko nožnih prstiju, spirajući crnilo višenedelnog nepranja... Sagao se i zahvativši šakama hladnu penu talasića, ispljuska se po golim grudima. Stresavši se od iznenadne drhtavice, opet se sagao i napunio usta hladnom tečnošću, proždirao je halapljivo, a višak iz šaka razbacivao po ramenima i leđima... I to mu nije bilo dosta, nego je seo u šljunkovito korito i veslao rukama, gurajući sa plitkom vodom i gomile belih, sivih i crvenih oblutaka sa dna. Osetio se oslobođenim i od osvojene slobode, dobio želju da viče! I vikao je šumske ptice, vikao je istočni vetar, vikao je svakog koga se setio, a onda, onda više nije vikao, nego je vrištao od radosti!

Ustao je go iz korita potoka, i onda se zatrčao uzvodno. Voda je negde bila plića, a negde dublja, i te dubine je preskakao, trčeći sve brže, ne osećajući bol od izudaranih i izranjavanih tabana. Pevao je sa pticom, koja ga je pratila, a onda im se pridružila još jedna, pa još jedna, pa je čitav ptičji hor pevao pesmu kojom je dirigovao! Pesma o lepoj ženi koja ga čeka, negde tamo iza šume! Istrčao je nag na obalu, šuma se pred njim rastvorila u puteljak, puteljak se provlačio između višedecenijskih hrastovih stabala. Osetio je žir pod tabanima, vetar mu je sušio kožu... Puteljak se razvlačio u šumski put, a on je, zadihan, ali ne i umoran, nastavio da trči... Šumski put se sa jedne strane razmakao, pogled mu puče sa leve strane ponovo prema potoku, dok su se hrastovi nastavili ređati u mimohodu njemu sa desna. Poleteo je opet prema vodi, sad već suv, i zapljeskao tabanima po površini vode, dižući vodoskoke...

Izronio je iz vetra, preskačući, korakom kojim se u rat koračalo, i široko se nasmejao pokazujući dlanove na kojima su čučale kapi vode, uhvaćene u raskoraku između tamo i ovde...

Čovek se pojavio odjednom iz senke hrasta, imao je slepljenu kosu na čelu i bradu u kojoj je nosio ostatke doručka. Obučen u prosto seljačko odelo i, mada je bila vrućina, gunj bez rukava, kome je sunce progorevalo vrhove okovratnika. Stavio je prst desne ruke u bradu, negde u predelu usta, i šistao nesto kao „pšššššsssss!“, utišavajući ga. U desnoj ruci nosio je vojničku pušku.

Stajao je u potoku i znatiželjno posmatrao pridošlicu. Ovaj se teatralno okrenuo iza sebe, gledajući valjda da li ga neko prati, a onda progovorio sebi u bradu, a ona je progutala rečenicu... „Šta?“, pitao je pridošlicu jer ga nije čuo. Ovaj se okrenuo, i ponovo šištao: „Ššššš...“, okrećući pušku po rukama. A onda, nešto razgovetnije, zasikta: „Jesi ti lud, šta li, gde ti je odelo, gde ti je puška, šta vrištiš kao da ti je nož pod grlom, Gavriilo Lakiću, moja budalo...?“

I tada, iz pozadine svesti, doprla mu je misao da on, u stvari, ovog čoveka i poznaje, pa da, naravno da mora ga poznaje... I dok je stajao ispred njega, odjednom se postidi svoje golotinje, pokri je rukama i čučnu u vodu. I čovek se sagao, ponovo je gledao iza drveta, i jednom rukom ga pozivao da mu priđe, da mu se sakrije iza širokih, odrpanih leđa... Potrčao mu je, opet šljapkajući po vodi, a čovek se nestrpljivo okrete, pokazujući mu znak da stane? ...da se sagne?, ...da požuri...? ...Pitao se kakav li mu to znak pokazuje, jer ovaj je nestrpljivo i nerazumljivo mlatarao šakom. Da stane, ili da krene polako? I šta to ovaj zagleda, tamo u šumi?

Ne shvatajući više šta se od njega očekuje, on ponovo čučnu, ali sad bliže obali, nogu do člana, šaka i vrhova guzova u vodi...

Izgleda da je dobro uradio, jer se pridošlici ruka smirila, čučao je pored drveta i osluškivao šumske zvukove. Onda se polako okrete i sede ispod drveta, naslonivši se na stablo. Izgledao je umiren, ne uočivši onoga koga se plašio. Polako je izvadio kesu sa duvanom iz džepa pantalona, prodžarao po njoj prljavim prstima, izvadio malo na papirić i počeo da zavija cigaru. „Moramo sačekati mrak da uđemo u Lakiće, kaže mi Milutin Jevđić da su oni otpadnici nekrsti formirali tamo oslobodilački odbor i da stražare po celom kraju,“ počeo je tiho da priča, pušeći. „Kaže da naročito paze na našu kuću, onaj lopov Rajević se natovrzo na mene otkad su mu sina zaklali zimus kod Korenite... A on je sad tamo neka glavna budža, seme mu se zatrla,

dabogda! Misli da sam ga ja zaklao, a nisam, ovoga mi krsta, ne bih ja na decu, greh je. Njega bih, ne bih dvaput razmislio, ali na decu, nikad! Kaže mi moj imenjaka i pobratim Milutin, svaki dan je kod tvoje llinkke, raspituje se, pretresa, džukela, a znam da je bacio oko na lepu ženu, svidela mu se, ona njegova, kažu, ne da mu da se na nju popne, prava Srpkinja, iz ugledne kuće, vratila se ocu početkom rata i sad za njega ni da čuje... Zato mi još više žao sina joj, i njen je sin, nije samo od one džukele. Ko zna, možda su ga i oni nekrsti zaklali, da bi na nas ljagu bacili! Šta je za njih da ubiju srpče od četrnaest leta...“, govorio je, činilo se više sebi, nego njemu. „Ti, kaže Milutin, možeš ostati kod kuće, nakupili su i za tebe svedoke da nisi bio u četnicima, svi ovi naši koji su se već vratili će potvrditi, potvrdiće i pop Nikodije, čak je našao i neke njihove da podrže i overe ispravu. A ja, šta ću, dok je kopilan Rajević živ, moram u šumu! Inače će me u aps, na tešku robiju, ako me i ne ubiju, nije nevernima verovati! Milutin će mi donositi hranu, ti i llinka ne možete, na vas će motriti. Neće ovo njihovo dugo, kažu da će Englezi pomoći kralju da se vrati, za mesec, dva, pre jeseni... A onda će ona džukela videti, ko je Milutin Lakić!“ Pričao je još neko vreme, hrabreći samog sebe, a onda mu pogled ponovo pade na mladića u potoku, koji je je još uvek go čučao, kao da vrši nuždu. „A što se ti, crni sine, ne oblačiš, gde su ti čakšire?“, pitao ga je iznenađeno, kao da ga sad prvi put vidi.

Ha, dobro pitanje, pomisli mladić, gde su mi čakšire, tamo negde nizvodno potoka, valjda, nije se sećao... Zapravo, ne zna ni ko je ovaj čovek, koji kaže da se zove Milutin, iako mu je u glavi neki čudan osećaj da ga poznaje? I, što je još čudnije, ne zna ni ko je on sâm, iako ga je ovaj Milutin nazvao Gavrilom? I čitavo ovo bulažnjenje Milutinovo bilo mu je nerazumljivo, ne zna on ni ko su nekrsti, ni ko su četnici, a kako da zna, kad ni sam nije sav svoj? I bi mu smešna ova situacija, i opet se zasmejao, kao malopre, dok je šljapkao po potoku...

Milutin ga je sad gledao ozbiljno, dok mu se ovaj smejavao, a onda mu se lice namračilo, ustade i počeo da viče: „Što se smeješ, nesrećniče? Gde ti je odelo, nesrećniče? Gde ti je odeća, crni Gavriolo?“ Zaboravio je Milutin sad i na oprez, i nije mario da li ga je

neko pratio, video je sina poludelog u vodi, kako se histerično smeje, ustaje, i pruža ruku sa ispruženim prstom prema njemu, u njegova prsa. „Šta, šta...“, gledao je sebi u košulju, ništa nije video, bila je stara, potrgana i prljava, ista kao i juče, pa zar ga Gavriilo, zajebava, šta je njemu?! I smrači se od besa!

I stajali su tako, jedan prema drugom, bradati čovek na obali, iznenađen i skamenjen, i goli golobradi mladić u potoku, sad mu se već histerično smejući u lice! Gledali su jedan u drugog, i nisu primetili treću priliku, ženu duge crne, raspuštene kose, u beloju haljini, koja je stajala na šumskom putu, i sa ispruženim rukama im dirigovala, kao lutkama na kanapima!

Milutin lagano podiže pušku prema Gavrilu. Ovaj mu je prilazio, skačući uvis i trupkajući nogama po vodi, nesvestan puške, očigledno se odlično zabavljajući! Na dva koraka od Milutina, puška je opalila pravo u Gavrilove grudi. Još se smejaio, gubeći vazduh, i dok je padao, uhvatio se za Milutinove noge. Pokušavajući da se uz njega popne, stezao mu grčevito prljave čakšire. A onda je još jednom zakrkljao i opustio se...

Milutin je, kao hipnotisan, repetirao, i okrenuo pušku prema svojoj bradi. Zažmurio je i palcem gurnuo okidač.

Bio je mrtav još pre nego što je pao preko sina.

Žena u belom je spustila ruke.

Par trenutaka je stajala, a onda se okrenula i lagano vratila šumskim putem, dalje od potoka... Njen posao ovde bio je završen.

4.

„Moram da ga stignem,“ rekao je Laki. Zukić ga pogleda iznenađeno.

„Da ga stigneš? Pa, odvezao se sto pedeset na sat! Do sad je u Novom Beogradu, ili na Bulevaru! Kako znaš gde je otišao? Možda je već i kući stigao.“

Zukić je bio u pravu. Samo, Laki je sumnjao da se Mile odvezao kući! Sad je mogao autom da se vozi čitavu noć po celom gradu, i da ga ne nađe. Ali, devojkicu je pronašao! Laki je video da je ona i dalje ispred kluba i nemoćno se okreće oko sebe, kao da ne zna gde je!

„Hajde u klub, da staviš led na usnu, grozno izgleda. I da popijemo pivo,“ rekao mu je Zukić.

Kad su prišli devojkicu, ispod duge crne kose, Laki je, sa iznenađenjem, prepoznao Marijine crte lica. Samo, ova je imala krupne, zelene oči, za razliku od Marijinih plavih. Podsetilo ga je na trenutak od pre 15 godina, u kući njegove majke, kad se Marija probudila iz transa! Devojkicu je iznenađeno gledala u njih, ne shvatajući gde se nalazi. Laki je shvatio da ga prvi utisak nije prevario; ova devojkicu se upravo povratila iz hipnoze!

Zukić ih je predstavio jedno drugom.

Magdalena, pomislio je Laki, izgleda da u tvojoj porodici baš i nemaju mnogo mašte pri izboru imena...

„Je li tu negde Mile?“, pitala je Magdalena Zukića.

„Odvezao se motorom,“ odgovorio je Zukić, ne shvatajući kako to i ona nije videla? Pa, Mile se pre odlaska pozdravio sa njom!?

„Magdalena, neobično ime, pretpostavljam da si ga dobila po baki?“, upitao je Laki, dok su ulazili u klub. Odgovor je bio očekivan.

„Po baki? Ne znam, ja sam, zapravo, usvojena...“, rekla je tiho Magdalena, kao da se izvinjava.

Magdalena je polako dolazila sebi od iznenadnog šoka od pre par minuta pred klubom... Celo večer je nasamo sa Milom sedela u skrivenom separeu iza šanka, rezervisanom samo za gazdu lokala koji je retko dolazio. Bilo joj je divno, čak su se i poljubili, a onda joj

se svest zamračila...!, ničega se nije sećala, dok se nije probudila, sama ispred kluba, da bi par metara dalje ugledala neku gužvu. Mile nije bio sa njom!

Seli su u isti taj separe. Zukić je otišao za šank da pronade led.

Laki je par trenutaka procenjivao, a onda odlučio da Magdaleni upravo sada mora sve da ispriča. Trenutak je bio pravi, još je pod utiskom gubitka svesti, baš kao i Marija pre 15 godina, ne može da objasni sebi šta se desilo, i sad je najprijemčivija za neverovatnu istinu!

„Ličiš na svoju sestru, Mariju!“ rekao joj je gledajući pravo u oči.

Lecnula se, pogledala ga iznenađeno, krupne zelene oči postadoše još krupnije.

„Nemam sestru... imam brata...“ a onda je zastala, shvativši da priča o usvojenoj porodici. A o kojoj priča ovaj čovek?

„Mislim na tvoju rođenu sestru,“ rekao je Laki, i dalje je gledajući pravo u oči. „Ona je u Parizu, mi smo stari prijatelji! Poznavao sam i tvoju majku, Roksandu, a i tvoju baku, Magdalenu Ranitijević!“

Magdalena nije znala za sestru i baku, ali njena majka jeste se zvala Roksanda Ranitijević, to je pisalo u izvodu iz matične knjige rođenih, pored onog, otac nepoznat! I majke se jedva sećala, imala je samo četiri godine kad je iznenada nestala, i ostavila je samu! A sad se pojavio ovaj čovek, koji ju je poznavao?! Da nije on njen otac?

„Poznavao si moju majku? Kada?“ upita iščekujući.

Laki se zamislio. Nije baš zgodno da priču počne od njene mrtve majke, čiju sudbinu Magdalena i ne zna.

„Davno. Ali, sa tvojom sestrom, Marijom, pričao sam danas telefonom. Ona te traži, i ja joj u tome pomažem.“ Namerno je skrenuo priču na Mariju, da ne bi morao da objašnjava kako je skončala Roksanda!

„Da nisi ti neki privatni detektiv?“

Zukić se vratio, noseći kesu sa ledom, dva piva i vodku. Čuo je zadnje pitanje, i nasmejao se.

„Laki je tajni agent 007, sa dozvolom za ubijanje, samo što ne zna da se tuče! Ljudi, o čemu vi to pričate?“, nastavio je kroz smeh, a onda se uozbiljio, videvši ozbiljna lica. „Hajde da mi nešto trgnemo,

bilo je i previše uzbuđenja za danas!“, rekao je sedajući pored Magdalene. Laki je sedeo naspram njih.

Brzo je razmišljao. Znao je da je Zukić Milov prijatelj. Magdaleni se sviđao Mile. Gledala ga je širom otvorenih očiju, željna priče o svojoj porodici. Sad, kad je Mile u najvećoj opasnosti, morao je potražiti saveznike. Već je sebe proklinjao što mu nije ranije rekao o svojim sumnjama, nego je pokušavao da sve reši sam!

Odlučio se da im oboma kaže sve o svom, ali i Milovom prokletstvu.

„Mislim da vam uzbuđenje tek sledi, ako ste spremni da vam nešto ispričam!“, rekao je, gledajući ih ozbiljno.

Većina gostiju kluba je otišla i konobar je utišao muziku i pogasio svetla u klubu. Ostalo je samo neonsko svetlo, jedno nad njihovim glavama. Obojilo im je lica neprirodnom bojom, tek su beonjače svetlele. Izgledali su kao tri zaverenika koji, udruženi u zajedničkom planu, smeraju da promene svet!

Uz uvodne taktove „Zombie“ od Crannberies, koji su tako zgodno i proročki zavladao prostorom, Laki je, povremeno stavljajući kesu sa ledom na usnu, zbog dramske pauze, počeo da priča:

„U našem narodu postoji mnogo priča 's one strane', o vešticama, vilama, vampirima, gatanju i proricanju sudbine. Bogata je metafizička riznica naroda koji sebe naziva 'nebeskim'. Svi smo čuli za Savu Savanovića, srpskog vampira u koga se više veruje nego u onog transilvanijskog i holivudskog, Vlada Tepeša, poznatijeg pod imenom 'Drakula'... Mnogo naš seljak zna o vilama, koje noću konjima upletu grivu u bezbroj malih pletenica, o zlim činima koje zle veštice podmeću dobrim ljudima, o duhovima koji na mostovima čekaju putnike koji noću okasne... Ja u biblioteci imam na desetine knjiga o verovanju i praznoverju u srpskom narodu, njegovoj mitologiji i tradiciji... Sve je to deo bogate baštine starog slovenskog naroda, koji sećanje vuče od paganskih predaka...

Ali, kao i kod religije, nema, niti kome trebaju dokazi, sve je prepušteno veri ili neverici. Pričam vam sve ovo, jer želim reći da sam i sam bio skeptik kad su u pitanju ove stvari. I sad smatram da je većina priča izmišljena u dugim zimskim noćima, kad se nije imalo šta raditi, nego pripovedati...“

Laki je zastao, posmatrajući učinak uvoda na slušaoce. Njihova lica su bila ozbiljna, a Zukić je, promeškolvivši se na stolici, tiho dodao: „Za to uplitanje pletenica konjima sam i ja čuo...“

„Priča koju vam pričam mogla bi da se podvede pod slična praznoverja,“ nastavio je Laki, „uz samo jednu razliku; ona je istinita! Jer, to je priča koja je promenila život meni i celoj mojoj porodici... ali i tvojoj familiji, Magdalena...!“

Magdalena je šire otvorila oči, ali ništa nije rekla.

„Sve je počelo pre 115 godina, septembra 1895. godine u Lakićima, u okolini Valjeva. Moj daleki predak, Aleksa Lakić, verovatno je ubio tvoju daleku rođakinju, Magdalenu Simonović i njenog maloletnog brata... Kažem, verovatno, jer dokaza ni suđenja nikad nije bilo, tela žrtava nikad nisu pronađena, a sâm Aleksa je izvršio samoubistvo u ludnici, nekoliko meseci kasnije. I sve bi to bilo samo još jedan nerazjašnjen zločin, kojih je naša istorija puna, da nije bio početak mnogobrojnih neobjašnjivih događaja, u koje su uvučeni pripadnici moje i tvoje loze, Magdalena, od tada, pa sve do današnjeg dana!“

I Laki je nastavio da priča o svim događajima koji su usledili, počev od Arandela Lakića i spaljivanja kuće, pa sve do događaja vezanih za današnje putovanje u Lakiće, o sumnjama i nalaženju dokaza da je Mile upleten u prokletstvo. Nije prećutao ni jedan detalj, ma koliko po njega bio neprijatan, a ispričao je i o svojim snovima, ako su to bili snovi, ili vizije, kako je to definisao Vukadin Luković. Magdalena je sve vreme ćutala, ali, dok je pričao o užasu 1995. godine u njegovoj rodnoj kući, počela je tiho da plače...

Laki je završio sa pričom. Gledao je lica slušalaca. Magdalenine oči su se caklile od suza, dok je Zukić sagao glavu i ćutao. Onda duboku uzdahnu, podiže glavu i upita Lakija:

„Šta treba da uradim? Kako da pomognem tebi i Milu?“

Laki je zapalio cigaretu. Ispušten dim je u svetlosti neonke delovao kao oreol oko glave.

„Budi sa Magdalenom. Pripazi da ona i Mile, za sada, ne dolaze u kontakt, dok se stvari ne reše... Odvedi je kod sebe, ako se ona slaže...?“ Laki je upitno pogledao Magdalenu. Ona, po kraćem oklevanju, klimnu glavom.

U tom trenutku, kao prasak biča, odjeknu zvuk pucanja čaše na njihovom stolu. Srča se rasula po ploči stola, čaša se bukvalno, raspala! Magdalena se trgla unazad, a Zukić je skočio sa sedišta.

Laki je mirno sedeo, obavijen dimom.

„Čini mi se da je ovo upozorenje. Predugo smo Magdalena i ja u istoj prostoriji!“, rekao je Laki.

5.

Bljeskovi boja neko vreme su mu igrali iza zatvorenih kapaka, kad je odlučio da otvori oči...

Ispred njega je stajao Vučko i nešto je govorio... Držao ga je obema rukama za ramena, a njegovo zabrinuto lice vratilo mu je sećanje...

Da, još uvek je stajao pred velikim proročicinim šatorom na vašaru u Šapcu...

Ali i sećanje na upravo proživljeni događaj na ivici šume, pored potoka, bio je još uvek kristalno jasan. Refleksno se trznu i maši rukama za grudi, osećajući još uvek jaku bol na mestu gde ga je malopre pogodio Milutinov metak!

Rane nije bilo i bol je jenjavala, ali mu se odjednom stvori misao o tome da on zna ko je bradati čovek koji ga je ubio! Sad je znao da je to njegov tek rođeni sin, Milutin, i da je upravo izašao iz vizije događaja iz daleke budućnosti, dana koji će tek doći, dana kad će Milutin ubiti svog poludelog sina!

„Aleksa, jesi dobro? Kaži nešto, sveca mu, hoćeš da ti donesem vode...?“, Vučko ga je zabrinuto drmusao za ramena.

Sklonio mu je ruke sa svojih ramena.

„Dobro sam, valjda, pusti me, moram da uđem kod proročice...“ dok je govorio, oči su mu grozničavo svetlucale.

„Dobro, ali prvo se malo smiri,“ rekao je pomirljivo Vučko. „Pogledaj se, još si sav izbezumljen, opet su te uhvatile vizije... Šta je sad bilo, šta si video?“

„Ispričaću ti sve... kasnije... Ma, daću ti da pročitaš! Nisam bio baš najiskreniji sa tobom kad sam ti jutros rekao da ništa nisam zapamtio... Sve sam pamtio i sve sam zapisivao... Videćeš!... Ali, ovo sad...“ rekao je Aleksa, duboko uzdahnuvši. Oči mu se napuniše suzama... „Video sam nešto strašno... Moram da vidim proročicu da mi pomogne... da mi kaže šta me čeka... jer ako je ono što ja vidim, istina, ako su to stvari... koje će se dogoditi... onda, ja... ja...“, spustio je glavu, rukavom košulje brišući suze.

„Dobro! Ući ćeš! Ali, i ja ulazim sa tobom!“, rekao je Vučko odlučno, pogledavši u dečaka, koji je stajao pored njih, i treptao očima. Nije se pobunio kad ga je Vučko uhvatio za ruku, pa mu otvorio šaku, ubacio pare i sklopio prste oko njih.

Aleksa još jednom dukoko uzdahnu, trepnu dvared kapcima i, najednom, raspoloženje mu se promeni! Oči su mu zasijale, ne od straha ili boli, nego od dečačkog ushićenja! Iako je te metamorfoze već više puta video, Vučko nije mogao sebi objasniti kako neko može tako brzo menjati raspoloženja... U stvari, kad malo razmisli, i mogao je objasniti! Aleksa Lakić je bio vrhunski glumac, i ovo glumljeno raspoloženje mu je bila najomiljenija uloga! Gledao ga je, začuđeno i zadivljeno, pa uzvрати osmehom.

„Pa, hajde, šta se čeka?“, reče mu Aleksa smejući se i povuče ga za ruku prema ulazu u šator.

„Šator je bio u obliku kruga, prečnika desetak metara, podeljen po sredini zastorom na dva jednaka dela. U prednjem delu mali okrugli sto sa dve stolice, za proročicu i za gosta. Na stolu nije bilo ničeg. I uopšte, na zidovima nije bilo nikakvih ukrasa, izuzimajući rese na vratima prolaza u drugi deo šatora, iza stolice na kojoj je sedela proročica.

Aleksa je prišao stolu i seo na praznu stolicu. Vučko je ostao da stoji kod ulaza.

Proročica je sedela nepomično, spuštene glave i zatvorenih očiju, ruku sakrivenih ispod ploče stola. Nije ništa progovorila, niti ih ijednom pogledala. Izgledala je kao u nekom transu, ili se u sebi molila. Na sebi je imala jednostavnu, dugu, belu haljinu, bez ukrasa.

Devojka antičke lepote, duge, crne, raspuštene kose, koja joj je delom zaklanjala lice. Duge, crne trepavice, ravan nos, i napućene usne. Aleksu odjednom prodoše žmarci!

To je bila devojka koju je video u viziji prethodne noći!

„Hm, gospođice...?“, Aleksa joj se tiho obratio.

Učinilo mu se da je zadržala na zvuk njegovog glasa, ali nije otvorila oči, niti je progovorila.

Sedeli su bezglasno, a onda je Aleksa video da proročica stvarno drhti, najpre jedva primetno, a onda sve jače.

A zatim poče da ispušta glas. Zvučalo je kao tiho „nnnnnnnn...“, da bi, u sledećem trenutku, otvorila oči i pogledala u Aleksu prestrašeno krupnim plavim očima, a onda je skočila sa stolice, kriknula odsečno „Ne!“, okrenula se i pobegla kroz rese u drugi odeljak! Aleksa je video da se iza nje odjednom spustio još jedan zastor, i čuo je zvuk rajsferšlusa koji je ga zatvori od gore ka dole!

Aleksa je ostao skamenjen nekoliko trenutaka. Sedeo je, blago otvorenih usta, a onda je shvatio: proročica je videla da će nešto loše da se desi, i nije htela da mu kaže!

Obuze ga bes!

Pa šta ona misli, da može samo tako Aleksi Lakiću da okrene leđa i zalupi mu pred nosom vrata?!

Ustao je naglo sa stolice, prevrnuvši je unazad, i počeo da viče:

„Vrati se! Odmah da si se vratila! Platilo sam! Moraš da mi kažeš šta si videla!“

Prišao je zastoru i počeo u njega besno udarati šakom, i dalje ponavljajući: „Vrati se! Vrati se!“

Iza leđa mu je prišao Vučko i pokušao da ga uhvati za ruke, odvoji od zastora i umiri, ali ga je Aleksa odgurnuo. U sledećem trenutku, u šator je uletelo nekoliko ljudi, čuvari ili radnici iz okolnih šatora koje je proročica alarmirala. Možda su samo čuli viku, Aleksa nije znao, ali su ih obojicu grubo uhvatili i izvukli iz šatora, bacivši ih na put. Obojica su zaradili i po nekoliko bubotaka. Digoše se iz prašine okrvavljeni.

Pred njima je raširenih nogu stajao visoki, istetovirani muškarac crne puti, u mornarskoj majici, a iza njega još tuce ljudi! Ispružio je ruku, pokazujući im pravac suprotno od šatre, govoreći: „Odlazite odavde, dok ste još čitavi!“

Polako su se okrenuli.

Vučko je pomogao Aleksi, koji je očigledno prošao gore. Imao je razbijen nos iz koga je liptala krv po beloј košulji, već prljavoj od prašine. Vidno hramajući, polako su krenuli od gomile.

„Šta to bi?“, pitao je Vučko Aleksu.

Aleksa je držao maramicu preko razbijenog nosa, i nije rekao ništa.

6.

Aleksa Lakić nije do kraja dana izlazio iz svoje sobe. Ostao je tamo sam, zaključavši vrata.

Vučko je nekoliko puta dolazio da ga zove na večeru i svaki put dobijao besne odgovore: „Odlazi! Pusti me!“

Ostavio je poslužavnik sa jelom i vinom pred vratima, ali, sve je stajalo netaknuto kad se vratio.

Aleksa je bio zauzet pisanjem u malu, kožnu beležnicu, koju je uvek nosio sa sobom. Beležnica je bila već gotovo popunjena. Njegov lični dnevnik „vizija“, kako bi to Vučko rekao. Počeo je da ga vodi u Beogradu, u oficirskoj školi, otkad mu se prvi put obratio mladić zelenih očiju, u belom odelu. Sad je upisivao poslednje vizije, koje su zadnjih dana učestale.

Aleksa je zaključao sobu, pa nije bio svestan da mu njegov daleki potomak stoji iza leđa i čita preko ramena!

...Laki se iznenada obreo u maloj sobici i video je mladića koji sedi za stolom i uz svetlost lampe nešto piše. Tiho mu se prikrao, mada nije bilo potrebe da bude tih, jer mladić, ne samo da ga nije čuo i video, nego nije ni osećao njegovo prisustvo...

Pomislio je najpre da pred sobom vidi Vukadina Ilijinog Lukovića, novinara, i njegovu čuvenu beležnicu, koju je pominjao paroh Nikodije Stefanović u svom letopisu, ali, čitajući pri svetlosti lampe šta mladić piše, ubrzo je zaključio da ima priliku da bude u društvu svog dalekog pretka, i imenjaka Alekse Lakića!

Aleksa je upravo opisivao viziju u kojoj njegov tek rođeni sin Milutin, mnogo godina kasnije, iz puške ubija pored potoka svog poludelog sina Gavrila, a potom i samog sebe. Zatim navodi viziju, u kojoj noću sedi na čistini u šumi, pored logorske vatre, kraj nekog drugog potoka. Pred njim sedi vezana Magdalena Simonović, a iza njega, vezan za drvo, njen brat. Ne navodi kako se zovu, jer imena im ne zna, pominje samo da ih je tog dana prvi put video na vašaru u Šapcu, i da ih je prepoznao iz snova, Laki misli da zna koje je mesto na kome se nalaze, isto ono mesto pored potoka u Lakićima, gde ga

je odveo onaj dečak i gde mu je pokazao lančić sa pentagramom, tamo gde je video svog oca Lazara sa puškom!

Aleksa piše čitko i polako, dugo razmišlja pre svake sledeće rečenice. Laki ga posmatra u pauzama. Lep mladić od dvadesetak godina, kao ugljen crne nauljene kose začešljane unazad, sa razdeljkom na desnoj strani, zelenih očiju i pravilnih crta lica. Laki iznenada shvata: u crtama lica pronalazi sličnost sa Milovim licem!

U sledećem pasusu navodi, da u toj viziji ustaje, podiže vezanu devojku na rame i baca je u potok licem nadole, pa je drži pod vodom sve dok ne prestane da se koprcu. Onda ustaje, prilazi njenom vezanom bratu, i davi ga sa obe šake!

Aleksa Lakić se uznemirio. Završava pasus, ustaje i šeta po sobi od vrata do zida. Neko ga iz hodnika zove da otvori, prilazi vratima i viče: „Odlazi! Ostavi me!“ A zatim nastavlja da šeta.

Laki pokušava da okrene na beležnici ostavljenoj na stolu prethodne strane, da i njih pročita, ali je nematerijalan, i prsti mu prolaze kroz papir...

Aleksa odjednom prestaje da šeta, vraća se do stola, seda i ponovo počinje da piše. Laki čita preko njegovog ramena.

„Odlučio sam! Organizovaću situaciju kao u ovoj mojoj viziji, kidnapovaću noćas proročicu i njenog brata, odvesti se sa njima kočijom u Lakiće, zapaliti logorsku vatru i sesti kraj nje, ali, NEĆU ih ubiti, sedeću do zore, a onda ih osloboditi i prijaviti se vlastima! Samo tako mogu sebi dokazati da je sve ovo što vidim u snovima samo san, i da nikakve veze sa mojom budućnošću nema! Jer ja nisam ubica, i neće me ove vizije takvim stvoriti!“

Zadovoljan tom upravo donesenom i u dnevnik zapisanom odlukom, Aleksa Lakić ga zatvara. Ostaje da sedi i gleda u neku tačku ispred sebe.

„Nemoj to da radiš!“, viče mu Laki u uvo. „Budućnost možeš da izmeniš samo ako se okreneš i odeš od njih, da ih nikad više ne vidiš!“

Ali, Aleksa Lakić ga ne čuje.

Već u panici, Laki se priseti sopstvene vizije, gde se sudara sa ocem na stazi pored potoka, da su im se svesti povezale i da je tada osetio da Lazar ide da ubije Marka. Odlučuje se na očajnički korak!

Seda na istu stolicu na kojoj već sedi Aleksa, ne bi li se sa njim povezao i pokušao da mu ukaže da je ova odluka tragična!

Najpre se ne dešava ništa, a onda, polako, pred očima počinju da mu se smenjuju slika za slikom, desetine ljudi i žena, koje je Aleksa viđao i upoznavao! Smenjuje ih se sve više, slika oca Arandela, majke Radice, Vukadina Lukovića, njegovih prijatelja iz kafana, slike devojaka koje je Aleksa zavodio, slike prostitutki, vidi i prepoznaje sliku Magdalene Simonović, njenog brata u fraku sa nacrtanim brkovima, sliku dečaka Alekse koji mu je bio vodič i ukazivao na tragove, ali i sliku mladića u belom, koji izgleda kao brat blizanac Mila Desertića. Vidi čak i svoju sliku, vidi sebe kako spava za stolom u svojoj rodnoj kući, pored satljika sa rakijom! Smenjuju se kao na filmskoj traci, i kad vidi neku osobu koju Aleksa poznaje, i Laki ga zna! Najčešće se pojavljuje onaj mladić u odelu, on mu je, izgleda, vodič u vizijama, kao što je dečak Aleksa vodič u Lakijevim! A onda se smenjivanje slika ubrzava, Laki više ne može da ih razazna i na kraju mu pred očima titraju samo bljeskovi boja! Odjednom, čuje i onaj smeh od koga ga hvata jeza i zna! oseća! guši ga! Prisustvo zla u Aleksinoj podsvesti nije Magdalena Simonović, ono uzima oblik kakav god hoće i Laki počinje da vrišti! Sad zna, kasno je, ništa ne može promeniti, Aleksa Lakić će ubiti tu devojkicu i dečaka tamo u šumi, pored potoka, ubiće posle i sebe, a onda će zlo preći na Arandela, koji će zapaliti kuću, prelaziće na Milutina, na Lazara, na Mila, a na kraju, i na njega, Lakija! Oni su ti koji su prokleti, oni su ubice, i ova spoznaja ga izluđuje, više ne može da izdrži, skače iz stolice u kojoj je sedeo, i pada, pada, pada... u ništavilo i mrak!

7.

Nekad je sve bilo mnogo lakše, pomislila je.

Samo to „nekad“ je, u njenom slučaju, bio potpuno neodređen pojam. Nekad je označavalo nešto što se na vremenskoj niti desilo ranije od „sad“. Ali, ako je „sad“ tek jedna nanosekunda, koju može udenuti i tu i tamo, kad može odživeti život celog pokolenja i rastegnuti ga na milenijume, a realno trajati kraće od života subatomske čestice, onda vreme pre „sad“ nema nikakvo određenje...

Ako, uslovno, uzme da je „nekad“ vreme kad je postala svesna sebe i svoje neograničene moći, ali isto tako nesvesna svoje ograničene uloge u tapiseriji prozvanoj ljudski život, onda joj je tada bilo lakše. Koliko je vremena od tada proteklo, dva milenijuma ili samo jedan tren, teško je reći. Uostalom, Ona je vreme drugačije merila!

Nadenuli su joj ime Ana, a mogla je biti Marija ili Magdalena ili... Šta god poželi... Ipak, ime joj je bilo Ana, najuspelija replika ko zna koga, nebitno... U očima ambasadora Republike videla je užas trenutka pred smrt, onda kad joj je na rukama umirao. Trenutak kad je shvatio ko ga je ubio! Trenutak kad se sve promenilo!

Ali sad, uslovno „sad“, kad se pojavio dečak nasmejanih očiju, njena najgora noćna mora tek je počinjala...

Trebalo je da zna, trebalo je da ga očekuje! Gospodari igre ne podnose buntovnike! Uvide beznačaj sopstvene moći. Protiv njega, kao da igra otvorenih karata, On je sa lakoćom prozire.

Ali ne, pomisli, igra još nije gotova!

8.

Trgao se vrišteći iz košmara pada u ambis... a onda je shvatio da je zaspao za stolom, na staroj knjizi Nikodija Stefanovića...

Kad se vratio oko dva izjutra u stan, prvo je proverio da li je Mile stigao. Na interfon se niko nije javljao, motora nije bilo i odgovor je znao! Pokušao je potom da nastavi sa čitanjem, ali umor ga je savladao, pre nego što je i počeo. Zaspao je!

Delovi sna, kojih se još živo sećao, zaokupiše mu pažnju. Da li je to bio san?

A opet, snovi su čoveku još nepoznata teritorija... Deo mozga koji registruje zvuk i slike, budi se svaka dva sata i beleži, verovatno nešto besmisleno, devedeset posto neupotrebljivo, ali posle pokušava da tumači, da stvori smisao u besmislu, da stvori priču koju može uklopiti u život! Iako je to samo slučajno okidanje sinapsi u neuronima... A možda, ipak nije?

Šta su njegovi snovi, ako su to uopšte snovi, njemu otkrili? Da je njegov čukundeda Aleksa Lakić ubio Magdalenu Simonović i njenog brata, udavivši jedno u vodi, a drugo golim rukama! Da je njegov pradedu Milutin Lakić ubio iz puške svog sina Gavrila, njegovog dedu, a zatim i samog sebe! Da je njegov otac Lazar ubio svog brata Marka, uskraćujući mu lek koji mu je bio neophodan. Bio je čak spreman da upotrebi pušku! Zašto? Da bi spasao svog tek rođenog sina, od opasnosti za koju je verovao da je stvarna! Menjao je brata za sina! A Lenka? Ona je sanjala da će morati ubiti Magdalenu i Roksandu, pa se za taj događaj pripremila! I to sve ispričala Iliji Lukoviću, da bi on to mogao preneti njenom sinu! Šta je Mile sanjao? Njegovu prokletu kuću koju do sad nikad nije imao prilike, ne da vidi, nego ni da nasluti da uopšte negde postoji!

I odjednom se uplaši činjenice, da je potomak loze ubica i samoubica!

Da li je to sudbina koja i njega čeka? Od te pomisli uhvati ga jeza...

Dohvatio je sa stola praznu čašu za viski i natočio preostalu rakiju od kruške!

Spuštajući čašu primeti da je nekoliko kapi rakije palo na marginu lista otvorene knjige. I još nešto! Hartija je upila kapi i ispod mrlje se pojavio plavi trag razlivenog mastila, kao da je sa druge strane, na margini nešto rukom napisano!

Okrenuo je list. Ništa! Čak ni mrlje od rakije. Onda se setio! To je bio onaj slepljeni list, koji ga je iznervirao i zbog koga je prestao sa čitanjem! Pokušao je ponovo da ga razdvoji. List je bio pažljivo zalepljen duž sve tri ivice, kao da je to neko namerno hteo nešto da sakrije!

Ustao je i u šanku natočio čašu vode. Za šankom je pronašao nožić, a iz kupatila uzeo četkicu za brijanje. Umočio je četkicu u vodu i pažljivo prešao više puta preko svih ivica slepljenog lista. Voda je omekšala hartiju, i uz pomoć nožića je uspeo da odvoji slepljene listove na čošku. Napravivši dovoljno mesta, gurnuo je nožić među listove, i povukao najpre gornjom ivicom, pa onda i po ostalima.

Dva lista se razdvojiše.

Stranice su bile ispisane pisaćom mašinom, kao i ostale, ali su imale i dva dodatka!

Na levoj strani lista iznad kucanog teksta bilo je napisano mastilom, već skoro izbledelim, čitkim, kitnjastim rukopisom: „Dva četvoroslovna para, u prvom paru, zadnji će biti prvi, a prvi zadnji, u drugom paru samo se zadnji ne računa!“ Pod znacima navoda. Na desnoj strani, istim rukopisom, bilo je dodato, bez navoda, kao nekakvo razjašnjenje: Lazar Lakić je prva četiri slova urezao na krovnu gredu terase, ispred ulaznih vrata svoje kuće, a za drugi par je rekao da će Aleksa znati koja su.

I ništa više!

Pročitao je obe rečenice nekoliko puta, ali nije shvatao! Onda se setio i pročitao otkucani tekst na skrivenim listovima, ali kucani tekst se nastavljao tamo gde je Laki stao sa čitanjem, i nije imao nikakve veze ni sa beleškama, niti sa Lakijevom porodicom. Kao da je paroh Nikodije Stefanović slučajno otvorio knjigu na tom mestu, upisao šta je upisao, i onda se potrudio da ta dva lista zalepi!

Razmišljao je o beleškama. Lazar Lakić, moj otac, znao je koja su prva četiri slova, i urezao ih je na terasi svoje kuće... Još je rekao da ću ja već prepoznati ostala četiri slova?! Možda bih i znao kad bih

video ta urezana. Moram se vratiti u Lakiće! Ali, šta ću sa slovima? Kako mi mogu pomoći da prekinem prokletstvo? Uostalom, da li se ove napomene odnose na prokletstvo? Ovo je, za sada, nerešiva zagonetka!

Odjednom mu sinu još jedno pitanje; da li se Mile vratio?

Misao ga preseče i naglo ustade od stola. Bio je ljut na sebe što je zaboravio na Mila! Napolju je već svanulo. Pogledom na zidni sat uveri se da je prošlo sedam.

Sišao je sa galerije i izašao napolje.

Dočekalo ga je maglovito jutro i tiha ulica.

Na trenutak je zastao pred ulazom u zgradu, pogledavši sa nadom u interfone, a onda je pritisnuo Milov. Čekao je, ali odgovora nije bilo.

Obišao je zgradu i ušao u dvorište, prema garažama. Milova garaža je bila širom otvorena.

Motora i dalje nije bilo.

Razočaran, i zabrinut, vratio se pred klub.

Sunce se konačno probilo, njegova toplina greje mu lice i prozeble misli! Podiže glavu prema njemu, i zatvorenih očiju upija njegovu narandžastu svetlost ispod kapaka. Kad otvori oči, videće i ovaj grad drukčiji, probuđen, užurbaniji ali i veseliji! Vratiće ovaj grad svoj ritam života, koga je magla jutros usporila... Zvuk autobusa čuje pre nego što ga vidi, otvara oči, on se pojavljuje odjednom, pored njega ubrzava, žuri do sledeće stanice par stotina metara niže. Slika do pojasa golog mladića, koji sa uzdignutom jednom rukom preko glave miriše svoje pazuhu, reklamirajući nekakav dezodorans, smeje mu se sa strane autobusa, glava mu je preko stakala, i gleda ga dok odlazi niz ulicu...

A onda, vidi da iz autobusa, koji je stao na stanici, istrčava Ivan! Trči prema njemu i još izdaleka viče: „Mile...! Mile!...“

Noge su mu se odsekle!

Gleda u Ivana ne pomerajući se.

Jer, još izdaleka vidi da Ivan plače dok trči! A onda čuje kako viče: „Udario je motorom u kamion...! Poginuo je...! Laki...! Mile je poginu-ooo...!“

9.

„Znate, prvih godina mog života, još od kako smo živeli u Beogradu, mrzeo sam nedelje... Zato, što je moja majka nedeljom sprovodila jedan skoro religiozan ritual. Imao sam, pa ne više od četiri godine...“, govori Aleksa Lakić čučajući pored vatre. Povremeno ubacujući u plamen po komad drveta, dugačkim štapom džara po izgorelim ugarcima na krajevima ognjišta. Odras plamenova titra mu iz očiju, crvenim, skoro demonskim sjajem. Ne gleda u sagovornike, nego u vatru, i čini se kao da se pravda vatri ili sebi...

...Majka ga budi naglim i grubim odizanjem jorgana, koji odvaja njegov topli kutak od hladnoće koja izbija iz zidova, i još nerasanjenog, sa ostacima sna koji još nedosanjan izvetrava, odiže iz kreveta, stavlja ga ispod ruke, onako kako bi nosila džačić šećera, i iznosi iz sobe. Tiho ječi i batrga se golim nogama ispod jednostavne spavačice, ruke su mu zarobljene uz telo pod majčinom rukom što smrdi na so.

Iako zna da broji do sedam i da nabroji sve dane u nedelji, to znanje ne ume da primeni u praksi i uvek ga njen postupak dočeka nespremnog... Znači, opet je nedelja...

Unosi ga u malu sobicu, u belo ofarbanu, sa velikim ogledalom i malom policom sa mnogo raznoraznih bočica smrdljive sadržine, koje majka zove mirišljivim solima. Na sredini sobe je veliko duguljasto korito, iz koga se uzdiže vrela magla. Majka ga spušta pored korita i jednim potezom skida mu spavačicu preko glave, ostavljajući ga golog golcijatog. Ništa ne govori dok ga ne ubaci u korito, do polovine puno vruće vode, čija gornja ivica, kad sedne, zamalo premašuje najgornji čuperak njegove kose. Onda mu se smeje. Dodir njegove meke kože sa vrućom vodom je neopisivo bolan. Ranije bi se dernjao, nogama i rukama pravio vodoskoke, koji bi kvasili majčino lice i bluzu, ali tada bi ga ona besno vadila iz korita, i jednom rukom ga izdizala za obe ruke uvis, dok mu prsti na nogama ne bi jedva dodirivali pod, a drugom rukom pljeskala po

zadnjici opečenoj vrućom vodom, sve dok ne bi obeležena njenim prstima pocrvenela.

Zato sada ćuti i više ne pravi vodoskoke.

„...Nemoj da mučiš sebe takvim sećanjima, ionako nisi siguran da li su istinita“, prekida ga u mislima glas, koji kao da dolazi iz njegove glave. Okreće se, vidi sagovornika, stoji u mraku pored drveta, odbljesak vatre mu jedva titra na licu, ali on u njemu prepoznaje sebe sa petnaest godina! Dečak, kao ugljen crne kose, koja u mraku deluje još crnja i kovrdža mu se na čelu, gleda ga blago svojim zelenim očima i u njima se ogleda plamen. Aleksa besno udara štapom po vatri, toliko da varnice popadaše po njemu i prodera se na sebe mlađeg: „Ti ima da ćutiš, Arandel te je kupio svojim parama, pa si u Beogradu pravio nestašluke i uživao! Zaboravio si kako smo živeli pre no što smo se doselili u Lakiće!“

Sagovornik mu ne odgovara, čini se da izmiče, da se utapa u pomrčinu i odjednom ga više nema. Zato, sa druge strane vatre, čuje dobro poznati smeh svoje majke i okreće se prema glasu. Zaista je tu, u svojoj beloj haljini, crne raspuštene kose, sedi naslonjena na drvo, gleda ga podsmešljivo i izaziva: „Uvek si bio pr-lja-vo! de-ri-šte! Aleksa Lakiću! Uvek!“

I diže glavu ka nebu i smeje se u noć...

Aleksa ćuti, gleda u vatru, i uporno džara ugarke štapom...

...Smrdljive soli i sapun koji mu ulazi u oči nisu najgore stvari u nedeljnom kupanju... Gore su četke kojima mu majka struže skorenjenu prljavštinu sa vrata, ruku, od dlanova do iznad lakata i nogu, od kolena do tabana... A najgora stvar je što se majka sve vreme smeje i peva neku glupu dečju pesmicu!

U koritu ga dranja dok se voda ne ohladi, a onda donosi u loncu iz kuhinje sa šporeta još vruće vode, rashlađuje je, zahvatajući je metalnim bokalom i podižući uvis, prosipa je nazad u lonac. Temperaturu vode proverava stavljajući u lonac svoju ruku. Ali njena koža je otvrdla, i ono što je njoj mlako, njemu je vrelo! Onda mu naređuje da ustane, i sipajući mu vruću vodu bokalom pravo na glavu, spira sapun i prljavu vodu. Poliva ga celog više puta, sapunicu sa njega skida stružući i pljeskajući po ledjima, prsima, rukama, i nogama, gura mu prste u uši, ispod pazuha i između nogu, gnječka

mu piška i loptice, zavlači brid dlana u razrez guzice, sve dok ne potroši sadržaj lonca. Dobro je raspoložena i smeje se glasno, mala kupaonica odzvanja od smeha. Briše ga peškirom dvaput većim od njega i u njega umotanog, samo mu lice viri, iznosi iz kupaonice.

U kuhinji pored šporeta ga suši trljajući peškirom po telu, i nadnoseći mu glavu nad vruću plotnu, suši mu kosu.

Kosu mu maže orahovim uljem i tek tada uspeva da začušlja neposlušne kovrdže, praveći razdeljak na desnoj strani.

Oblači mu belu svilenu košulju, koja ne propušta znoj i zakopčava do grla. Obuva mu čarape na sive i crne pruge do kolena. Nikakve gaće mu ne oblači, nego mu na golo telo navlači grube, crne čojane pantalonice, tesnih nogavica što se završavaju ispod kolena i grebu ga od kolena pa do međunožja. U njih uvlači košulju. Potom kaputić, kratak napred, sa dva mala trouglasta repa pozadi, iste boje, od istog materijala. Pred njom ne sme da se češe po nogama, iako svrbi, jer ga inače udara teškom šakom po prstima. Zato se uzdržava, dok ona vezuje belu benkicu oko vrata da se ne isprlja dok doručkije kačamak sa kiselim mlekom, ili lepinjice namazane pekmezom od šljiva.

Čim se majka okrene i ode u sobu da se sprema, gura ruke u pantalone, dranja se besomučno i vuče krajeve košulje što niže, ne bi li ga zaštitila od debele čoje koja ujeda!

Majka se vraća u dugačkoj belo haljini, dugih rukava i uz grlo. Na glavi šešir širokog oboda sa veštačkim cvećem, na ruci damska tašnica u boji haljine. Suncobran nosi i kad je sunce i kad ga nema. Proverava koliko je jeo i požuruje ga da pojede sve pre no što stigne gospodin Majković.

E, sad, ne seća se on kako se taj gospodin, koji svake nedelje dolazi kočijama po njih dvoje, stvarno zove, ali ga je nazvao gospodin Majković, zato što se stalno dodvorava majci, „Kako smo danas, draga gospođo Radica Lakić, blagodarim, blagodarim...“, ljubi joj ruku, vodi je izdignute ruke do vrata kočije i pomaže joj da se popne, pridržavajući je za gornji deo butine! Aleksu diže uvis kao džače i uz jedno „Hop-laaa!“, ubacuje u kočiju, zatim i sam seda. Kočijaš kreće i ne pitajući za odredište, već ga zna.

„Taj gospodin Majković, kako ti kažeš, je očev prijatelj i ministar u ratnoj srpskoj vladi, a to hvatanje za majčine butine si samo umislio, zato što ti se nikad nije sviđao,“ javlja se glas, ne zna da li u glavi ili iza leđa i Aleksa zna da se petnaestogodišnji dečak u njemu vratio. Umesto njega odgovara majčin glas ispred njega, suzdržavajući se od smeha: „Ooo, itekako me je taj gospodin pipkao po zadnjici, ne bila ja sad ovde, ako nije!“ I opet taj njen glasan smeh koji kida nerve i dovodi do ludila, pa viče: „Ućutite oboje! Ućutite oboje!“ I nastavlja da se priseća gledajući u vatru...

...Njihovo odredište zna i Aleksa, a zna i da usput prolaze pored bazara, i on, kako ga je majka već naučila, traži neku poslasticu, belu alvu, krompirov šećer, medene kolače ili šarene bombone da mu majka kupi. Gospođa Radica Lakić, hladeći se lepezom, uvek odgovara da je rat, otac je u ratu, krvari za otadžbinu, nije sad vreme za troškarenje na besmislice. To je uvek okidač za gospodina Majkovića, koji se dodvorno smeška i zalizuje brk, pa zaustavlja kočijaša, kaže da ih pričeka i svo troje prolaze kroz bazar. Aleksa dobija poslasticu, ali i Radica uvek zastaje da se divi nekom odevnom predmetu, šalu, šeširu, bluzi, ili nekom prstenu ili narukvici, ponestalo mirišljave soli, pa i u to čeznutljivo gleda, dok se gospodin Majković uslužno ne ponudi da priušti to zadovoljstvo pa gospođi Radici tu sitnicu kupi, na što ona teška srca pristaje...

Poklone, osim ako to nije intimni veš, gospođa Radica još u kočiji isprobava. Aleksi nije dozvoljeno da pojede poslasticu, da se ne isprlja, nego je ostavlja u svoju damsku torbicu za posle.

Njihovo odredište je u prigradu, stara kuća, uvučena sa ulice, u velikom dvorištu punom drveća, do koje se stiže uskim popločanim putem od crvene cigle, prolaskom kroz veliku gvozdenu kapiju, širom otvorenom nedeljom prepodne. Kuća je u viktorijanskom stilu, puteljak kojim kočija prolazi širi se u veliki popločan prostor, u čijoj sredini je neobična fontana, u obliku ogromne metalne ribe, koja više liči na ajkulu u skoku. Ribetini iz usta, kroz šiljate zube, teče voda i vraća se u veliko ovalno korito.

Mnogo kočija već je tu parkirano, mrki konji puštaju vazduh kroz nozdrve i lupkaju kopitama. Čutljivi kočijaši sede ili stoje svaki pored svoje kočije. Njihov kočijaš zaustavlja i iz kočije izlazi gospodin

Majković, da pomogne gospođi Radici da siđe, a da se ne saplete o dugačku suknju. Ona gura Aleksu prema izlazu, pa onda jednom rukom blago zadiže suknju do ispod kolena a drugu pruža gospodinu Majkoviću, koji spušta Aleksu pored sebe i prihvata joj ruku. Gospođa Radica Lakić silazi dostojanstveno, namešta svoj savršeni šešir sa veštačkim cvećem, širi suncobran, i hvata gospodina Majkovića blago ispod ruke. Gospodin Majković ruku savija u laktu pod četrdeset i pet stepeni, podlaktice vodoravno oslonjene na stomak. Hvata Aleksu drugom rukom i vuče ga prema ulazu u zgradu...

„Ne znam odakle, ali tu zgradu si u potpunosti izmislio! Ja sam bio u Beogradu, tražio je ali nigde sličnu zgradu nisam našao, sa tom fontanom i takvim dvorištem! Ja znam da ste nedeljom odlazili samo u crkvu, ali se tvoje sećanje iz nekog razloga izokrenulo, kao kad imaš mantil sa dva lica, crnim i belim, i uvek ga oblačiš crno spolja, toliko dugo da si već i zaboravio belu stranu!“ čuje dečakov glas iza leđa, i ženin kikut ispred sebe. Više im ne odgovara...

...Penju se širokim stepeništem u susret ogromnom tremu, sa četiri viktorijanska stuba. Aleksa neće da pokreće noge, i gospodin Majković ga diže slobodnom rukom i nosi. Prolaze kroz visoka dvokrilna vrata, koje otvaraju dvojica livrejisanih vratara, u impresivno predvorje, okrečeno u belo. Pravo napred su još jedna manja dvokrilna vrata, pored kojih stoji livrejisani sluga, sa obe strane dugačka stepeništa, ka balkonu. Aleksa je čvrsto uhvatio gospodina Majkovića oko vrata i u njegovom naručju drhti. Upućuju se pravo napred. Sluga, pre nego što otvori vrata, dodaje im tri maske, dve velike i jednu malu. Maske su anatomske, bele, imaju proreze za oči i usta i gumu koja masku zateže uz lice. Gospodin Majković stavlja Aleksi malu masku, izraz na njoj je čuđenje! Majčina izražava bes, a maska gospodina Majkovića zagonetan osmeh!...

„Vrlo zgodno, kako si zapazio te izraze lica! Aleksa Lakiću, moraš da shvatiš da je sve to što si sad ispričao umišljeno i nikad se nije dogodilo!“ kaže mu dečak koji mu stoji za leđima. Aleksa odnekud zna da je to on sâm sa petnaest godina! „Pusti ga da se seti do kraja!“, viče majka, koja sedi ispred njega. A onda se glasno smeje: „Sad dolazi najzanimljiviji deo!...“

...I Aleksa se priseća sledeće prostorije. Prvo primećuje muziku. Čudnu, vanvremensku, poput muzike crkvenih orgulja, ali ne samo to. Čuje i hor. Ne može da odredi da li je muški, ženski ili dečiji. Glasovi su nebeski, ne razaznaje reči, kao da pevaju samo eee-eeeeeee-e-eeee, u divnoj i istovremeno strašnoj melodiji!

Prostorija je velika, poput balske dvorane, svuda oko su lože balkona. Na sredini veliki broj parova formira krug. Svi su otmeno obučeni i maskirani su. I u ložama balkona sede maskirani ljudi. Gospodin Majković spušta Aleksu pored vrata. Sa majkom, držeći se za ruke, upućuju se prema krugu. Parovi se pomeraju u stranu praveći im mesto.

Ostavljen pored vrata, Aleksa stoji i drhti. Onda, odjednom, ne želi više da ostane sam, pretrčava prema krugu i sakriva se iza nogu gospodina Majkovića. Gleda pored njih u ono u šta svi prisutni gledaju!

U sredini kruga, na okruglom crvenom tepihu, isprepletana su dva gola tela, muškarca i žene, u bestidnom seksualnom činu! Svuda oko njih razbacana je odeća. Muškarac mu je okrenut leđima, drži partnerku u rukama, njene ruke su mu na vratu, a noge raširene oko njegovog struka. Lagano se, u ritmu muzike nabijaju jedno na drugo, vidi mišiće na leđima, zadnjici i nogama kako se zatežu i njenu glavu sakrivenu maskom, kako se ritmično spušta unazad i ponovo podiže, dok joj duga crna kosa stremi podu. Muškarac se okreće i Aleksa vidi da oboje ljubavnika nose iste maske divlje radosti. Žena spušta noge na pod, na trenutak stoji pred njim, crna kosa dopire do ispod leđa, pa se okreće od njega, pravi raskorak u širini tela i spušta ruke na pod. Muškarac joj prilazi od pozadi, hvata je za bokove i ponovo se nabija u nju. To radi sve brže. Aleksa čuje da žena stenje. Odjednom, staje, izvlači se iz nje, izgleda kao da je gotovo, ali ne! Ponovo prilazi, naglo ulazi u nju. Ženino vrištanje nadjačava hor i muziku. Još nekoliko snažnih prodora, svaki sledeći žena prati urlikom, i vadi svoj ogromni nabrekli ud, udara njime ženu po leđima i iz njega ističe seme u izbačajima po njenim leđima i kosi. Sve je sad gotovo, žena ustaje, skupljaju razbacanu odeću i odlaze sa tepiha.

Muzika naglo prestaje, i svi gledaju u ložu, izdvojenu u sredini zida, gde stoji čovek sa maskom zlatne boje. Na trenutak se saginje i podiže belu masku, pokazujući je svima. Muškarac iz kruga polazi prema tepihu, nosi istu masku kao pokazanu, masku besa! Aleksa se priseća gde je takvu masku video, a onda vidi majku kako pušta ruku gospodina Majkovića i kreće prema sredini kruga...

„Ućuti više! Ne pričaj dalje! Pobogu, zar misliš, da ti je majka i išla na takvo mesto, da bi i tebe vodila?! Razmisli malo! Koliko si još dece, osim tebe, video? Ko je još vodio decu? Kažeš, imali su i malu masku, samo za tebe?! Besmislica! I sam znaš da to ne može biti istina!“ Petnaestogodišnji on iza njega, ne galami, nego govori siktavim, glasnim šapatom! Majka ispred njega se kida od smeha, podiže glavu uvis, poput vuka, i sad mu se čini da poput vuka urliče!

Aleksa Lakić ustaje, okreće se prema glasu iza sebe i gleda crnokosog dečaka zelenih očiju. Na trenutak mu se čini da to više nije dečak, nego onaj mladić iz njegovih budnih snova, a onda opet vidi i trećeg dečaka, onog sa vašara u fraku, nacrtanih brkova!

„Ne znam ja više šta mi se stvarno dogodilo, a šta sam umislio,“ počinje polako da govori, a onda sve brže i sve glasnije: „Zato što mi svi ulazite u glavu! Zato što mi ne dozvoljavate da sam odživim svoje događaje! I ti, i onaj mladić iz daleke budućnosti, i ona veštica koja glumi majku! Svi vi! Zašto me svi ne ostavite na miru? Zašto me pratite? Šta hoćete od mene?!“

Da je neko te septembarske noći 1895. godine prolazio nadomak Lakića, šumom pored potoka ispod kuće Arandela Lakića, video bi strašan prizor! Aleksa Lakić stoji pored vatre, izbezumljeno galami na dečaka ruku unazad za drvo privezanog, samo u gaćama, golog do pojasa i bosnogog, marame nagurane u usta! Iza njega sedi vezana devojka, duge crne kose, u beloju, prljavoj i iscepanoj haljini, zapušenih ustiju i razrogačenih očiju, koprca se, bezuspešno pokušavajući da se oslobodi vezova!

Ali, niko nije prolazio šumom, i niko nije video, jedino se iz daljine čuo demonski smeh neke žene, ili je to samo vetar, hućući kroz šumu učinio da to tako zvuči!

10.

Laki nije znao da li Ivana da izgrdi, zato što mu je pre par minuta oduzeo deset godina života, ili izljubi, zato što nije bio u pravu!

Dva telefonska razgovora u grču obavljena, bili su dovoljni da demantuju Ivana! Mile je u Urgentnom centru, u teškom stanju, ali živ!

Ivan je treptao očima, ne shvatajući. Još se i bunio: „Kako je živ, kad je podleteo pod kamion?!“

Situacija se razjasnila. Saobraćajac koji je bio na licu mesta, pošto su teško povređenog Mila u besvesnom stanju ubacili u kola hitne pomoći, pronašao je u njegovom telefonu u imeniku Ivanov broj, koga je Mile upisao pod imenom Brat Moj!, i pozvao ga misleći da mu je stvarno brat, obavestio o ga o nesreći, i preporučio da skloni motocikl. Nije rekao da je Mile poginuo, ali je Ivan u panici to tako shvatio. Pozvavši broj sa koga je pozvan Ivan, Laki je saznao da je Mile živ, i odmah potom pozvao broj Urgentnog centra, odakle su mu saopštili isto!

Pokupio je knjigu paroha Nikodija Stefanovića, tutnuo je, otvorenu na strani do koje je stigao sa čitanjem, u Ivanove ruke. „Čitaj odavde,“ reče.

Ivan ga je gledao zabezeknuto.

„A imaš li vozačku dozvolu?,“ zapitao je Laki, videvši da se ovaj čudi odrpanoj knjižurini od pet kila. „Jer ja moram da vozim, a ti čitaj odavde, i kad naiđeš da se pominje neko od Lakića, ili Simonovića, ili Vukadin Luković, ti mi kaži! Idemo sad u Urgentni centar da vidimo kako je Mile!“

Izgurao je još uvek zabezeknutog Ivana iz kluba, zaključao i seo u auto parkiran na trotoaru.

Ivan je još stajao pored kola.

Laki mu je otvorio suvozačeva vrata, i pokazao mu rukom da uđe.

„Ništa ne razumem,“ promrmljao je ušavši.

„Slušaj Ivane, znam da ništa ne razumeš, ali potrebna mi je tvoja pomoć. Molim te, nisam se šalio, stvarno moram da pročitam ovu

knjigu, da nađem nešto što može pomoći Milu! Veruj mi na reč, a kasnije ću ti sve objasniti..." rekao mu je Laki uključivši se u saobraćaj.

„Kako si rekao, Lakići... i...i...?“ pitao je Ivan gledajući u otvorene stranice pred sobom.

„Simonovići, Vukadin Luković,“ ponavljao je Laki. „Naročito me obavesti ako se negde pomenu vizije Alekse Lakića po Vukadinu... Pročitao sam prvih dvesta strana, i nema ništa, mora da je negde na preostalim trista!“

Laki je usput obavio još nekoliko telefonskih razgovora, saznao gde je motor i angažovao šlep službu da ga odveze do prvog servisa. Zatim je zvao Zukića.

Obavestio ga je da je Mile imao nesreću i pitao za Magdalenu.

„Dobro je Magdalena, još se nije probudila... Njen brat zna gde je, ne moraju za nju da se brinu,“ rekao je Zukić.

„Molim te, nemoj ništa da joj govoriš za Mila, najmanje mi je sad potrebno da se i ona iznenada pojavi u urgentnom,“ rekao je Laki. Obećao je Zukiću da će mu se javiti sa vestima o Milovom stanju, i prekinuo vezu.

„Gomila imena i prezimena, svakakvih gluposti, ali nema to što tražiš,“ rekao je Ivan čitajući knjigu.

„Tek si počeo,“ odgovorio mu je Laki.

„Šta ti se desilo sa usnom?“, pitao je Ivan, tek sad primećujući razbijenu Lakijevu usnu.

„Mala kazna, za veliku grešku!“, kratko mu je odgovorio Laki.

Polu sata kasnije bili su na prijemnom šalteru u Urgentnom centru. Laki je dozvolio Ivanu da napravi pauzu u čitanju dok ne saznaju kako je Mile. Ipak, Ivan je stajao pored njega sa knjigom u ruci.

Lekar koji ga je noćas primio predao je smenu, pa Laki potraži dežurnog doktora na odeljenju intenzivne nege.

„Dečko ima nekoliko polomljenih rebara, ali to je sad sve zbrinuto. Nema unutrašnje povrede. Veliki problem je udarac u glavu, srećom je, izgleda, imao kacigu, inače ne bi preživeo. Trenutno je u komi, verujem da će se izvući. Nadamo se da mozak neće početi da otiče...“ rekao je doktor Lalić, kako mu je već pisalo na džepu mantila.

„Da li ima nešto što se još može učiniti?“ pitao je Laki, i dodao tiše: „Pare nisu problem...“ Izvadio je na brzinu nekoliko novčanica i ubacio doktoru u džep, da ne vidi niko. „Možemo li da ga vidimo?“

Doktor Lalić ih je poveo do odeljenja intenzivne nege. Novac nije ni vadio niti pominjao.

Videli su ga kroz staklo sobe za posetioce.

U sobi nekoliko kreveta, Mile na trećem.

Izgledao je kao da spava. Pokriven do grudi plahtom, samo su gole ruke, sa cevčicama za infuziju slobodne. Zavoj na glavi nije imao i crna kovrdžava kosa mu je neuredno padala na čelo. Neobično bledilo, skoro žutilo, prekrilo je lice... Bio je priključen na aparate, koji su svetlucali, pištali i očitavali.

Lakiju se steglo srce. Prošaptao je. „Mishelin...“, boreći se sa suzama nekoliko minuta...

Ivan je pored njega plakao, još uvek stežući u ruci knjigu...

Kad su izašli, pitao je doktora Lalića da li imaju bolju sobu, bolju negu.

„Može da se sredi, imamo dve jedinice, i jedna je prazna...“, rekao je doktor, i još nekoliko Lakijevih novčanica se pridružilo onima u džepu mantila.

„Dao si doktoru mito,“ rekao je Ivan kad su izašli napolje.

„Znam, ni ja to ne volim, ali novcem kupuješ bolju pažnju, pacijent postaje važniji doktoru... Jebiga, ne živimo u savršenom društvu, ovde kod nas malo moraš pogurati, da bi dobio pristojnu negu...“, rekao je Laki, i dodao: „Idemo sad da vidimo motor!“

Motor je bio desetak kilometara van Beograda, iza Krnjače, na Pančevačkom putu. Laki nije mogao ni da zamisli šta je Mile ovde tražio, izgleda da se samo besciljno vozio...

Na jednoj krivini izleteo je van puta u njivu. Nikakvog kamiona nigde nije bilo, ali zato je šlep služba već bila stigla.

„U koji kamion je udario?“ pitao je Ivana, bockajući ga.

„Ja sam mislio da je podleteo pod kamion...“, rekao je neubeđeno Ivan.

Laki se nasmejao i zagrlio ga. Ivan se smejučio.

Kad su podigli motor Laki ga lako upali. Osim što se na jednoj strani ulubio i izgrebao i pokupio par kila busenova trave, bio je u sasvim

dobrom stanju. Laki se predomislio oko destinacije i dao je šlep službi Milovu adresu. Motor ne treba servis nego auto-limara... Platio je troškove prevoza kešom i objasnio u koju garažu da ga ubace...

Vozeći nazad, Laki je ćutao zamišljen.

„I...“ pitao je Ivan, dižući pogled sa knjige, „kad misliš da mi ispričaš zašto čitam ovu nezanimljivu istoriju neke crkve bogu iza tregera?“

Laki ga je pogledao.

„Ja sad moram da idem u Lakiće. Značilo bi mi ako bi pošao sa mnom i usput čitao... Ali se prvo spremi za jednu horor priču, koju ću usput da ispričam!“, rekao je ozbiljno.

„Lakići, evo nas!“, viknu Ivan izbacivši poput psa glavu kroz prozor auta. Onda se vratio u sedište, sav ozaren: „Obožavam dobre horor priče!“, rekao je smejući se.

Sat vremena kasnije, vozeći se autoputem prema Rumi, Ivan, od straha sav zelen u licu, požali što je pristao!

Jer, ono što je čuo od Lakija nije bila dobra horor priča, nego jebena noćna mora, prema kojoj su Majkl Majers, Fredi Kruger i Džejson zajedno, ličili na mlade izviđače u letnjem kampu!

Knjiga, koju je sada čvrsto stezao belim beskrvnim prstima, delovala je više nego zlokobno!

11.

Aleksa Lakić sedi u šumi, pored vatre, dugačkim štapom džara ugljevlje i ukočeno gleda pred sebe u vezanu devojku sa vašara, oslonjenu o drvo. Iza njega, ruku unazad vezan za drvo njen je mlađi brat, go do pojasa i bos, samo u donjem delu bele pidžame.

Aleksa Lakić je budan, ali kao da sanja!

...Sećanje dolazi iz pomrčine. Imao je oko deset godina, kad su on i Vučko, igrajući se po njegovoj ogromnoj kući, naleteli na podrum, koga je očev sluga toga dana zaboravio da zaključa. Nikad ranije tamo nije ulazio, prolazio pored vrata, kao pored zida, videći ogroman lokot na njima, koga tada nije bilo... Znao je da mora pogledati šta je tamo dole! Vučko se nećkao, ali, iako stariji godinu dana, znalo se čija se reč računa, i, mada nevoljno, pošao je za njim mračnim drvenim stepenicama.

Širom otvorena vrata na vrhu stepeništa jedva su osvetlila veliku prostoriju u koju su sišli. Širina podruma iznosila je tridesetak Aleksinih koraka, što je odmah iskoračao jer je tu padala svetlost sa vrata. Dubina zadnjeg zida jedva se nazirala među ogromnim policama za smeštaj voća, povrća i nepotrebnih stvari, iza ogromnih buradi za vino i rakiju triput većih od Alekse. Aleksa ugleda na najbližoj polici uljanu lampu i šibice pored nje. Uzeo ju je u ruke, a šibice strpao u džep. Vučko je ukočeno stajao na najnižem stepeniku, nije se odvažio da zakorači u podrum.

„Hajde, usranko, što si se ukočio tu kao da si video pokojnog cara Murata,“ nagovarao ga je Aleksa da krene za njim. „Hajde, da vidimo šta sve ima, možda nađemo hajdučke kubure i turske jatagane!“

Nije Vučku bilo ni do kubura a ni do jatagana, ali prenulo ga je ono „usranko“. Nije hteo pred Aleksom da pokaže strah. Prišao mu je.

Aleksa je visoko podigao lampu i krenuo napred, dok ga je Vučko pratio na korak iza. Nije hteo da zaostane, jer su mu Aleksa i lampa čuvali strah.

Svetlost lampe igrala je po plafonu četiri metra nad njima stvarajući čudne senke na debelim gredama i daskama.

Sada su mogli da procene da je dužina podruma, otprilike, tri puta veća od širine. Bila je jesen, i podrum je pun jabuka i krušaka, raznih sorti, iz njihovih voćnjaka. Stajale su u malim gajbama naslaganim jedna na drugu i jedna pored druge, tvoreći ogromne kocke, više od njih. Među njima zjapili su prolazi, poput ulica, ili svojevrsnog lavirinta. Kad su prošli voće, naišli su na slične konstrukcije, ali od džakova, napunjenih krompirom i žitaricama. Bilo je tu i praznih vojnih kutija, verovatno namenjena đuladi za topove. Aleksa ih je nekoliko otvorio, tek da bi se uverio da su prazne. Stari nameštaj, ogromni ormani, fotelje, stolovi, stočići, sledilo je na listi otkrića. Aleksa je otvorio nekoliko fioka, i razočarao se. Bile su prazne. Bio je tu i veliki drveni konj za ljuljanje, polomljenih zadnjih nogu. Tužno je stajao uzdignute glave, buljeći u plafon. Sve u svemu, kad su stigli do velikih buradi sa vinom i rakijom pred samim zadnjim zidom, jatagana, kubura, niti ičeg drugog zanimljivog dečjoj mašti nije bilo. Razočaran, Aleksa se okretao oko sebe visoko podignute lampe, još u nadi da će otkriti nešto što mu je promaklo, neki ogroman kovčeg, poput gusarskog, sa blagom, ili nekakvo oružje. Podrum je bio uredan, sve spakovano po vrstama i nije bilo iznenađenja.

Da prikrije razočarenje, Aleksa se okrenuo buradima, razgledajući ih, a onda se dosetio i otvorio slavinu, da vidi šta je u njima. Iz prvog je potekla rakija, u malu drvenu kofu na podu, pravo ispod slavine. Postavio je šaku da napuni dlan i prineo ustima. Oprezno je liznuo, a onda izručio sve iz dlana u usta. Napravio je kiselo lice, i odmah sve ispljunuo. Nije mu se svideo ukus. Zatvorio je slavinu.

„Bijak, ovo je ukusno kao uskisle pišaćka! Smrdi kao što je bazdio deda-Polilo, što se prošle zime pijan smrzao u smetovima!“, rekao je Aleksa Vučku, još se stresajući i pljučkajući na pod.

Nastavio je da otvara i zatvara slavine na buradima. Iz naredna dva poteklo je belo vino, a iz trećeg crno. Tu je poturio obe šake i dvaput se dobro napio. Zacakljenih očiju, okrenuo se Vučku i pozvao ga da proba i on. Vučko je napravio grimasu, unapred se stresajući i odbio. Aleksa je slegnuo ramenima, i zatvorio slavinu. Onda se okrenuo zadnjem, petom buretu.

Odmah mu je bilo čudno što na njemu nema slavine. Bure je stajalo u samom ćošku podruma, metar odvojeno od ostalih, inače zbijenih

jedno uz drugo. Približio je lampu i obišao ga, najpre sa jedne, a onda i sa druge strane. Primetio je da su daske na buretu bile sasušene, a ne nabrekle kao na prethodnim i zaključio da je peto bure odavno, možda i oduvek, prazno.

Kad je već hteo da se okrene, primeti da je ciglani pod sa desne strane izguljen, kao da je neko skoro pomerao bure duž zida!

„Ovo je jebena stvar, brate moj,“ rekao je Vučku. „Izgleda kao da je pomerano više puta. Vidi na podu, tragovi desno od bureta, tačno za celu njegovu širinu! Ko je to mogao da pomera, pa pogledaj koliko je, ovo pet ljudi ne mogu gurnuti ni pola metra! Zajebana situacija, kažem ti ja!“

„Možda ima neki mehanizam, koji ga sam pomera?“, palo je na pamet Vučku.

„Da, nešto kao tajni prolaz!“ oduševljeno je rekao Aleksa. „Hajde, da pronađemo neku ručicu, ili slično!“ I ponovo je uperio lampu bliže buretu, razgledajući površinu drveta. Pomerao je lampu od dole, prema gore, dokle je mogao da dohvati, opipavajući svaku dasku. Motrio je i iznad dohvata ruke, ne bi li primetio neku izbočinu.

„Nema ručice,“ tiho je rekao Aleksa.

Razočaran, Aleksa je uzdahnuo i seo na mali drveni sanduk, levo od bureta. A onda je širom otvorio oči i ciknuo od iznenađenja!

Gornja strana sanduka, pod njegovom stražnjicom, ulegnu od njegove težine dvadesetak santimetara i u istom trenutku nešto kvrcnu i bure je uz zaglušujuću škripu, počelo da se pomera udesno!

Vučko je odskočio dva koraka unazad. Na mestu gde je do malopre bilo bure, pojavio se otvor sa kamenim stepeništem, koje je vodilo u još jedan dublji podrum!

„Šta sam ti rekao?! Tajni prolaz!“ vikao je Aleksa Vučku, dok su mu se oči caklile od uzbuđenja. „Idemo dole.“

„Stani, Aleksa... Možda ne bi trebali...“, Vučko je stajao ukočen, odjednom ga noge više nisu slušale!

„Ako nećeš dole, kukavice, idem ja sam! Pa ti ostani sam tu u mraku!“, rekao mu je Aleksa zajedljivo, okrenuo se i krenuo da silazi, noseći i lampu.

Vučko je gledao za njim a onda skrenu pogled prema svetlu u udaljenom otvoru izlaznih vrata podruma. Svetlost Aleksine lampe

već nestade iza savijutka stepeništa i Vučko se odluči!
Kao bez glave potrča da pobegne iz podruma!

12.

Šta je sa mojim očima, ništa ne vidim? Ko je tu?

Mishelin, dovoljno je samo da zamisliš gde želiš da budeš, i bićeš tu.

Laki! Uspeo sam! Zamislio sam da sedimo u tvom klubu, i evo, tu smo!

Rekao sam ti. Tvoja podsvest je želela da budemo ovde i zato si me pozvao.

Laki..., stidim se! Sinoć kad sam se odmakao motorom sto metara od kafića, osetio sam da me je neka sila držala zarobljenog i odjednom oslobodila! Tada sam shvatio da sam te udario! Hteo sam odmah da okrenem motor i da se vratim, ali bilo me sramota i zato sam vozio po celom gradu bez ikakvog cilja i plakao od muke i besa na samog sebe!

Uradio si ono što si morao i dobro je što se nisi vratio.

Onda sam poželeo da umrem, da ništa više ne osećam...! Šta je to sa mnom? Jesam li ja lud? Ko me tera u ludilo?

Ista ona sila zbog koje si stalno sanjao kuću obraslu bršljanom i ista ona sila koja je htela da te u toj kući povredi! Onda sam došao i oterao je od tebe. Sada si bezbedan.

Još uvek sanjam... i u sebi vrišt看, probudi se, probudi se! Laki, hoćeš li i dalje da me čuvaš od te sile? Ne želim više da je osetim! Plaši me!

Želim to, bog zna koliko želim, ali, moraš da shvatiš! Ta je sila nezamislivo zla, užasna i možda jača od mene. Zato ćemo uraditi sve što mora da se uradi! Borićemo se zajedno, i pobićemo zajedno! Jer, sada više nismo sami!

&

Kasni je septembar, rano poslepodne, ali je vazduh pun ozona i elektriciteta. Dok skreće sa valjevskog puta na drum za Lakiće, Laki oseća svaku dlaku na potiljku nakostrešenom. Gleda iza sebe i vidi sivilo koje nebom dolazi sa juga, prvi predznak nadolazeće oluje.

Krov na starom žutom kabrioletu je spušten. Podnevna vrelina pri polasku iz Beograda, navela ga je da ga ukloni. Još uvek je toplo i biće još par sati, ali, sad oseća, oluja će sigurno stići... Baš kao i onog dana, pre petnaest godina, kad se istim putem i ne znajući dovezao sa Marijom i Magdom do svoje rodne kuće!

Pogledao je u Ivana, koji se naizgled trudio da čita *Letopis Lakićke parohije* Nikodija Stefanovića. Izgledao je potpuno sluđen i uplašeno je bacao nervozne poglede u brdovite šumske predele kojima se put provlačio. Uglavnom su ćutali, svako zarobljen u svojim mislima.

Laki je veći deo puta razmišljao o Milu. Brinuo se za njegov oporavak. Znao je da je Mile imao dobre izgleda da se izvuče, ali brinulo ga je njegovo mentalno zdravlje. Sad je bio najranjiviji, plutao je sa one strane stvarnosti. Tamo gde je „Ona“ najjača. U trenutku kada je skrenuo na put koji je vodio njegovoj kući, učinilo mu se da je sa Milom uspostavio mentalni kontakt i ohrabrio ga! Nije bio siguran, ali, otkud onda da je ovoliko odmakao, kad se zadnje sećao, da je prošao Šabac? Ponovo mu je falio taj sat sećanja i zato je bio siguran da ga je potrošio razgovarajući sa Milom! To ga je činilo srećnim!

Setio se da je tek juče saznao da su u srodstvu. Ali, osećanja prema Milu bila su oduvek i njemu samom neobjašnjiva! Sećao se događaja, od pre više od dvanaest godina, kada je Mile počeo da dolazi sam, bez majke, kod njega u klub. Bila je zima i to veče je pao prvi sneg. Mile je razgledao video kasete, posle osam su se popeli na galeriju, gledali film, slušali muziku, i pričali. Mile je otišao kući oko jedanaest. Laki je sledeće jutro morao da porani, išao je negde, ne seća se gde. Oko pet ujutro je izašao na ulicu i video tragove Milovovih malih cipela u snegu. Ostavio ih je izašavši iz kluba noćas sve do ulaza u zgradu. Sneg je stao i niko u međuvremenu nije prolazio. Tih desetak koraka u Lakiju je izazvalo buđenje neobjašnjivog očinskog osećaja ljubavi i prijateljstva. Prvi put je požalio što nema dete i mora da je to svoje osećanje preslikao na Mila. Ti tragovi u snegu, ostavili su trag i u njegovom srcu i kao da je od tada postao Milov zaštitnik.

Upravo su se približavali Lakićkoj crkvi, i Laki odlučio da Ivana prene iz razmišljanja, pa smešeći se reče:

„Ivane, ovo je crkva, o čijoj istoriji čitaš.“

Ivan se trgao i ćutke osmotri crkvu pored koje su prolazili. Laki je video da je još uvek preplašen. Na trenutak se pokajao što ga je poveo i možda na grub način sve ispričao, ali nije mogao nazad. Znao je, na ispitu je šta će pretegnuti, strah ili ljubav i prijateljstvo prema Milu. Laki se iskreno nadao ovo drugo.

Kao da je znao o čemu Laki razmišlja, Ivan ga pogleda očima u kojima se ogledalo nebo i zaiskrio nagoveštaj osmeha.

„Gle čuda, ni manje crkve, ni deblje knjige o njoj! Pa ovolika knjiga nije napisana ni o hramu svetog Save na Vračaru!“, reče šeretski i osmehnu se.

Laki se glasno nasmejao, iako mu ta izjava baš i nije bila smešna. Smeh razbi osećaj teskobe i straha, pa se obojica stadoše grohotom smejati!

Put do Lakijeve kuće se provlačio između brda, prolazio pored retkih kuća, okruženih njivama, livadama, pašnjacima i voćnjacima. Neposredno pre ulaska u šumu, put se kružno usecao, penjući se još jednim brdom i prolazio pored napuštenog imanja. Stara, polusrušena kuća bila je duboko uvučena u dvorište, okružena divljim grmljem i drvećem. Pored samog puta, dva nadgrobna spomenika. Laki je znao te grobove, urasle na mestu gde se put konačno popeo uz brdo i izravnao sa okolinom. Mahinalno je bacio pogled iza Ivanove glave udesno i smrzao se!

Pored grobova je stajala žena duge, crne, raspuštene kose, u dugoj beloj haljini gledajući u njega!

Samo trenutak kasnije šuma je zaklonila i nju i grobove.

Laki je, još uvek gledajući unazad, naglo zakočio i stao, a iznenađenom Ivanu od inercije ispade knjiga iz ruke. Pogledao ga je začuđeno i prateći Lakijev pogled i sam se okrenuo. Laki je vratio auto desetak metara unazad, do grobova.

Grobovi su ćutke stajali pored puta, a žene u belom nigde nije bilo!

Dok su se vozili dalje, kroz šumu, obojica su ćutali. Laki je razmišljao o viziji demonske žene, a Ivan je bio je uplašen od pogleda na grobove pored puta.

Izronila je iz mrkog neba, pred oluju, na vrhu brda obučenog u iskrzan kaput od matore livadske trave, uz ćutljivog usamljenog

čuvara sa leve strane, koji je svojom oštrom prelomljenom granom hrlio da probije oblak, skoro sakrivena u divljem zelenilu, zidova i krova obrasla bršljanom. Njegova prokleta kuća!

Zaustavio se pred slomljenom kapijom.

Ivan ga je gledao širom otvorenih očiju u bezglasnom užasu!

„Ostani pored auta i podigni krov. Kiša će!“, rekao mu je. „Brzo ću se vratiti.“

Ivan je potvrdno zaklimao glavom.

Dok se provlačio kroz zaraslo dvorište, pomisli da je opet zaboravio poneti alat, sekiru ili makaze, da raskrči put.

Nije čuo glasove. Nije čuo ni zvuk frule. Kad se konačno provukao do verande, nije hteo da pogleda u provaljena ulazna vrata.

Dobro, pomislio je, u belešci je pisalo da je Lazar urezao nekakva slova na krovnu gredu verande.

Bršljanom su obrasli stubovi i zidovi kuće, ali su potporne grede bile slobodne!

Poloko je pogledom prelazio od prve grede, do puta. Grede su bile stare, ali čvrste, tek delimično sakrivene mahovinom!

Tiho je opsovao svoju sreću. Pronalaženje urezanih slova uopšte neće biti lako!

Nije znao koliko je vremena potrošio u grču prelazeći pogledom preko greda... A onda, na gredi najbližoj vratima, učini mu se da je video nešto. Podigao je ruku, ali gredu nije mogao dohvatiti!

Ipak će morati ući u kuću... po stolicu i neki nož. Udahnio je duboko, i naglo gurnuo vrata, očekujući... pa ni sam nije znao šta!

Ništa se nije dogodilo.

Srednja soba ga je dočekala ista kakvu je ostavio. Ušao je, prišao kredencu, otvorio fioku i dohvatio prvi nož koji mu je došao pod ruku. Okrenuo se i u povratku pokupio prvu stolicu, najbližu vratima. Onu stolicu na kojoj je onomad sedela Magda u isto ovakvom olujnom danu pre petnaest godina.

Stavio je stolicu ispod grede i popeo se na nju. Trudio se da misao o Magdi potisne tamo odakle se i stvorila.

Jeste, nešto je bilo urezano na potpornoj gredi verande... Sloj mahovine je delimično prekrivao natpis. Uzeo je nožić i pažljivo odvojio mahovinu od drveta. Slova su se pojavila! Najpre nije

razumeo, ali, kad su mu se kockice složile, zadrhtao je od uzbuđenja i nožić mu poreza šaku... sada je bilo jasno! Zna šta mu je Lazar poručio! Ali nije znao kako to može da pomogne?!

Na gredi su bila urezana četiri slova, baš kako je i pisalo u belešci! AAMG. Početna slova imena Lazarevog čukundede, pradede, dede i oca! Arandel, Aleksa, Milutin i Gavriilo! Šta je to značilo? Zašto je to bilo toliko važno da je baš to stari Nikodije Stefanović rukom napisao i sakrio lepljenjem stranica?! I koja još četiri slova da dopiše? Nikodije je zapisao: „Aleksa će znati koja slova“!

Bila je to zagonetka, još jedna u potrazi...

Razmišljanje mu prekide krik užasa, negde iz blizine! Učini mu se da krik dolazi iz kuće. Naglo se okrenuo prema otvorenim vratima, izgubio ravnotežu, i pao sa stolice na leđa!

Dok mu se svest mračila, čuo je još jedan krik! Vrištanje nije dolazilo iz kuće!

Vrištao je Ivan na putu!

13.

Ovu kuću sam sanjao nedeljama, a evo nas, sad smo obojica tu!

To je moja rodna kuća. Žao mi je što nisam smogao snage da ti to kažem ranije, još prvi put kad si mi ispričao te tvoje snove. Možda bi sve ispalo drukčije. Možda tad ne bi došlo do toga da sad ovako pričamo. Ali, nisam bio siguran... Ili nisam imao dovoljno hrabrosti da se ponovo suočim sa nečim, što sam hteo da zaboravim... Zatvorio sam oči u nadi da će se sve samo od sebe rešiti! Ali, neće! Zato smo sad ovde. Nadam se samo da ni sad nije sve kasno...

...Dečak pred njim kao da se u vazduhu rasplinjava... Vidi još samo njegove zelene oči koje ga tužno gledaju. Majčin histeričan smeh iza njegovih leđa, koji više podseća na vučje zavijanje, ne prestaje, čak mu se čini da se pojačava! Stavlja obe ruke na uši, zatvara oči i viče: „Dos-ta! Dos-taaa...!“

...Vrata nisu zaključana, ali se vrlo teško otvaraju. Nema dovoljno snage u jednoj ruci, zato spušta lampu iza sebe, i gura ih sa obe ruke. Popuštaju sa cviljenjem, zarđale šarke se bune što im remeti mir, i pred njim se otvara novi prostor. Ledena hladnoća, mrkli mrak, ustajao zrak, i neka zlokobna tišina izoštravaju mu sva čula. Uzima ponovo lampu i osvrće se da vidi da li ga Vučko prati. Nema ga i on zakorači napred, u ništavilo...

Gde smo to sad? Mračno je, ne vidim ništa, ni tebe ni sebe. Laki, jesi još tu?

Tu sam, Mishelin... Ne znam gde smo, ali, pogledaj, približava nam se neka titrajuća svetlost. Sačekaćemo, pa ćemo videti.

...Prostor je nepregledan. Lampa osvetljava nekih deset koraka u krug, ali svetlost se ne odbija ni od čega, samo ispod svojih nogu vidi kameni pod, od istog onakvog kamena, od koga su bile i stepenice kojima je sišao. Napravio je dosta koraka, okreće se, ali sad više ne vidi ni gvozdena vrata kroz koja je prošao. Kao da je mrak upijao u sebe svetlost lampe, poput crne rupe... Pogrešio je što nije krenuo pored zida, okrećući se oko sebe izgubio je orijentaciju, i ne zna više

ni odakle je krenuo?! Odlučuje se i sad prati liniju kamenih ploča, oprezno koračajući napred. Pre ili kasnije, do nekog zida će stići...

...Aleksa Lakić je zatvorio oči i stisnuo uši rukama, ali majčin glas dolazi, čini mu se, iz glave! Prestala je da se smeje, i pevuši onu pesmicu za kupanje. Otvara oči i vidi, u kupatilu je, stoji pored korita u kome njegova majka kupa dečacića od četiri godine. Njega! U ruci drži ribaču četku, i, bez milosti grebe dečaka po telu. Koža mu je crvena, skoro da je prokrvarila od struganja. Mali stoički trpi. Onda majka ustaje, i odlazi iz kupatila. Dečak ostaje, mirno stoji u koritu, go je i izranjavan, gleda pravo u Aleksu i kaže: „Ona hoće da me ubije!“ Aleksa prvo ćuti, a onda mu odgovara: „Neće da te ubije, to je tvoja majka!“ Na te reči dečak se blago osmehuje. „Pa, zar ne vidiš da Ona nije moja majka?!“, kaže mu tužno.

Dolazi neki dečak, ima oko deset godina, i u ruci nosi starinsku lampu! Sad vidim da smo u nekakvom ogromnom podrumu...

To je isti dečak koji mi je pomagao, samo je ovde mlađi... Rekao mi je da je on Aleksa Lakić, moj predak. Čudno, sad prolazi pored nas, a uopšte nas ne vidi!

Možda zato, što smo duhovi...

...Žena se vraća. U rukama nosi veliki lonac sa vrućom vodom. Smeje se i gleda u dečaka. Aleksa sad vidi, sa zaprepašćenjem, to jeste ista ona žena koja je bila pored vatre, i ona koja je malopre kupala dečaka, ali, ona stvarno nije njegova majka! Nije mu jasno zašto je uopšte mislio da mu je to majka?! To je neka nepoznata žena, u beloj haljini, duge, crne, raspuštene kose! Spušta lonac na pod i sad ih gleda podsmešljivo obojicu, Aleksu odraslog pored korita, i Aleksu dečaka u koritu! A onda joj se lice krivi u užasnom grču mržnje! ...

...Aleksa drži visoko podignutu ruku sa lampom, ali kraj nepreglednog hodnika se ne nazire. I dalje prati linije kamenih ploča na podu.

Na trenutak oseća trunčicu straha, ali onda shvata da je to samo uzbuđenje, čak ushićenje, zbog neočekivane avanture! A Vučka nema! Propustio je da oseti navalu adrenalina i naglas se smeje zamišljajući ga kako, šćućuren pored stepeništa, sa zebnjom iščekuje njegov povratak! Čak mu se čini da čuje glas iz daljine, kako

ga po imenu doziva? Zastaje da oslušne, ali, ne čuje više ništa. Ništa, osim bubnjanja sopstvenog srca u grudima, kao da hoće da iskoči ispod majice!

Primećuje promenu. Plafon, koga u početku nije video, lagano se koso spuštao prema napred, i Aleksa zna da će uskoro doći do kraja ogromnog podruma. Ovaj podrum, ma kakav podrum, pećina, ne proteže se samo ispod kuće, nego ispod celog brda. Plafon prati konfiguraciju tla. Uskoro će izbiti u nivo kosine brda i sastaviti se sa podom. Tu mora da ima još neki tajni izlaz, sličan onom slučajno pronađenom u vinskom podrumu. Ovo mora da je bilo skrovište za ustanike iz vremena dok je zemlja bila pod vlašću Turaka! Verovatno su ovde sakrivali žitarice od turskog harača, a bogami, i omanja vojska mogla bi ovde naći sklonište!

Odjednom, iz mraka izroni kameni zid, pravo pred njega. Požuri, pa rukom dotaknu zid. Pod prstima je hladan i vlažan. Osvetljava lampom levu i desnu stranu, ali na obe strane zid je ravan, bez vidljivih vrata ili izbočina. Kratko se premišlja i odlučuje da ga prati na desnu stranu. Izvrće džepove ne bi li našao nešto čime bi obeležio mesto od koga je krenuo. Pronalazi pračku, i ostavlja je pored zida. Kad se bude vraćao, znaće odakle da počne da prati liniju kamenih ploča poda, kojima će se vratiti do metalnih vrata i kamenog stepeništa.

Čudno, Mishelin, uopšte nisam znao da ispod moje kuće, u brdu, postoji ovo ogromno kameno atomsko sklonište, zaostalo još iz Turskog vremena! Pogledaj samo, pa ovde se može smestiti cela eskadrila Migova, svih osam komada! Ne bih se začudio da negde napred ima i rampa za uzletanje! Moj predak, Arandel Lakić, dobio je ovu kuću od kralja, pre njega je pripadala vojvodi Arsi Mirčiću, a njegov otac Nikola Mirčić, bio je četovođa u Prvom srpskom ustanku! Inače bogati trgovac žitom, i verujem da je ovde sakrivao robu od Turaka. Ovaj dečak rekao mi je sinoć, da moja kuća nije kuća Alekse Lakića i da njegova kuća krije tajne! I evo, sad mi otkriva jednu tajnu, ovaj ogromni podrum ispod brda!

Gledaj Laki, dečak je pronašao izlaz iz podruma. Otvara se pomoću mehanizma povezanog sa ručicom koja viri iz zida!

To je sistem poluge, nije hidraulika! Ručicom prebacuješ lanac na kome je ogromna kamena kocka u kotur, i težina kamena otvara vrata na vrhu ove rampe. Ako vratiš ručicu u prvobitni položaj, lanac se vraća u prvi kotur, pa je kamen na vratima teži, vraća se i zatvara ulaz, a kamena utega se podiže! Ulaz nije baš toliko veliki da odavde može uzleteti mig, ali može ući i izaći konjska ili volovska zaprega! Idealno za skrivanje, bilo čega, čak i oružja!

Dečak je izašao napolje. Da izađemo i mi?

Vidiš Mile, na ulaznom kamenu je sloj zemlje debeo skoro metar! Kad se ulaz ponovo zatvori, dovoljno je samo malo zamaskirati pukotinu zemljom i travom, i spolja ne može nikada da se otkrije!

Ovo je brežuljak koji sam sanjao, dole je šuma, ali kuća nije ista, ovo na vrhu brda je dvorac, a ne mala kuća obrasla bršljanom!

Mishelin, ovo je kuća mog čukun-čukundede Arandžela Lakića od pre 125 godina!

...Aleksa gleda u nepoznatu ženu za koju je mislio da mu je majka, a koja se pred njim pretvara u svoju suštinu, demonsko zlo, koje je htelo da ga zavara i prevari! Njeno, u početku lepo lice, sad se ljušti, i on vidi sivu izbrazdanu masu umesto lica, iskežene zube i plamenocrvene oči! I dalje mu se smeje, ali taj smeh sad ima prizvuk pakla! Pruža ruke da ga zagri, da ga povuče za sobom. U ništavilo! Sa urlikom besa na usnama, svom snagom ustostručenom strahom, za sebe odraslog i za sebe od četiri godine, on je hvata za ruke, i prebacuje preko sebe u korito, gurajući joj glavu duboko u vodu, da ugasi te plamene oči, da ne gleda više te iskežene vučje očnjake! Ona se koprca, ali on celom težinom leže preko nje, ne dopuštajući joj da podigne glavu iz vode.

Leži na njoj dugo, čini mu se večnost, dok ne oseti da je voda u koritu postala ledeno hladna. Seti se dečaka i sad pridiže glavu iz njene zamršene kose, da ga potraži.

Ali, dečaka nema nigde, pa čak i nije u kupatilu svoje kuće u Beogradu, sad vidi da je noć, da je oko njega šuma, i da leži u potoku na leđima žene u beloju haljini, crne zamršene kose i lica zagnjurenog u vodu. Na obali vidi svoju vatru, plamena skoro da više i nema, ugarci jedva da osvetljavaju par metara ukруг.

„Uradi si upravo ono što je Ona želela da uradiš... Sad je sve gotovo. I ja sam pogrešio. Nisam smeo da se mešam. Hteo sam da ti ukažem na budućnost, da je sam promeniš. Ali, postigao sam samo to, da ovu devojkicu ne ubiješ zbog ljubavi, nego zbog ludila...“, čuje glas dečaka iz mraka.

„Uću-ti!“, viče Aleksa Lakić, dižući se iz vode i zatvarajući uši rukama.

„Sad imaš samo još jednu šansu da stvari donekle ispraviš. Pusti njenog brata, i prijavi se vlastima, dozvoli da Magdalena bude sahranjena u skladu sa običajima, spasićeš i sebe i buduće naraštaje prokletstva. Samo te još to molim...“ Sad njegov glas čuje u glavi, iako je zatvorio rukama uši.

„Beži od mene, soto-nooo!“, urliče Aleksa Lakić, i okreće se oko sebe da pronade to đavolovo dete koje ga proganja!

I vidi ga, stoji naslonjen na drvo, u polumraku ugasle vatre.

„Mučio si me od detinjstva svojim prikazama, nisi mi dao mira da živim svoj život, otkidaš svaki put po deo mene kad se pojaviš, neću biti slobodan dok god nas je dvojica u jednoj glavi...!“, sikće sad Aleksa Lakić, dok posrće prema dečaku pored drveta.

„Nemoj...“, pokušava dečak da mu još nešto kaže, ali, Aleksa je već stigao do njega, i sklapa mu šake oko vrata da mu zaguši rečenicu. Dečak se i ne otima, stoji mirno uz drvo, dok mu on sve jače steže vrat. Gleda ga pravo u njegove razrogačene oči, ali ne vidi dobro, jer je leđima zaklonio i ono malo svetlosti koja je dolazila od skoro zgasle vatre. Ipak, oseti njegov vrat ispod prstiju, okreće ga u stranu i steže, sve dok ne oseti da mu je u rukama puklo...

Tek tada ga pušta i odmiče se.

U zadnjoj svetlosti ugaraka sa ognjišta vidi dečaka i smrznuto od zaprepašćenja! Goli dečak kome je upravo slomio vrat, vezan je za drvo i u ustima ima komad tkanine da ne može da priča!

I, vidi još, ovaj dečak ima nacrtane brkove...!

14.

Kad je otvorio oči, video je lice Mihajla Lukovića. Kameni mu je jednom rukom držao glavu, a drugom ga polivao po licu vodom iz balona, koga je uvek držao u autu.

Laki zastenja i pridiže se.

„Čuo sam da se neko sa mosta surva u jarak i slomije vrat, ali da pa'ne sa stolice, i ubije se, e, to još ne čuh!“, smeja se Kameni.

„Gde je Ivan?“, upita Laki polako se podižući.

Bili su na verandi ispred kuće, pored njih je ležala prevrnutu stolicu.

„Ako misliš na onog strašljivca, što se prep'o Ilije, eno ga sedi tamo u autu i uči nešto iz neke knjižurine. Nije smeo da uđe 'vamo, pa se Ilija vratio po mene, kad te je naš'o ovde besvesnog. Ostario je Ilija, nije mog'o sam da te podigne, a od školarca nikak'e vajde...“, mleo je Kameni.

Laki je video da je Kameni ostario, kose sa glave je nestalo, ali je zato imao trideset kilograma više nego kad ga je poslednji put video. Ipak je kao čigra skočio na noge, povukavši ispod pazuha Lakija uvis, tako naglo i snažno, da je skoro vrisnuo od bola istegnuvši već po drugi put razbijena leđa. Nadimak Kameni, koji mu je Laki dao u detinjstvu mu je priličio...

„Tvoj je bunar zarast'o u šiblje, pa sam naš'o kod tebe u kolima ovu vodu, da te oživim,“ pokazivao mu je Kameni na poluprazan balon.

Laki tek sad primeti da mu je majica napred skroz mokra, i da je Kameni potrošio skoro pet litara vode na njegovo „oživljavanje“.

Sa mukom se nasmejao i potapšao prijatelja po ramenu. „E, Kameni, Kameni, šta bih ja bez tebe?“

„Otkud ti, Aleksa, što nisi zvao, pa imam ja telefon, što nisi javio da dolaziš? Nego, šta's ovde, 'ajmo kod mene, na rakiju“, Kameni se češkao iza uva.

„Imaš li ti, Kameni, traktor i plug?“, upita ga. „Odmah bi mi trebao.“

„Imam ja i 'Rakovicu' i dvobraz'ni plug“, odgovorio je ponosno. „Nego, šta's sade orati, evo kiše, samo što nije prnula?“

„Daj, molim te, odmah ga doteraj, moram nešto, pre kiše, da pronađem. Ponesi i ašov i lopatu, i požuri, molim te!“

Kameni se bez reči okrenuo i pošao, kroz šiblje.

Laki je pogledao još jednom urezana slova na gredi, a onda polako pošao za njim.

Ivan je sedeo u golfu, zadubljen u knjigu, kako je Kameni i rekao. Laki je pogledom ispratio prijatelja, koji je trkom odmicao niz breg i zamakao na krivini iza ambara, a onda je i sam seo u auto.

Ivan je podigao glavu sa knjige. Nije izgledao uplašen, više je delovao zbunjeno.

„Jesi dobro?“, pitao je Laki.

„Uplašio me neki starac, odjednom mi se pojavio iza leđa dok sam podizao krov, noge su mi se odsekle! Pitao me jesam li ja praunuk neke Eleonore i zagledao mi se u oči. Kad sam rekao da nisam, ušao je za tobom u dvorište. Nije bio ni par minuta, pa je izašao i vratio se dole, niz put. Ja sam čitao, kako si mi i rekao. Onda je dotrčao ovaj Tajson, ušao u dvorište, odmah izašao, valjda od trčanja ožedneo, tražio mi vode, i sam počeo da prekopava po gepeku. Našao je vodu u balonu i uzeo... Jeste li se vi to tamo prskali, ti si, Laki, skroz mokr...?“, upita na kraju Ivan, zagledajući Lakijevu mokru majicu.

Laki više nije mogao da izdrži, i grohotom se zasmejao...

A onda se zamislio.

Ilija Luković je znao za Eleonoru Davidović.

Pitanje je sad samo bilo, da li je za nju saznao tek juče, od paroha Luke Jevremovića, ili je to, možda, znao oduvek?

15.

Draško Zukić je celo prepodne bio nervozan.

Sinoć ga je u kafiću isprepadala Lakijeva priča o demonskoj veštici koja progoni lozu Lakića, što znači i njegovog druga Mila, za koga se ispostavilo da je, izgleda, Lakijev sinovac...

Magdalenu je dovezao kući, i jedna devojka je celu noć preplakala. Smirila se i zaspala tek pred zoru...

Žena mu nije ništa prigovorila, ali ni razumela zašto dovodi nepoznatu devojku u histeričnom stanju tako kasno u njihovu kuću...

Jutros ga je probudio Lakijev telefonski poziv sa lošim vestima o Milovoj nesreći...

I na kraju, kičma ga je sve više bolela, Diklofenak, koga je sam sebi prepisao, izgleda nije delovao.

Nije mogao da dočeka da ga Laki nazove, već je sam nazvao bolnicu. Nije doznao ništa novo, Mile je u komi, zdravstveno stanje je, zasad, nepromenjeno. Priseti se da je četvrtak, dakle Mile bi trebalo da radi, pa je javio menadžeru njihove agencije za njegovu nesreću. Večeras mu mora naći zamenu.

Nije on bio čovek koji samo sedi i čeka, želeo je nekako aktivnije da pomogne, ali nije znao kako! Da je to problematični huligan, koji pravi sranja, znao bi kako s njim, propustio bi ga kroz šake, ali kako se boriti protiv veštice mrtve sto godina?

Trgnu se kad shvati da već pedeseti put u deset minuta, sedeći u dnevnoj sobi menja kanal na televizoru, a na ekran ne obraća pažnju. Ugasio je televizor i bacio daljinski na drugi kraj troseda. Onda je ispod stočića dohvatio par starih časopisa i počeo mehanički da ih prelistava.

Neočekivano je naleteo na članak koji ga je zainteresovao! Radilo se o komuniciranju sa mrtvima. Navodili su se primeri uspešnih razgovora sa pokojnim osobama. Srodnici bi, na primer, saznavali gde je pokojnik sakrio polisu osiguranja, ili bi pokojnik objasnio gde je skončao, pa su naslednici mogli da ga propisno sahrane i podele imovinu. Okrenuo je naslovnu stranu časopisa. *Treće Oko*. Vratio se

članku. Parapsiholog, koji je uspešno komunicirao sa duhovima zvao se Orhan Kalamperović i živeo je u Beogradu!

Pa, ako ne mogu duha da propustim kroz šake, možda ovaj čovek može da pomogne? Uraditi bilo šta, bolje je nego ne raditi ništa i Zukić odluči da okuša sreću...

Koliko Orhana Kalamperovića može biti u telefonskom imeniku Beograda, pomisli?

Ispostavilo se da je bio samo jedan.

Izašao je u dvorište i ukucao broj u mobilni telefon. Nije hteo da probudi Magdalenu, a ni ženi nije baš obrazložio razlog devojčinog boravka, a tu je u kuhinji, kuva ručak. Čuo ju je kako struže varjačom i lupka šerpama. Ne bi valjalo da čuje i ona njega. Što je sigurno, sigurno je.

Posle drugog zvona, veza je uspostavljena, i javio mu se ženski glas.

„Izvinete, da li mogu dobiti gospodina Orhana Kalamperovića?“, pitao je.

„Ja sam,“ odgovorio mu je taj isti glas.

Gospodin Orhan Kalamperović je pričao u mecosopranu!

Zukić je ukratko objasnio da je pročitao članak, i da je zainteresovan za mogućnost komuniciranja sa pokojnicima. Naime, njegov prijatelj ima sličan problem onima opisanim u članku. Nije mu pomenuo da bi trebalo dozvati pokojnu vešticu! Gospodin Kalamperović je pristao da pomogne ukoliko može, dao adresu. Predložio je, čak štaviše, da se za sat vremena vide, jer nije imao ništa u planu.

Samo što je završio razgovor, telefon zazvoni. Bio je to Laki, rekao mu da je video Mila, sredio da ga premeste u bolju sobu i obezbedio mu bolju negu. Raspitivao se o Magdaleni i rekao da sa Ivanom upravo kreće u Lakiće.

Ako vidovnjak nema ništa u planu i ako može da pomogne, zašto to ne bi učinio u Lakićima? Put može naći po auto karti, a kuću će, verovatno, raspitivaće se usput.

Ženi je objasnio da je pozvan da ispomogne kolegu, i zamolio ju je da pravi društvo Magdaleni kad se probudi.

„Hoćeš doći do ručka?“, pitala je.

Odgovorio joj je da ne čekaju, ješće nešto usput, ili kad se vrati.

Kad mu gospodin Kalamperović otvori vrata stana, Zukića je dočekalo iznenađenje!

Vidovnjak je bio visok nešto manje od metar i po i nosio je naočare debljine dve oveće pepeljare, iza kojih su bledoplave oči izgedale ogromne! Bio je obučen u sivo parno odelo, i sivu košulju, bez kravate, raskopčane kragne čiji su vrhovi dosežali skoro do pola tela. Na nogama je imao kućne papuče u oblika dva velika bela zeca.

Živeo je u malom stanu, popunjenom knjigama. Ponudio je Zukiću kafu i konjak.

„Razumem ja skepticizam naših ljudi koji ne veruju da je komunikacija sa mrtvim osobama moguća,“ rekao je Orhan kad je poslužio piće i seo u veliku fotelju naspram Zukića. Fotelja ga je progutala, noge su mu visile deset santimetara nad podom. „Ovde je pedeset godina vladao komunizam, i veliki broj ljudi ne veruje u zagrobni život. Ali, evo, uzmite za primer Severnu Ameriku i Kanadu. Po istraživanjima renomiranih agencija, tamo dvesta hiljada ljudi svako veće komunicira sa mrtvima. Vidim da niste ubeđeni, ali evo vam dokaza! Sigurno ste gledali mnogo filmova u kojima se pojavljuje takozvana uidži ploča ili ploča za gatanje. To je kartonska ploča sa štampanom abecedom i plastičnim trouglom. Pored slova abecede ima i odštampano jedno „da“ i jedno „ne“. Nekoliko ljudi sedne oko ploče, pazeći da se ne dodiruju i stave desni kažiprst na plastični trougao. Pozovu prisutnog duha, nešto upitaju, i trougao sam od sebe krene od slova do slova, ispisujući reči!“

„Gledao sam to u filmovima“, kaže Zukić.

„To je samo primer komunikacije sa duhovima, koji je opštepoznat. Ja, inače, ne koristim uidži, moja komunikacija je na iznadsvesnoj razini. Imam dar da pronalazim energetske tačke u kojima oni obitavaju. Sa njima razgovaram mislim.“

Gospodin Kalamperović je još pola sata objašnjavao svoj način komunikacije i navodio primere, sve dok nije zapazio kako Zukić pogleda u sat. Najzad mu dopusti da objasni kakvu pomoć očekuje od njega.

Dogovoriše se da zajedno otputuju u Lakiće, ali o svojoj nagradi nije hteo da govori. Biće za to vremena kad mušterija bude

zadovoljna uspostavljenim kontaktom. Zaintrigirala ga je činjenica da neko želi da priča sa osobom mrtvom ceo vek. Nije to video kao problem. „Sa one strane“ vreme ne teče.

Deset minuta kasnije bili su na putu.

Kao što je i mislio, Lakiće je lako ponašao, a prvi seljak koga je upitao za kuću Alekse Lakića, objasnio mu je kojim putem tamo da stigne, doduše videlo se da je začuđen.

Čim je izašao iz šume, ugledao je na vrhu brda krov male kućice, zaklonjene drvećem i šibljem. Na putu je bio je parkiran Lakijev žuti golf. Pored njega, prepoznao je Ivana, gde stoji sa nekim krupnim čovekom i gledaju traktor što izorava jarugu na padini pored kuće.

„Izgleda da smo stigli“, rekao je malom čovečuljku sa naočarima pored sebe.

Izašli su iz auta. Zukić je prišao Ivanu.

Pozdravio se sa Ivanom, a onda pružio ruku i drugom muškarcu.

„Poštovanje, ja sam Draško Zukić, Lakijev prijatelj“, predstavio mu se.

Kameni je prihvatio ruku i odgovorio:

„Dobar dan, dobro došli, ja sam Mihajlo Luković, Aleksin prijatelj.“

„A gde je Laki?“, upitao je Zukić obojicu.

Ivan mu pokaza glavom prema traktoru, a Kameni, češkajući se iza uva, odgovori: „Prijatelj nam je, kanda, izludeo, ene ga ore livadu, sto puta sve po istom mestu, sad 'namo, sad 'vamo, iskop'o je već dva metra, mo'sh u rupu već diviziju sa'raniti, a računam da će do jutra stići i do Kine, jašta, more!“

Čovečuljak sa naočarima nije se zaustavljao, nego se, bez reči, uputio bliže kući, jednom rukom se držeći za okvir naočara, a drugom pruženom pred sebe. Izgledalo je kao da opipava zrak.

Koliko god da se Kameni čudio Lakiju, još više se začudi čovečuljku!

„A šta ovaj opipava, je l' ćorav, šta li?“, upita Zukića.

Ivan se zasmejao.

„To je Orhan Kalamperović, on je vidovnjak, traži energetske pojase ili tačke, jebemliga, kako se to već zove, preko njih može da komunicira sa duhovnim svetom i da razgovara sa mrtvima,“ objasni Zukić.

„A, tako...“, reče Kameni, kao da mu je sad, posle razjašnjenja, sve postalo jasno. Još uvek se češkao iza uva.

Laki je registrovao da je stigao Zukić, pa je doterao traktor do njih.

„Je li sve u redu? Gde je Magdalena?“, pitao je uzbuđeno Zukića ugasivši traktor i skočivši sa njega.

„Ne brini ništa, kod mene je u kući, sa ženom i decom. Nego...“, Zukić pokaza Lakiju čovečuljka, koji je zamicao iza ograde u dvorište. „Doveo sam vidovnjaka, on može da komunicira sa mrtvima, možda može da sazna gde su kosti veštice...“

Laki ga zagonetno pogleda.

„Znam ja gde su kosti Magdalene Simonović i njenog brata.“

Sva trojica ga sa zaprepašćenjem pogledaše! Ivanu uz tresak ispade knjiga iz ruke.

„Gde...?“, upita Zukić.

Laki podiže prst uvis, i ne okrećući se, uperi ga sebi iza ramena.

„Tamo, gde orem!“

Kiša, koja se celo popodne približavala sa juga, poče da pljušti u tom trenutku.

16.

Bio je jul mesec 1896. godine, kada se Vukadin Luković, posle godinu dana, vratio u Lakiće. Tragični događaji vezani za Aleksu Lakića, njegovog prijatelja od detinjstva, od prošle jeseni i zime, i najnoviji događaji, od pre mesec dana, povezani sa spaljivanjem sopstvene kuće i samoubistvom Arandela Lakića, o čemu mu je pisao otac, ostavili su mu duboke ožiljke na srcu.

O, kako je žalio za svojim prijateljem Aleksom Lakićem! Stalno je sebe preispitivao, da li je mogao da predvidi Aleksin nervni slom, i da mu na vreme pomogne? Krivio je sebe što je previđao znake njegovog gubljenja veze sa stvarnošću. Ali, šta je on tu i mogao učiniti? Aleksa Lakić je bio svojeglav i on na njega nikako nije mogao uticati... Proklete da su te vizije, to ga je možda i izludelo. Video je strašne stvari i nije mogao s tim da se nosi!

A opet, sećao se Alekse Lakića i iz boljih dana... Još dok su bili samo dečaci, Aleksa Lakić, iako godinu dana mlađi, uvek je bio zreliji i pametniji. Bio je preduzimljiviji, hrabriji, i živeo je život punim plućima. Nije imao mnogo prijatelja i može se reći da mu je Vučko, bio jedini... Uvek je bio nasmejan, raspoloženje navučeno kao maska i onda kada bi ga nešto mučilo. Odavno je to Vučko bio zapazio, česte provale besa, brzo bi zamenjivao osmehom i glumljenim raspoloženjem! Nikome se nije otvarao, svoje brige i zle slutnje ni sa kim nije delio i to ga je, na kraju, slomilo!

Razmišljajući o Aleksi, Vukadin Luković je često tog leta obilazio zgarište njegove kuće. Seo bi na travu ispred crnih kamenih zidova, jedino preostalo nakon požara, kao jezivi spomenik zle sudbine. Tu bi se prisećao svog prijatelja.

Septembar je već odmakao, kad je ponovo otišao na zgarište.

Ležao je opružen na travi, glave podbočene rukama i grickajući vlat trave, gledao je dole, prema šumi.

Mora da je zaspao, kako bi drukčije mogao objasniti to što se desilo?

Iza sebe začu pomeranje trave i pomisli: vetar. Nije se okrenuo prema zgarištu. A onda...

Onda mu je odatle prišao Aleksa Lakić, i seo pored njega!

Ovo je san, sinu Vučku, i nije se mnogo uznemirio neočekivanim susretom. U stvari, bio je srećan što opet može da ga vidi. Pridigao se sa trave i zauzeo sedeći stav okrenut prema Aleksi.

Aleksa Lakić ga je gledao nasmejanim zelenim očima, iščupao travku i stavio je u kraj usta, poput Vučka...

„Dolaziš često ovde da sediš“, reče Aleksa, i ne očekujući odgovor, samo konstatujući.

„Da“, odgovorio je Vučko.

Aleksa je pogledao u nebo, zatvorivši oči od podnevnog sunca, a onda reče: „Trebao bi da posadiš neko drvo, da ima hlada, izgorećeš na ovom suncu! Nekad sam voleo da sedim pod drvetom... Svo je drveće izgorelo, zajedno sa kućom...“ Pokazao je glavom prema zgarištu. „Tamo, pored podruma, bilo bi baš dobro mesto za drvo!“

A onda je ustao i otišao dole, prema šumi...

Sutradan je Vukadin Luković, u toj istoj šumi, izabrao najlepšu sadnicu hrasta, i presadio ju je pored zgarišta.

17.

Laki je, zbog kiše, odlučio da prekine sa oranjem, pa je pošao za vidovnjakom. Za njim su pošli i ostali, mada se Ivan očito ustezao od ulaska u kuću. Ipak se, knjige skrivene pod majicom, provukao kroz šiblje za ostalima.

Bilo je kasno popodne, ali je zbog oblaka u kući vladao polumrak. Vidovnjaka su zatekli kako sedi na otomanu u srednjoj sobi, zatvorenih očiju i pognute glave.

Laki je pronašao i upalio lampu. Struja je u kući bila već godinama isključena. Posedali su za sto, oko lampe. Ivan je otvorio knjigu na mestu gde je stao i nastavio da čita, stalno pogledajući po senkama koje su igrale po zidu, prateći pomeranje plamena lampe.

Laki je pogledao u vidovnjaka, ali, on se nije ni pomerio. Kao da je zaspao i nije primetio da su ušli. Zato se okrenuo Ivanu:

„I, ima li šta, Ivane, o ljudima koje sam ti pominjao?“

Ivan se trgao. Okrenuo je desetak listova unazad i odgovorio:

„Zapravo, ima zanimljivih stvari, i to na više mesta. Ja sam podsavrnuo čošak lista, gde god sam na nešto naleteo. Evo, ovde, na primer, navodi se tekst Vukadina Lukovića o nestanku Alekse Lakića iz Šapca... Da pročitam?“, pogledao je upitno Lakija, a kad mu ovaj klimnu glavom, Ivan nastavi:

„Leta gospodnjeg 1895. godine, na sam dan jesenje ravnodnevice 23. septembra, moj prijatelj Aleksa Lakić je nestao, kao da je u zemlju propao. Boravili smo prethodnih dana u konaku 'Beli orao' uglednog krčmara iz Šapca, Dimitrija Rakića. Od prethodnog dana uveče, Aleksa je bio zaključan u svojoj sobi, nije izlazio, niti je koga puštao unutra. Tog jutra, čim sam izašao iz svoje sobe, primetih da su vrata njegove sobe širom otvorena. Sve su njegove stvari bile tamo, pa sam sišao da ga potražim u krčmi. Nije ga bilo. Tada mi je prišao naš kočijaš saopštavajući mi da je i naša kočija sa četiri vranca noćas nestala. To je bilo čudno, jer Aleksa nije sam nikad nigde vozio.

Rešili smo da ga sačekamo, obavili doručak i ručak, ali, kako se nije vratio do dva sata iza podneva, prisetih se da smo prethodnog dana imali sukob sa ljudima na vašaru, kad je Aleksa napravio scenu. Reših se i krenusmo sa kočijašem Radojlo, da ga tamo potražimo.

Nisam prilazio proročicinoj šatri, strahujući od ljudi koji su nas propustili kroz šake, te sam poslao Radojla da ga tamo potraži. Dogovorili smo se da se za pola sata nađemo na prilazu vašaru. Obilazio sam okolo, u nadi da ću ga negde videti, pa sam po isteku dogovorenog vremena, otišao na prilaz vašarištu. Radojlo je već bio tamo i unezvereno reče da su oko proročicine šatre žandarmi. Neko je noćas tamo provalio i oteo proročicu i njenog brata. Ljudi su pričali da su žandarmi pronašli bočicu sa hloroformom i razbacane stvari kao da se tamo odvijala neka borba. Nisam želeo da se obraćam žandarmima, pa se zabrinut vratih u krčmu. Aleksa Lakić se nije još bio vratio. Nije se pojavio ni narednog, a ni sledećih dana... Sa Radojlo, smo svakodnevno obilazili grad, u nadi da ćemo ga negde videti, ili makar kočiju i vrance. Uzalud. Tri dana potom krčmar nam je saopštio da je Aleksa sobe platio unapred samo do tog dana, pa ako želimo da produžimo boravak... Nije više bilo svrhe ostajati, spakovali smo se i otišli za Lakiće. Tu sam saznao da se ni tamo nije vraćao. Otac mu je bio zabrinut, pa smo se obratili vlastima i tih dana je počela sveobuhvatna potraga za Aleksom. Priznajem da sam tek tada žandarmima ispričao za sukob sa proročicom, i dve su potrage spojene. Nije bilo traga, niti o Aleksi, niti o proročici. Tek sam tada saznao da se zove Magdalena Simonović.

Par dana kasnije već sam se morao vratiti u Beograd, da nastavim školovanje. Učinio sam to teška srca. O sudbini mog prijatelja Alekse Lakića još nije bilo nikakvih vesti...“

Ivana prekide glas Orhana Kalamperovića. Kao da se prenuo iz sna, podiže glavu i reče:

„U kontaktu sam sa dušom osobe koja kaže da se zove Lazar Lakić. Hoćete nešto da pitate?“

Svi se lecnuše, i okrenuše se vidovnjaku. Laki se oglasi:

„Želim da pitam za slova koje je urezao na gredi terase. Šta znače?“

Orhan je ćutao, kao da nekog sluša, rećenicu po rećenicu, pa poće odgovarati u razmacima:

„Duša Lazara Lakića pozdravlja sina Aleksu i każe da je srećan što moţe da pomogne... Każe da su to slova poćetnih imena tvojih predaka, stradalih od oblićja Magdalene Simonović... Każe da niz treba nastaviti, hronološki, poćetnim slovima imena osoba koje su nadalje bile ųrtve demonske ųzene... Każe i da mu je brat Marko oprostio zlo koje mu je ućinio, a moli Aleksu za njegov oproštaj!“

Laki stade brisati suzne oći rukom, jedva progovorivši:

„Oće, opraštam ti...“

Nekoliko trenutaka je proteklo dok se Laki nije sabrao, a onda upita vidovnjaka:

„Je li još tu?“

„Nije. Otišao je“, kratko odgovori Orhan. A zatim ponovo spusti glavu...

Svi su ćutali, zaokupljeni svojim mislima, dok tišinu ne prekide Mihajlo:

„Šteta što nije ovde bio moj Ilija, on bi sigurno pićo Lazara da li zna, moţe biti, gde baba Velebita sakri one dukate što ih dobi u miraz, celu kuću prevrnusmo kad se upokoji, a zlato ne naćosmo!“

Smeh je najbolji lek, pa svi prisutni, osim Orhana, prasnuše u smeh!

Laki je znao za još jedan lek, te ustade, dohvati iz kredenca satljik sa rakijom i svim prisutnim natoći po ćašicu, osim Orhanu, koji je, izgleda, zaspao. Za svaki slućaj postavi i pred njega jednu praznu.

Ivan je prelistavao knjiųurinu i zaustavivši se, reće:

„Ima nastavak priće Vukadina Lukovića, ali mnogo godina kasnije, tekst je baš dugaćak. Opisuje prijateljstvo sa Aleksom Lakićem od detinjstva, każe da je bio jedan od retkih ljudi koji je Aleksu video u dušu, hvali njegove vrline, iako su svi drugi nalazili samo mane i izraųava nevericu da je on nekoga ubio... Każe da ga je srce zbolelo kad je ćuo da mu se prijatelj obesio u duševnoj bolnici, a još više, kad je godinu dana kasnije prolazio pored zgarišta njegove kuće... Ovde każe...“, i Ivan sad poće da ćita iz knjige, umesto da preprićava: „Kaųu da je Arandćela Lakića navelo da zapali kuću stid što je postao otac ubice, samoubice i duševnog bolesnika, ali, od

oca sam čuo i drugačiju piču. On reče da su se, u srcu Lakića kuće, pomešala dva sveta, ovaj zemaljski i onaj podzemni, da je duh ubijene žene proganjao porodicu. Čuli su se smeh i glasovi, njištanje vranaca kao iz podzemlja, naročito prvih nekoliko nedelja. Tada sam posumnjao da su vranci bili sakriveni u onom podrumu koji smo Aleksa i ja otkrili kao deca i otišao sam da potražim ulaz. Ali, kuća je bila obrušena, u podrum se bez kopanja nije moglo ući, te sam posadio drvo u blizini ulaza u podrum, u znak sećanja na mog prijatelja Aleksu Lakića, na mestu gde smo se nekada zajedno igrali... Dobro sam to učinio, jer su sledećih godina seljani razvukli cigle i sav preostali materijal. Brzo su zaboravili velikodušnost Arandela Lakića i oskrnavili su mu ognjište. O mestu gde je stajala kuća svedočiće drvo koje sam posadio i koje je, hvala bogu, lepo napredovalo... Zadnjih godina, kad god dođem u Lakiće, sednem pod to drvo i razgovaram sa Aleksom..."

Laki ga je slušao neobično pažljivo, naročito kad je Ivan pomenuo podrum, pa reče:

„To je ono drvo na padini brda, koje je pre petnaest godina precepio grom! Jedino ono ima više od sto godina! ...Znači, Arandelova kuća nije stajala na istom mestu kao moja... Jasno je, imao je on veliko imanje, ne bi to sve stalo na sam vrh brda! Onda ja orem na pogrešnom mestu, ulaz u podrum treba tražiti niže od drveta, pa prema šumi!“ reče Laki, pa dodade: „Hvala ti Ivane, mnogo si mi pomogao!“

Mihajlo je gledao u svoju rakiju dok je Laki pričao, pa podiže glavu i pogleda u Lakija:

„Ne verujem ja da ti tražiš konjske kosture, kô moj čukundjed Vukadin. On je iskreno verov'o u nevinost Aleksinu, pa kosti proročice ne bi ni tražio... Misliš da je Aleksa Lakić tela ubijenih sakrio u podrum?“

Laki tiho odgovori:

„Da, mislim da jeste... Nije to bio običan podrum, bila je to čitava pećina, sa ulazom iz podruma kuće, a izlazom više od sto metara prema šumi, toliko velikim da je tu mogla biti uterana kočija sa konjima. Kad se iznutra izlaz zatvori, nemoguće ga je spolja otvoriti, niti otkriti... Tamo se u mraku Aleksa krio danima, a izašao je

verovatno tek kad je skroz poludeo. Odjednom se pojavio, kroz podrum, i tako pomračena uma nije znao da objasni gde je bio... Kočija sa konjima je ostala dole, odatle njištanje konja... Verujem da su tamo kosti Magdalene Simonović i njenog brata..."

Mihajlo ga je gledao ispod oka:

„Odkud znaš za tu... pećinu?!“

„Pokazao mi je Aleksa Lakić...“, samo je toliko rekao, pa zaćutao.

U razgovor se uključio Zukić.

„I šta uraditi sa tim kostima, ako ih i pronađemo?“, upitao je Lakija.

„Ima i na to odgovor u ovoj knjizi“, odgovorio je Ivan, brzo listajući knjigu unazad. „Ovaj pop je pisao i o dušama koje ne mogu da pronađu put do drugog sveta, nego lutaju ni tamo ni ovamo. To su ljudi koji su preminuli iznenada, pa nisu svesni da su mrtvi, nego svoje bivstvovanje žele da nastave među živima, pojavljujući se najčešće na mestima gde su skončali... Ili, ako im kosti nisu sahranjene i grob obeležen... Evo ovde: „U tom slučaju, mošti nesretnika poprskati svetom vodom i sahraniti u skladu sa verom pokojnika. Tek tada će se duša smiriti i pronaći put ka stvoritelju...“ Znači, kosti treba sahraniti uz versku službu!“, završio je izlaganje Ivan.

„Bravo, školarac, ima i od tebe neke vajde!“ rekao je ozbiljno Mihajlo.

„Čim stane kiša, ja ću nastaviti da tražim ulaz u podrum, ali sad malo niže, kod drveta, a vi ...“, ogłosi se Laki:

Nisu čuli šta treba da urade, jer Lakija prekinu glas Orhana Kalamperovića, koji se, izgleda, probudio.

„Sad komuniciram sa dušom, koja kaže da se zove Lenka Lakić. Ona ima nešto važno da poruči Aleksu!“

Svi su zaćutali, uključivši i vidovnjaka, koji je, valjda, slušao Lenkinu poruku. Potom se ogłosi:

„Lenka Lakić kaže da u ovoj kući nismo u opasnosti, jer je đavolja sila daleko odavde... Ali, sada je u opasnosti jedan mladić, duhom između ovog i onog sveta... U njegovoj blizini uskoro će se pojaviti kćerka Roksande Ranitijević, čiju je auru zlo zauzelo...“

„Mile!“ viknuo je Laki.

„Magdalena!“ viknuo je Zukić.

Obojica se istovremeno mašiše mobilnih telefona. Signala nije bilo...

„Zukiću, sedaj u auto i idi što brže možeš u Beograd! Čim dobiješ signal, zovi koga god se setiš, ako možeš da dobiješ boga, i njega zovi, neka ko god može spreči Magdalenu da se približi bolnici! Ivane, ostavi knjigu na stolu pa idi i ti, povežite i Orhana! Brzo!“
izdavao je Laki instrukcije. A onda se obratio Mihajlu: „Kameni, sad su u pitanju sati i minuti, idi odmah do Luke Jevremovića, neka ide i Ilija, objasnite mu šta se od njega očekuje, on jeste skeptik, ali neće odbiti da odsluži službu za duše Magdalene i njenog brata, a ja počinem odmah da tražim ulaz u podrum, neće me ni kiša sprečiti! Čim se vratiš, ti mi se pridruži!“

Nekoliko minuta kasnije, u srednjoj sobi Aleksine kuće ostala je samo duša Lenke Lakić. Preletela je par puta preko sobe, pomilovala stolicu na kojoj je, do malopre, sedeo Laki, a onda i ona otišla...

18.

Magdalena se probudila u nepoznatoj sobi i pogledala na displej mobilnog telefona. Jedan sat popodne.

Najednom joj se vrati sinoćna priča o sopstvenoj porodici, koju je ispričao čovek koga je prvi put u životu videla. Poznavao je sve: njenu sestru, majku, baku... Užasna priča zbog koje nije mogla satima zaspati, ovde, u kući Milovog kolege!

I sinoćna depresija se vrati, u momentu, kao bumerang!

Sledećih par sati provela je u mračnom raspoloženju.

Njen čuvar, Draško Zukić, bio je negde otišao, ali mu je supruga bila vrlo ljubazna. Ručali su sa decom, Zukićev sin Lazar joj je pokazivao svoje crteže i pokazivao joj je na kompjuteru igricu u kojoj pucaš na svemirske kokoške, a one te gađaju smrtonosnim jajima.

Bilo je prošlo već pet sati, Zukić se nije vraćao. Kad je saopštila želju da malo izađe, da provetri misli, žena nije u tome videla ništa loše i ohrabrila ju je. Nije ni slutila da je Magdalena u njihovoj kući neka vrsta zarobljenika!

U početku je besciljno lutala ulicama nekog beogradskog predgrađa, ulica levo, ulica desno, više puta i na kraju je zaključila da više ne ume da se vrati!

Nije mnogo puta bila u Beogradu, živela je u selu u okolini Loznice, ali, ako je definicija inteligencije mogućnost snalaženja u nepoznatom okruženju, Magdalena je bila vrlo pametna devojka...

Zaustavila je prvi slobodan taksu i dala mu adresu kluba u Beogradu u kome je radio njen brat Miki.

Miki sinoć nije radio, ali jeste danas. Javila mu se sinoć telefonom, da znaju njegovi roditelji, čiji je gost, da će prespavati kod Zukića, ali mu nije ništa rekla o tajnama svoje prave porodice.

Tako se desilo da joj je Miki čim je kročila u klub, a da nije ni pitala, ispričao da je Mile pao sa motora, i da se nalazi u Urgentnom centru, u komi.

Sedela je neko vreme sama u istom skrivenom separeu kao i sinoć sa Milom, gledala u svoju neotpijenu Smirnoff vodku sa ledom i tiho

plakala...

Činilo se da je tako gledajući u piće i zaspala!

Odjednom više nije bila tužna. Bila je srećna! Pomalo razočarana!

Ti Lakići, seme im se zatrlo! Nije sinoć stigla da naum izvede do kraja. Bila je sa Milom, podvela ga pod svoj uticaj, ali, onda se pojavio Aleksa Lakić! Pogrešila je što je Lazaru dozvolila da je prevari, umesto Aleksine joj preda dušu svog bolešljivog brata Marka! Ali, bilo je zabavno dati nekom mogućnost izbora između dve bliske osobe! Verovala je kako je Aleksa samo beba, da će biti vremena, ali evo, izmicao je već skoro pola veka. Bio je najopasniji, ime je njenog ubice nosio! Trebalo je to ranije da shvati! Neka, završiće i sa njim, ali sad treba eliminisati Mila. Sinoć se prebrzo odvezao. Čim je izgubio kontakt sa kćerkom Roksandinom, izgubila je uticaj nad njim! Ali eto, sreća u nesreći, sam se survao sa motora, a sad zna i gde leži sam i bespomoćan. Biće lako završiti sa njim!

Miki je bio zadovoljan što mu je sestra raspoložena i nasmejana. Izašla je iz separea, platila nepopijeno piće i napustila klub. Bio je pomalo čudan i nekako izveštačen taj osmeh, ali nije imao kad razmišljati o tome, upravo je grupa mladića i devojaka ušla u klub. Valjalo je poslužiti ih pićem.

Samo što je izneo piće, zazvoni mobilni telefon. Zukić. Uzbuđeno se raspitivao za Magdalenu! Rekao mu je da je bila pre pet minuta i da je otišla, a ne zna gde... Morao je čak i da izađe na ulicu, ne bi li je još negde ugledao. Zukić je bio baš histeričan, izašao je, ali nje nije bilo, pa je to i preneo... Na kraju je izdiktirao njen broj mobilnog telefona i Zukić je prekinuo vezu i ne zahvalivši se!

Magdalena je euforično jurcala ulicom. Izašavši iz pešačke zone, zamalo da podleteli pod jedan od auta što jure Terazijama! Malo je sačekala ne bi li se saobraćaj proredio, a onda je shvatila da će to biti vrlo teško, pa se zaputila, krajem ulice prateći pešaka. Stara Magdalena bi zaustavila prvi taksi ili bi sela u jednu od žutih ili crvenih džinovskih kutija, koje su se povremeno zaustavljale ukraj puta, da bi iz njih izlazila i ulazila gomila ljudi. Ali, nova Magdalena to nije radila, pouzdavala se u instinkt, povremeno bi zastala, poput vuka onjušila vazduh, pa osetivši slab miris Lakića, polazila ka

njemu. Grešila bi, dolazila do kraja jedne ulice, tu stala, njušila, vraćala se nazad, tražila drugi put!

Ni mobilni telefon nije znala upotrebiti. Kad je, već valjda, posle desetog puta, shvatila da joj u džepu nešto svira, i da je zbog toga prolaznici čudno gledaju, jednostavno je izvadila iz džepa spravicu i bacila ju je iza sebe!

...Steva je bio student Ekonomskog fakulteta u Beogradu i upravo je, u septembarskom roku, dao poslednji ispit za uslov. Šetao je besciljno centrom grada, počastio sebe kriglom crnog piva u Gradskoj kafani na Terazijama i bio suviše srećan da bi se vratio u iznajmljenu sobicu kod Zelenog venca. Zbog toga, prešavši kroz podzemni prolaz kod Moskve, nije nastavio pravo, nego se okrenuo levo i pošao prema Studentskom kulturnom centru, razgledajući usput izloge. Tako se desilo da se, dok je razgledao izlog knjižare, okrenuo da pogleda kome tako dugo zvoni mobilni telefon. Našao se licem u lice sa prelepom devojkom, crne kose i zelenih očiju. Prenerazila ga je njena lepota, njen osmeh, ali je u njenom pogledu bilo neke izgubljenosti. Pogled joj je bio nekako staklast, kao da ne primećuje ništa u svojoj okolini! Ni sam ne zna zbog čega, ali pošao je za njom prateći je na desetak koraka odstojanja...

Mobilni telefon je i dalje zvonio, ali se nije javljala. Išla je prema Slaviji, povremeno zastajući da udahne vazduh punim plućima. Tada bi se okretala oko sebe da njuška sa svih strana! To mu je bilo izuzetno čudno, zastao bi i sačekao da ponovo pođe.

Konačno je i ona shvatila da to zvoni njen telefon. Zastala je, izvadila ga iz džepa jakne, pogledala u njega sa čuđenjem i bacila ga iza sebe! Nastavila je dalje!

Steva je dotrčao, brže od gospođe koja je dolazila u susret i ugledavši na trotoaru telefon, već htela da ga uzme, uze joj ga pred nosom.

„Nevaspitanko jedan! Kakav je to bezobrazluk!“ počastila ga je gospođa. Nije odgovorio i nije se osvrtao. Nastavio je za devojkom.

Telefon je ponovo zazvonio u njegovoj ruci. Javio se odmah, bez razmišljanja.

„Magdalena!“ čuo se uzbuđen glas sa druge strane.

„Izvinite gospodine, ako mislite na jednu crnku, ona je upravo ispustila ovaj telefon na ulicu!“ rekao je Steva. „Upravo sam se spremao da joj ga vratim!“

Čovek sa druge strane je uzdahnuo, učinilo mu se, sa olakšanjem.

„Sačekaj. Da li ti je Magdalena u vidokrugu? Gde se nalazi?“, pitao je.

„Ona je, otprilike, kod Londona, ispred mene na dvadeset koraka. Čeka na semaforu da pređe prema Slaviji...“

„Kako se ti zoveš, dečko?“ pitao je čovek.

„Steva.“

„Slušaj Stevo, ja sam Zukić. Magdalenin prijatelj. Ona je sad ...“, Zukić je tražio pogodnu reč, „...bolesna. Nemoj da joj vraćaš telefon. Moram te zamoliti za pomoć, da je pratiš gde god ide, pa da mi javljaš? Daću ti nagradu! Ja sam na putu ka Beogradu, uskoro stižem i moram da je pronađem, da se... ne izgubi! Možeš li to, Stevo, družo moj?“

Zukić je vozio prema Beogradu, potukavši sve lične rekorde u brzjoj vožnji. Već je bio zvao sve i niko nije bio u Magdaleninoj blizini! Očajnički je zvao i nju, jer božji broj telefona nije znao! Bog je, izgleda, ipak čuo, i poziv prosledio do Steve!

I tako je Steva dobio ulogu privatnog detektiva! Pratio je Magdalenu trudeći se da ostane neprimetan. Bio se pogubio, jer je devojkica od Slavije pošla prema Pravnom fakultetu, ali se, na pola ulice, predomislila i vratila nazad! Nastavio je u istom smeru, pa je prošla pored njega, ni ne pogledavši ga! Sad je i on video, devojkica jeste bila bolesna, čak ne ni bolesna, više... luda! Euforično se naglas smejala!

Sat vremena kasnije Magdalena se već nalazila ispred Urgentnog centra. Osećala je svim čulima da je Mile u ovoj zgradi! Pobedonosno se zaputila prema ulazu, kad su, odjednom, iz mraka pored stepeništa, pred nju iskočile dve ljudske prilike!

Četvoro ruku ju je ščepalo i odvuklo u mrak!

19.

Već je pala noć kad se Mihajlo vratio od paroha Luke Jevremovića do starog, munjom precepljenog drveta. Laki je traktorom već bio izorao duboku rupu, nekoliko metara niže od drveta, i počeo plugom da zakačinje ogromne komade slepljene cigle i kamena, zatrpane ispod brda. Pronašao je urušeni deo podruma!

„Ako nađeš tu išta, sem konjskih kosturova, prist'o je paroh da sutra peva opelo!“, obavestio je Lakija kad je stigao.

Kamene gromade Laki je otkopavao lopatom, ali su bile previše teške da bi njih dvojica vadili rukama. Mihajlo se dosetio rešenja i otišao je kući po lance za bikove, da bi njima kačili krupan šut i delove nagorelih greda, pa ih traktorom čupali napolje. Doneo je i metalno korito za šurenje svinja u koje su ubacivali manje komade, pa ga napunjenog, lancima i traktorom izvlačili uzbrdo.

Bio je to dug i mukotrpan posao, prolazili su sati. Reflektor za noćno oranje na traktoru obasjavao je sve dublju rupu, pa su zaključili da je to deo kamenog stepeništa, koje je silazilo u dubinu, prema šumi...

Iako nisu nijednom stali, a već je bilo skoro četiri ujutru, nisu napredovali više od desetak metara u dubinu. Sa većom dubinom, bilo je teže izvlačiti šut, lanci nisu bili dovoljno dugački! Srećom, zidovi stepeništa stajali su celi, nisu se bili urušili, pa nije bilo opasnosti da će ih zatrpati odron. Ipak, Laki je bio očajan, bio je izračunao da je nagib brda na ovoj strani oko dva do tri metra na deset metara, a s obzirom da je pećina ispod brda bila duga preko sto metara, morali su otkopati još dvadesetak metara do dna!

Seli su umorni na vrh stepeništa, u leđa im je udarala svetlost reflektora i rupa pred njima je, zbog njihovih senki, izgledala još zlokobnija i neosvojivija.

Zapalili su po cigaru. Pušili su ćuteći, i gledajući niz stepenice u pomrčinu.

„Aleksa, zajebano po noći vaditi ovaj šut, jebeno taman kô da vadiš šišarke iz guzice. Da se manemo ovoga za noćas, a sutra da nađem

pomoć, da ondak kopamo dublje?“ pitao je Mihajlo, dok je pušio cigaru.

Laki ga nije čuo. Gledao je ukočenim pogledom u dno stepeništa.

Nešto se tamo čulo. Nekakvo pucketanje. A onda je video svetlost fenjera. Prema njemu, iskočivši sa desne strane, kao da se provukao kroz nekakvu pukotinu u zidu stepeništa, prilazio je onaj petnaestogodišnji dečak, penjući se stepenicima.

Stao je ispred njih, još uvek u ruci držeći fenjer. Svetlost ih je obasjala svu trojicu, činilo se nadjačala i reflektor sa traktora! Laki je pogledao Mihajla, ovaj je pušio i gledao u njega, izgledalo je da dečaka ne primećuje. Vratio je pogled na dečaka. On je stavio prst na usta, utišavajući ga, a onda prošaptao: „Na kraju si tunela. Nemoj sad odustati. Tamo dole je spasenje. Nije sad daleko, nadomak ti je ruke! Samo požuri, dok se Ona nije vratila! Kopaj! Kopaj!“ Onda je nestao, sve sa fenjerom, kao da je ispario!

Mihajlo je gledao u njega, kao da je nešto pitao i čeka odgovor. Rekao mu je samo:

„Blizu smo, Kameni! Blizu smo, stari moj!“

Skočio je i strčao dole.

Mihajlo je polako ustao, bacio opušak iza sebe i više sebi, nego Lakiju, rekao:

„Naravno da smo blizu, skoro da sedimo na vrećama kostiju! Još koji metar i lično će Lucifer vrata da nam otvori...“

„Donesi mi baterijsku lampu!“, vikao je Laki odozdo.

Kad je Mihajlo sišao dole sa lampom, video je Lakija da oslobađa od kamenja deo zida sa desne strane. Bacao je kamenje sebi iza leđa. Tu se uklještilo nekoliko debelih greda, koje su verovatno tamo pale sa krova podruma.

„Osvetli ovde,“ rekao mu je Laki, pokazujući na grede.

Mihajlo je osvetlio i tad su obojica videli!

Kroz grede su virile pukotine, a iza njih prazan prostor!

„Vidiš, stepenište na ovom mestu silazi udesno. Grede su zatvorile prolaz šutu, i on se nije odronio do dna stepeništa, samo do ovog zida pravo,“ pokazivao je Laki Mihajlu, smejući se. „Treba samo da izvučemo ove isprepletene grede i moći ćemo sići dole!“

Da oslobode prvu gredu trebalo im je dobrih pola sata. Izvukli su je iza sebe, na stepenište. Naredne dve su izvukli brže i deo šuta sručio se na nastavak stepeništa.

Konačno, imali su dovoljno širok prolaz da se provuku dalje!

Tajna kuće Alekse Lakića, skrivena više od sto godina, bila je na pedesetak koraka, koliko je još trebalo da siđu niz stepenište, od konačnog otkrivanja!

„Je l' sam prič'o ja za vrata pakla?!“ reče Mihajlo Lakiju, gledajući u metalna vrata, koja im se nađoše na putu.

Laki je, u svetlosti Mihajlove baterijske lampe, ugledao jedan četvrtasti prašnjavi fenjer, koji je visio na zidu. Dohvatio ga je, obrisao o majicu i upalio je Zippo upaljačem fitilj. Svetlost fenjera zaigra po zidovima, rasipajući svetlost na sve četiri strane.

Šarke su zacvilele kad su se obojica svom težinom naslonili na vrata i ona se otvoriše.

„Bogte, ovde je kô na hipodromu, sam' konji fale“, iznenadi se Mihajlo, šarajući lampom po praznom prostoru ispred njih. „Mada, bojim se da će i konja biti, bar nji'ovi' kosturova!“

„Izgleda kao prirodna pećina u brdu, samo je neko pod popločao opekama. Ovde se verovatno skladištila krijumčarena roba u tursko vreme!“, rekao je Laki.

Odjek njihovih glasova vratio im se iz pomrčine i oni zadrhtaše!

Pošli su polako napred, prateći linije poda.

„Kako si saznao za ovu pećinu?“ pitao je sad Mihajlo.

„Sanjao sam je“, odgovori mu Laki.

Posle dvadesetak koraka naišli su na veliku gomilu beličastih kostiju.

„Jadan konj...“, prošaputao je Mihajlo.

„Aleksa Lakić je konje, verovatno, samo ispregao, a kad je posle više dana izašao polulud napolje, zaoboravio je na njih! Tu, u mraku, nalaze se kosti još tri vranca... Njihovo njištanje se danima čulo iz podzemlja, o čemu je pisao Vukadin Luković. Ni kočija ne može biti daleko!“ rekao je Laki.

I zaista, već su kroz svelost lampe mogli videti i kraj pećine. Plafon je bio kamen i neravan i naglo se spuštao prema podu. Na samom kraju pećine, videla se kočija.

Par minuta su u tišini koračali prema njoj.

Raskošna drvena kočija, sa četiri ogromna drvena točka, obrubljena železom, visoka poput Džon Dira, ponos Arandela Lakića, stajala je pred njima! Prkosila je zubu vremena čuvajući tajnu Alekse Lakića, o mestu gde je proveo svoje najbednije dane, dok su ga svi tražili, u vremenima početaka nervnog rastrojstva!

Dok je Mihajlo obilazio kočiju razgledajući, pun divljenja i strahopoštovanja za grandioznost i lepotu, Laki je otvorio dvokrilna vrata i popeo se preko dva drvena stepenika, osvetljavajuću njenu unutrašnjost ispruženim fenjerom.

I nije Laki zastao na pragu da bi se divio majstorski izrezbarenim reljefima na ružinom drvetu plafona i zidova, crvenom satenu sa sitnim zlatnim cvetićima udobnih sedišta smeštenih napred i nazad, debelim pamučnim zavesama optočenim zlatnim resama na prozorima, zastao je, jer je sad video da je njegova potraga okončana!

Na zadnjem sedištu kočije sedele su mumificirane mošti dve osobe, naslonjene jedno na drugo, prva je bila u ostacima prljavo bele haljine, koja joj je padala do vrhova nožnih kostiju, a druga je bila gola, sa iskidanom krpom samo oko karlične kosti... Svuda oko kostiju, po sedištu su stajale hrpice dogorelih ostataka lojanih sveća.

U tim trenucima, u njemu su se borila osećanja; olakšanje zbog završetka potrage, ali i beskrajna tuga zbog sudbine dva mlada bića, Magdalene Simonović, prekrasne devojke, i njenog brata dečaka, kome ni sad ime nije znao. Stajao je tako, činilo se večnost, gledajući u taj nestvarni prizor.

Mogao je skoro da vidi svog nesrećnog pretka Aleksu Lakića, kako sedi u toj grobnici nasuprot leševa, možda željan da i on, tu pored njih skonča, da kazni sebe zbog veštičjeg ludila što ga je bilo obuzelo! Kako im pali sveće, kako ih moli za oproštaj, a onda kako sam sebi čupa kosu i nanosi povrede, jer je kriv, iako to nije hteo, eto svojim rukama oboje ih je zadavio, tamo, u šumi, kod potoka... Kako ga tada napuštaju zadnji ostaci razuma, i ovde, na ovom mestu Alekse Lakić zapravo i umire, da bi, danima kasnije, samo njegova telesna ljuštura prazna izašla iz ove pećine!

I nije Laki više mogao da gleda u te kosti, skrenuo je pogled, hteo je da se okrene, da pobegne, ali, onda mu je pogled pao na drugo sedište, i tu je ugledao kožnu beležnicu Alekse Lakića, koju mu je, iza ramena, bio čitao!

I znao je!

Nije u knjizi Nikodija Stefanovića ni bilo vizija Alekse Lakića, zapisanih iz pera njegovog pobratima, Vukadina Lukovića!

Vizije Alekse Lakića su se ovde zapisane, čuvale sve ove godine, ove jadne kosti!

Podigao je malu, crnu knjižicu sa sedišta.

Spustio je fenjer na sedište i sa gotovo religijskim uzbuđenjem, onako kako bi neko u ruci držao Sveto pismo, otvorio ju je i počeo okretati listove. Sitnim, ali čitkim rukopisom Alekse Lakića, zapisanim već izbledelim mastilom, bile su ispunjene skoro sve stranice...

A onda je okrenuo listove beležnice na poslednji zapis. Tu je pisalo: „Imao sam poslednju viziju. U istu ovu kočiju, možda sto godina od sada, od ove jadne devojke i dečaka već su samo kosti ostale, ušao je jedan čovek sa fenjerom. Pomolio se nad kostima, i tada je na sedištu ugledao ovu moju beležnicu. Uzeo je u ruke, prelistao do zadnjeg zapisa, a onda mu je celo telo zadrhtalo, pao je na pod i zaplakao! Bijaše to moj daleki potomak, koji je moje ime nosio...“

Aleksi Lakiću Lakiju je celo telo zadrhtalo...

20.

Bilo je prošlo podne kad se mala grupa ljudi okupila na groblju u Lakićima, da sahrane zemne ostatke Magdalene Simonović i njenog brata. Pored Lakija, tu je bio paroh Luka Jevremović, Ilija Luković i njegov sin Mihajlo. Mihajlo je od jutros sam iskopao dve rake, pored grobova Magde i njene kćerke Roksande.

Kad su se pozdravili, Laki je pružio parohu Luki Jevremoviću knjigu Nikodija Stefanovića, koju je do tada držao ispod ruke.

„Vidim, pomogao ti je *Letopis* pokojnog paroha Nikodija Stefanovića, da pronadeš mošti ovih nesrećnih duša, Magdalene i Marka“, rekao je Luka Jevremović Lakiju.

„Jeste, mada moram da priznam, nisam još stigao da ga celog pročitam, veći deo je čitao jedan prijatelj, dok sam tragao za ovim kostima. Kako znaš da se Magdalenin brat zove Marko?“, upitao je Laki.

„Piše u *Letopisu*“, reče Luka.

„Hm, Ivan mi to nije rekao, ali ono što je pronašao o drvetu koga je zasadio Vukadin Luković, u spomen na svog druga Aleksu Lakića, pomoglo je da nađem ulaz u stogodišnju grobnicu!“ reče Laki. Pa dodade zagonetno: „Ali, imao sam pomoć i sa druge strane...“

Prišao im je Ilija Luković. Bio je bleđa senka čoveka koga je Laki video pre petnaest godina, suv i pogrbljen, ali još uvek vispren osamdesetogodišnjak!

„Tvoj pokojni otac Lazar, ja i pokojni paroh Nikodije Stefanović, godinama smo tragali za mestom gde mogu biti ove kosti, ali nismo ih uspeli pronaći. Zato je paroh u svojoj knjizi ostavio tragove onoga šta smo mi znali. Za slučaj da neko iz budućih pokoljenja pokuša da nastavi potragu. Ispalo je da si to bio ti, mada ti moram priznati, nisam verovao da ćeš imati hrabrosti da se suočiš sa ovim. Otišao si odavde i zato nisam hteo da te opterećujem“, rekao je Ilija Luković.

Laki ga je pogledao.

„Znači, ti si znao da je Jovan Lakić imao kćerku Eleonoru?“ upita ga.

„Znao sam, a znao je i Lazar. Rekao nam je Nikodije da se iznenada pojavila 1963. godine da se krsti u Lakićima. Nisam znao da je imala dece, par godina kasnije je poginula sa mužem u saobraćajnoj nesreći. To je saznao Lazar, kad je jedne godine otišao tamo da upozna sestru. Našao je praznu kuću. Niko mu nije rekao da je Eleonorina kćerka preživela i da je u Domu dece bez roditelja. Nisam to znao sve dok ti nisi neki dan rekao Luki, a on mi to preneo. Čuvši da tražiš izgublenu granu na svom porodičnom stablu, pomislio sam da za nekog sumnjaš da ti je rod!“

„Istina, nisam ti se javljao, pa ne znaš da već godinama stanujem na istoj adresi, u prizemlju zgrade u kojoj je živela moja sestra Marijana“, rekao je Laki pomirljivo.

„Sudbina je htela da se upoznate“, rekao je tiho Ilija Luković.

„Ja bih da mi započnemo sa opelom, da konačno ove nesretne duše nađu mir“, predložio je paroh Luka Jevremović, pa je dodao, smešeći se: „Ne verujem da će više iko doći!“

Luka nije ni slutio, koliko je pogrešio!

„Slažem se“, rekao je Laki.

Već ranije su Laki i Mihajlo pripremili skromne sanduke kraj iskopane rake, na njih naslonili krstove i pripremili konopce za spuštanje. Paroh Luka Jevremović je prešao na čelo, okrenuo se prema grobovima, i počeo sa službom. Laki, Ilija i Mihajlo su upalili pripremljene lojane sveće.

Laki je slušao parohov pevljiv glas spuštene glave, gledajući u kovčege ispred sebe, dok odjednom nije osetio da ga Mihajlo, koji je stajao pored njega, gurka u slabinu laktom. Pogledao ga je, a Mihajlo mu glavom pokaza da skrene pogled udesno iza Luke, u pravcu kestenova. Odande je polako prilazio jedan mladić provlačeći se između starih grobova. Mladić je bio crnokos, kosa mu se na čelu kovrdžala, nosio je jednodavno belo odelo, slično astronautskom, samo tanje i ispod njega su se ocrtavale linije tela. Gledao ga je svojim zelenim očima i blago se smešio. Stao je nekoliko koraka od Luke. Paroh ga je takođe primetio, malo zastao, ali mu je mladić znakom pokazao da nastavi službu. A onda se opet okrenuo prema Lakiju, gledao ga par trenutaka, blago mu klimnuo glavom, pa mu rukom pokazao da se okrene...

Laki se okrenuo i sledio!

Prema groblju su prilazili ljudi i žene u grupicama, sa više strana!

Najbliže su već prišli njegov otac Lazar Lakić i majka Lenka, držeći se pod ruke! Lazar je izgledao kao u najboljim godinama, kakvog ga se Laki sećao još od kad je imao petnaest godina! Gledali su oboje u njega i blago mu se smešili... Stali su na oko desetak koraka dalje od grobova. Lenka je podigla desnu ruku i mahnula mu!

Iza njih je video baku Ilinku, dolazila je zajedno sa sinom Markom... Ilinka nije bila u crnini, a Marko je bio visoki štrkljasti dečak, ali ne onako mršav, kakvog ga je video u svojoj viziji, kad se gušio. I oni su mu mahnuli i stali podalje od grobova.

A onda je počeo da prepoznaje i ostale! Dolazili su Milutin i Gavriilo Lakić, zajedno sa još dva mladića, za koje je pretpostavio da su Jovan i Radovan. Svi su bili obrijani i obučeni u najlepša praznična odela. Onda je video Arandžela Lakića u cilindru i fraku, sa ženom Radicom, u beloj haljini i sa suncobranom. Malo iza njih stizao je i Aleksa Lakić, nasmejan, vodio je pod ruku, ni manje ni više, nego Magdalenu Simonović sa bratom Markom! Magdalena je takođe bila u beloj haljini do zemlje, bez ukrasa, dugu crnu kosu je raspustila i gledala ga svojim krupnim, plavim, nasmejanim očima. Njen brat Marko je nosio mali frak, cilindar i štap, i imao je nacrtane brkove. Pridružili su im se i Magda i Roksanda, i još jedna žena, za koju je pretpostavio da je Magdalenina kćerka i Magdina majka Marija! Dolazio je još jedan mladi par, iako nije video njihove slike, mislio je da su to Eleonora i njen muž...

Svi oni su stali u polukrug oko grobova, ali na desetak koraka dalje.

Laki je protrljao oči, zatvorio ih i ponovo otvorio, mislio je da će svi odjednom nestati, ali nisu nestali, svi su i dalje stajali okolo i slušali opelo! Laki je pogledao Mihajla i Iliju, i oni su ih primetili, Ilija se smeškao i mahao Lazaru!

I paroh Luka Jevremović je primetio da se društvo na sahrani uvećalo, bacao je pogled prema svima, ali je nastavio da peva opelo za duše Magdalene i Marka Simonovića...

A onda... onda... Onda se Laki zamalo nije srušio u nesvest!

Prema groblju je prilazio i Mishelin, kako je od milja zvao svog najboljeg druga, sada sinovca, Mila! Dolazio je u odeći u kojoj ga je

zadnji put video ispred kafića „Scilla“, u farmericama i kožnoj jakni motorki. Mile se jedini nije smeškao, izgledao je zbunjen i izgubljen! Prošao je pored svih i stao mu najbliže.

Laki je bacio jedan unezvereni pogled prema mladiću u belom kombinezonu, ali je on izgledao miran, pogledao je ovlaš u Mila, kome je ličio kao rođeni brat, a onda mu je uzvratio pogled, pokazujući mu glavom prema parohu, koji je sad već završavao obred...

Mile je umro u bolnici, vrištalo je u Lakiju! Evo ga sad ovde sa svima, izgubljen je, jer je tek ovde dospeo, ništa nije vredelo što je pronašao kosti, Mile je ipak umro!

Mihajlo ga je povukao za ruku, trebali su njih dvojica uzeti konopce, da spuste kovčega u grobove, dok Ilija izvlači gredice ispod njih...

Spustili su oba kovčega u rake, a onda je Luka prvi uzeo grumenje zemlje, i bacio u grobove. Sagnuo se i Laki, bacio dva grumena i dvaput se prekrstio, a onda primeti da ga mladić u belom kombinezonu zove da mu priđe!

Rakama su prilazili i ostali, saginjali su se da uzimaju zemlju, ali bacali su vazduh. Svi su bili nematerijalni, svi su bili duhovi!

„Drago mi je što se upoznajemo, Aleksa Lakiću, ja sam Aleksa Lakić!“, rekao mu je mladić u belom kombinezonu, a onda se nasmejao: „Nemoj samo da mi pružaš ruku, proći će kroz vazduh, i sam sam nematerijalan, kao i ovi duhovi!“

A ti duhovi, bacivši zemlju i po jednom se prekrstivši, okretali su se prema njima dvojici, mahuli bi im, i onda bez reči odlazili!

„Ko si ti?“, pitao ga je Laki.

„Pa, upravo sam ti rekao, viđali smo se mi, samo sam ja tada imao petnaest godina, i nosio sam kratke pantalone“, nasmejao se Aleksa Lakić. „Duga bi to bila priča, biće još prilike da se sretnemo kad budeš imao više vremena...“

Aleksi Lakiću se odjednom stvori u rukama nekakav uređaj, nalik tabletu, i on kucnu nekoliko puta po ekranu.

„Postavio sam u program jednu zagonetku, verujem da si je pročitao u *Letopisu Lakićke Parohije*. Pokojni paroh je lično, na moju inicijativu, to upisao na margine knjige i tvoj otac Lazar prvi je deo

odgovora urezao na jednoj gredi tvoje kuće. Verujem da ti imaš drugi deo odgovora?", pogledao ga je upitno Aleksa Lakić.

„Moj otac je upisao AAMG, ja mislim da su to početna slova imena Arandžela, Alekse, Milutina i Gavriela, mojih predaka koji su umrli od ruke ove zle sile, pa bih ja taj niz nastavio još sa MLLM, a to su Marko, Lazar, Lenka i... Mile...“, Laki je zadnju reč jedva izgovorio, gledajući u Mila. Svi duhovi su već otišli ili su odlazili, Mihajlo i Ilija su lopatama bacali zemlju u rake, paroh im je pomagao, samo je Mile još stajao na istom mestu i gledao ga!

„Odlično!“, rekao je Aleksa Lakić, gledajući u svoj tablet. „U prvom paru zadnji postaje prvi, a prvi zadnji, što daje... GAMA, a u drugom paru zadnji se ne računa, što daje MLL...“

Aleksa Lakić je ukucao još par slova u tablet, i pogleda u Lakija, dok mu tablet iz ruku, kao čarolijom, u momentu nestade!

„Zašto je ta... zagonetka?“, pitao ga je Laki.

„Najlakše mogu da ti objasnim preko jednog primera. Na kućnom računaru, koga verujem da imaš, nekad kad treba da se uloguješ na mrežu, sistem ti postavi capchu, da prepoznaš neku reč i ukucaš pravilno slova ili brojeve i time dokažeš da si ljudsko biće, a ne program. Ovo je nešto slično tome“, odgovorio mu je Aleksa Lakić.

„A da nisam uspeo rešiti capchu, to jest, zagonetku?“, pitao je Laki.

„Onda bi ti sistem dao novu, suština je u tome da program, ili virus ne bi nikad mogao da reši capchu, a ljudsko biće može i više puta da pogreši, pa ipak reši“, nasmejao se Aleksa Lakić.

„To onda znači... da ti nisi ljudsko biće?“

Aleksa Lakić se još šire nasmeja i taj smeh Lakija podseti na Milov smeh. Iznad usana su mu se pojavile iste one dve jamice, koje je imao i Mile.

„Nećemo ići toliko daleko u analogiji, ovde se sličnost zagonetke i capche razilazi... Sličnost je samo još u tome da Ona demonska žena ne bi nikad rešila ovu zagonetku, jer nije u potpunosti ljudsko biće... Istina, ni ja baš nisam u potpunosti ljudsko biće, ali te uveravam, da itekako postojim, i da jesam tvoj rođak!“

„Ti si onda, znači, moj potomak?“

„Da“, odgovorio je. „Ja sam Aleksa Lakić, iz loze Arandžela Lakića, i iz tvoje loze!“

„Da se vratimo na suštinu, da li mi ti možeš da garantuješ, da je Ona demonska žena, sad pobeđena, i da je prokletstvo Lakića prestalo? I da sad nema više rizika, ako, na primer, vidim Mariju?“, pitao je Laki.

„O, da, budi siguran u to, nećeš je više nikad ni čuti, ni videti. Naš posao oko toga je završen! Dokaz je što ja još uvek postojim. Da je pobeđila Ona, ja se nikad ne bih ni rodio, i loza Lakića bi se na tebi završila!“ rekao je Aleksa Lakić.

Aleksa Lakić se već spremao da krene, kad Laki reče, gledajući u Mila:

„Žao mi je što smo obojica zakasnili, i ona je uspela da ubije još jednu žrtvu...“

Aleksa Lakić ga začuđeno pogleda.

„Misliš li na Mila Desertića? Vidiš, sve ove duhove koji su danas prisustvovali sahrani, pozvao sam ja, ali njega...“, i Aleksa pokaza rukom na Mila, „... njega si pozvao ti! Mislim da bi vas dvojica trebalo da razmenite par reči, vidim, već dugo te čeka...“

Aleksa Lakić se još jednom osmehnu, mahnu, pa se okrete i ode nazad prema kestenovima...

Laki se okrete ozaren prema Milu. On mu je sad prilazio.

„Laki, vidim, ti si se baš raspričao, a ja sam već trebao da se vratim. Mislim da je ovaj moj san pri kraju, već dugo se naprežem da te sačekam, da se ne probudim, ali sad me svi zovu, majka i otac, i Ivan i Nataša!“

„Slobodno se ti, Mishelin, sad probudi, za par sati ću doći i ja da te obiđem!“

„Dobro onda, vidimo se opet!“

I Mile je otišao...

Stajao je neko vreme i gledao za njim, kad mu priđe Mihajlo.

„Je l' si vid'o ti danas ova čuda? Bogte, čitava familija ti je danas bila... Samo, nije mi jasno zašto svi samo ćute? Pit'o sam nešto Lazara, ali oni su svi samo u tebe gledali... Nas ostale kô da nisu ni videli... Nego, šta ti to tamo zijaš?“

Laki se nečeg doseti, pa upita Mihajla:

„Kameni, vidiš li onog mladića u crnoj kožnoj jakni, onog što sad odlazi sa groblja, eno ga, sad se okrenuo i maše?“

Mihajlo je gledao u pokazanom pravcu, ali nije video nikog. Pa reče:

„Svakojakih sam danas vid'o, al' u kožnoj jakni nije bio niko, ako ne računam ovog zadnjeg što si sa njim prič'o, ali on je bio u belom, i otiš'o je tamo nazad, preko groblja, prema kestenju... Ali, ne bi' se začudio, ako ti kažeš da je bio, onda je možda stvarno i bio! Ti si uvek vid'o dalje od drugih!“

Laki mu se samo nasmejao.

EPILOG

Dok se vozio žutim golf kabrioletom prema Beogradu, zazvonio je mobilni telefon. Ivan je sa druge strane vrištao od sreće.

„Laki, Mile se probudio iz kome! Danas popodne!“

„Znam,“ rekao je zagonetno Laki, smešeći se, „pričao sam sa njim!“

Dva sata kasnije, parkirao je auto ispred Urgentnog centra.

Medicinska sestra mu je dozvolila da na kratko uđe u Milovu sobu.

Mile je ležao zatvorenih očiju. Zamršena kosa mu je neuredno padala na bledo čelo. Usta su mu bila poluotvorena, otkrivajući razmaknute ravne sekutiće. Laki se u sebi nasmejao, setivši se kako je Mile govorio za sebe da ima zube kao raspored časova. Bio je priključen na infuziju i aparate koji su pratili pritisak i otkucaje srca. Laki je seo na stolicu pored kreveta.

„Biće sad sve dobro, Mishelin,“ rekao je tiho.

Mile je teško otvorio oči. Video je Lakija i nasmešio mu se.

„Lakiša, mislim da sam te sanjao... Sanjao sam mnogo ljudi, i neku ženu u belom, ali se ne sećam svega... Ali, tebe se sećam...“

„Znam,“ rekao mu je, blago ga uhvativši za podlakticu. „Nemoj se naprezati, još si slab.“

„Ne sećam se ni kako sam pao sa motora... To mi je danas rekao Ivan. Je li sa motorom sve u redu?“

„Motor je samo malo izgreban, ali je inače, prošao bolje od tebe!“ nasmejao se Laki.

Malo su počutili.

Onda se Mile nečeg setio: „Onaj dan, kad sam pao, hteo si nešto važno da pričaš sa mnom?“

„Ima vremena, još ćemo se ja i ti napričati... To može da sačeka,“ odgovorio mu je. „Biće sad sve dobro!“ dodao je.

„Bili su mi danas i otac i majka, i to zajedno... Lepo smo se ispričali... Bili su i Ivan i Nataša... i možda će doći i Magdalena!“

„Sviđa ti se Magdalena?“ upitao je Laki, podigavši jednu obrvu.

„Ne znam, od kako sam nju upoznao, osećam se kao da me je pregazio teretni voz...“ nasmejao se Mile i dodao: „Ali, nešto bi tu moglo biti...“

„Verujem da je Magdalena jedna lepa i pametna devojka. I siguran sam da će i ona danas doći da te poseti... Ali, nemoj više da se

zamaraš... Ja sad moram da idem, da me sestra ne bi izbacila, ali ću sutra da se vratim. Obećavam!“ Potapšao je Mila po ruci i ustao.

Kad se ponovo okrenuo na vratima, Mile mu je mahnuo: „Dobro, Lakiša, vidimo se onda sutra...“

„Ako se ne vidimo, upalićemo svetlo!“ uzvratio je Laki Milovom omiljenom šalom.

Laki je izašao iz sobe smešeći se. Sad mora na aerodrom. Marijin avion iz Pariza, kojim mu se ona posle petnaest godina vraća, uskoro treba da sleti...

Beograd, Srbija, 21. decembra 2012. godine,

pre kraja sveta...

Aleksa Lakić je odlučio da umre

Aleksa Lakić je odlučio da umre.

Odluka se stvorila niotkud, između dva dima cigarete, posle trećeg gutljaja kafe. Do pre nekoliko trenutaka o tome nije imao nikakvu primisao, ali sada...

Bila je tu.

Sedeo je u svojoj sobi, okružen gomilom, sad je znao, nepotrebnih stvari, koje je godinama skupljao kao bednu nadoknadu za promašen život. Svaka knjiga, svaka ploča, svaka drangulija u sobi, imala je svoju priču, svoj blistavi trenutak. Najzad je shvatio, konačno ostajući sam sa sobom, koliko je sebe zavaravao da je to ono što mu je potrebno, ono što ispunjava život. Jer, ono što mu je stvarno trebalo, izgubio je pre mnogo godina...

Pokušao je, u tim zadnjim trenucima, prizvati slike dragih ljudi iz prošlosti, ali one su mu bežale, razlivala se poput pene prosutog piva koju upija tkanina stolnjaka... Sad je razumeo, o da, konačno je shvatio, da mu je najvažnija slika pobegla, da ju je u svojoj aroganciji oterao i odjednom je sebe zamrzeo zbog toga! Tako je to! Onaj ko ti nedostaje nikad nije tu, a oni kojima ti nedostaješ potpuno su nebitni, nervira te njihova prisutnost i njihova briga za tebe! Pozavideo je životinjama na nedostatku svesti, moći razmišljanja, na njihovoj sposobnosti da ne osećaju bol tela. Jer, nema te fizičke boli koja se lakše trpi od duševne boli, emotivne praznine, osećaja izgubljenosti i promašenosti života..

Neobjašnjivo je to. Šta čini čoveka? Kutija načetih cigareta, hladna večera u frižideru, kompjuter na kome sam winamp bira omiljene pesme? Pokvarena klima koju majstor ne stiže da popravi, iako si ga tri puta ove nedelje zvao? Jeftin šampon na polici u kupatilu i skup parfem zaboravljen na komodici za obuću? Započet i nedovršen roman u folderu na desktopu kompjutera? Mali mornarski kovčežić prepun starih slika, pisama i dokaza da si rođen, državljanin neke države i vlasnik stana u kome stanuje tvoje telo? Slika loše

izbrijanog lica, koje svako jutro zuri u tebe zakrvavljenim očima, uokvirenim već vidljivim borama, iz ogledala? Ili svest o sopstvenoj ništavnosti, kukavičluku, nesposobnosti da se suočiš, ne sa ravnodušnim svetom u svojoj okolini, nego sa samim sobom?

Aleksa Lakić je ugasio dopola popušenu cigaretu u ogromnoj i skupoj pepeljari od lažnog kristala...

Vreme mu je isteklo.

&

Blic, izdanje za Beograd

Beograd, 19. septembar 2011. godine

Kasno sinoć, u svom stanu, u Beogradu, u 51. godini života, preminuo je Aleksa Lakić, pesnik i boem, dobitnik NIN-ove nagrade za najbolji roman 2010. godine.

Dežurni lekar koji je na poziv prijatelja, koji je želeo da ostane anonimn, došao u njegov stan, u svom izveštaju je naveo da je smrt nastupila kao posledica infarkta.

Isti anonimni prijatelj, koji je telefonom pozvao našu redakciju, izjavio je da je lekar bio samo delimično u pravu.

Aleksa Lakić je umro od slomljenog srca.

&

Trgao se iz sna, i rukom pretražio drugu polovinu kreveta. Osetio je njeno telo ispod čaršava, golo, oznojeno, okrenuto leđima... Primakao se, prebacujući ruku preko njene nadlaktice do njenog stomaka, čvrsto je grleći. Grudima pritisnutim uz njena leđa, uhvatio je ritam njenog srca... svojim slomljenim srcem... i preživeo je...

&

Mile je bacio pred njega novine, smejući se...

Laki je upravo završavao sa ubacivanjem šifara u fiskalnu kasu i bacio je pogled na Blic, presavijen na Hroniku Beograda.

„Zvao me Ivan, on je prvi kupio novine, i pročitao ovo,“ rekao je Mile, pokazujući prstom na mali uokvireni članak u dnu lista.

Laki je dvaput zamišljeno pročitao kratki tekst.

„I da je istina, žalosno je da sam zaslužio da se ovo pojavi samo u dvanaest redova jednog stupca novina“, prokomentarisao je ironično.

„Za nekog drugog morali bi platiti da se ovo objavi u novinama!“ smeja se Mile. „A ti si dobio reklamu za džabe! Ivan je poludeo, mislio je da je stvarno, jedva sam ga ubedio da sam te danas već video, i da novine lažu!“

Laki je slegnuo ramenima.

„Čudno. Obično ne lažu baš ovoliko!“

„Pitam se, ko im je izvor informacije, ko je anonimni prijatelj koji ih je telefonom pozvao?“, pitao se Mile.

Laki se zamislio.

„Ja mogu da se dosetim samo jednog“, reče.

Nije rekao koji je to prijatelj, a Mile nije hteo da pita. Iznenada, kao da je nešto u sebi prelomio, Laki je pogledao Mila pravo u oči.

„Znaš, Mile, ona kuća, obrasla bršljanom, koju si sanjao... to je moja rodna kuća!“, rekao mu je oklevajući.

Mile ga je posmatrao nasmejanim zelenim očima:

„Znam“, rekao je, „išli smo zajedno letos da iskrčimo dvorište i sav smo bršljan poskidali sa zidova i spalili!“

&

Kod Lazara je otišao nenajavljen, noseći samo lap-top, primerak novina koji mu je Mile tog dana doneo i dve litre šljivovoce...

Lazar je stanovao u Dobanovcima. Bio je građevinar, kao i on nekada, imao je 45 godina. U slobodno vreme pisao je romane, a zarađivao je za život praveći mostove i nadvožnjake na koridoru 10...

Posle treće čašice rakije, Laki je izvadio iz torbe primerak Blica i pokazao ga je Lazaru.

„Proverio sam u redakciji sa kog broja su dobili ovo obaveštenje i nisam se mnogo iznenadio kad su mi dali tvoj broj,“ reče dok je ovaj

čitao članak.

Lazar se nasmejao.

„Šta da ti kažem, istina je da je ovo deo teksta koji sam objavio na blogu, iz najnovijeg romana koji pišem o tebi... Redakciju Blica, naravno, nisam zvao, mada broj telefona može da se nađe na mom sajtu“, rekao je kad je pročitao članak.

„Hoćeš da kažeš, da je neki novinar amater pročitao tvoj blog i ovo objavio kao vest, i ne proverivši je?“, pitao je Laki Lazara.

„Ne znam šta da ti kažem, osim da sam prilično siguran da novinari svoje vesti obično ne prepisuju sa sajtova pisaca,“ rekao je smejući se.

Laki je nasuo još po čašicu rakije.

Lazar mu je nazdravio, gledajući ga u oči: „Hajde živeli, pijemo sad za tvoj novi život!“

Ispili su naskap i sipali ponovo.

Lazar je bio par centimetara niži i desetak kilograma lakši Aleksin odraz u ogledalu, skoro potpuno sede kose i brade, ošišan na keca, u ispranim starim leviskama i majici bez rukava.

„Kako ide tvoja knjiga?“, pitao je Laki. „Jesi li završio drugi deo?“

Lazar se uozbiljio.

„Završio sam skoro sve, ali mi se nije svideo kraj. Sad imam ideju da sve promenim. Ubacio sam novi tok, još jednu priču u priči i ovaj blog sa mog sajta, koji se nekim čudom našao u Blicu, jeste probni balon, reklamni trik, tek da vidim kakve su reakcije čitalaca prve knjige, na ovakvu 'odluku' Alekse Lakića“, objašnjavao je Lazar.

„Mislim, drago mi je da si moje ime upotrebio za ime svog glavnog junaka, ali, šta da ti kažem, ja još nemam nameru da umirem, ni od infarkta, niti od slomljenog srca, imam još neka posla na ovom svetu da pozavršavam, pa bih te zamolio, da na istom mestu gde je izašlo, demantuješ glasine o mojoj navodnoj smrti,“ rekao je Laki, pola ozbiljno, pola šaljivo.

„O, da, to sam i mislio, ionako sam čitaoce zbunio, i dobio sam već više mejlova, u kojima me pitaju šta je sad ovo, otkud to da Aleksa Lakić umire na početku druge knjige, kad sam već najavio i treću! Jedna čitateljka me je molila da spasim Aleksu i ja sam, kao džentlmen, obećao dami, da ću to i da uradim! Ionako mi se ovakav

rasplet ne uklapa u zamisao! Prema tome, spašen si, i zato živeli!“, nasmeja se Lazar podižući čašicu.

Mnogo čašica i još toliko zdravica kasnije, već malo pripit, Laki iznenada reče:

„E, moj Lazare, čudne stvari mi se danas dešavaju... Jutros pročitam u novinama da sam preminuo... Večeras sedim ovde s tobom i stalno pokušavam da uhvatim jednu skrivenu misao, slutim, jako važnu. Stalno mi izmiče... Na tren se pojavi neka slika, čini mi se u obrisu dima cigare, ali ne mogu da je zadržim... Nestane u treptaju oka... Sedim ovde za stolom, gledam sebe kloniranog u tvom liku, pogledaj se, i kosa i brada su ti posedeli na istim mestima kao meni, imaš iste krvave oči, kao što ih vidim u ogledalu... sedim ovde, i ne mogu da dođem sebi od čuđenja! Evo, reci! Zar nije čudno što ti pišeš knjigu o mom životu, kažeš i kraj si već smislio, pa napišeš u romanu da sam umro i to se nekim čudom objavi u novinama! Sedim ovde, i sve sam sigurniji da je ovo nekakva varka, i da ti, u stvari, i ne postojiš, da sam ja izmislio tebe, a ne ti mene, za glavnog junaka nedovršene knjige smeštene u lap-top... Eto, ime sam ti dao po ocu, izgled sam ti dao po sebi, ali tvoja uloga je da budeš pripovedač radnje koja vodi mene, Aleksu Lakića...!“

Lazar se smejao.

„Pa kako... ako ja ne postojim, ako si ti mene izmislio samo da budem glavni junak tvog nedovršenog romana, ko je onda večeras sa tobom popio dve litre ove rakije?!“, reče, pokazujući na skoro praznu flašu.

&

Trgao se iz sna, i rukom pretražio drugu polovinu kreveta...

Bila je prazna, i hladna...

Stevan Šarčević

KNJIGA PREPUNA PITANJA

U drugom delu sage „Oni su ovde sa nama“, autor nas storijom „Veštičje ludilo“ vraća u prošlost porodice Lakić, ne bi li razjasnio zamršena pitanja ostavljena otvorenim u „Kući obrasloj bršljanom“.

Roman započinje izvodom iz „Letopisa Lakičke parohije“, paroha Nikodija Stefanovića. Kroz Letopise se upoznajemo sa životom Lakijevog pretka Arandela Lakića i njegovog sina Alekse, od koga je prokletstvo, kako izgleda, i započelo. Laki stranicu za stranicom letopisa prati avanture svog pretka Alekse Lakića i njegovog vernog pratioca Vučka Lukovića. Međutim, u knjizi parohije Lakičke postoji skriveno mesto, koje Laki slučajno otkriva, gotovo istovremeno kad mu postaje jasno da je njegov prijatelj Mile, ne samo povezan sa prokletstvom, nego mu je najverovatnije i rođak.

I zaista, „Veštičje ludilo“ je svojevrsni letopis prokletstva familije Lakić. Tokom Lakijeve potrage i odmicanja po pisanijama Nikodija Stefanovića, sve je jasnija povezanost prošlosti sa dalekom budućnošću i roman lagano zaokreće ka trećem delu sage.

Prateći tragove iz letopisa i probijajući se kroz ponovljena snoviđenja, Laki shvata da njegova rodna kuća, za koju je verovao da je stožer drevnog prokletstva, u stvari nije izvorni dom Lakića. Proučavajući Letopise, otkriva da je Arandelova kuća, uništena u požaru, bila locirana na brežuljku, podalje od kuće obrasle bršljanom. Iz pripovesti o Vukadinu Lukoviću, takođe delu zapisa koji prati, otkriva da je ulaz u prvobitni podrum obeležen.

Pa opet, možda „Veštičje ludilo“ i ne bi bila prava pripovest o kletvama i duhovima, da tu nije umešan Orhan Kalamperović, medijum, naizgled komičan lik i saradnik „Trećeg oka“ (sic!), posrednik između sveta živih i sveta mrtvih. On Lakiju kroz razgovore sa pokojnicima odaje dragocene informacije i najzad na videlo izlaze svi beočuzi komplikovane slagalice. Potraga se usmerava stotinjak metara dalje, vođena hrastom zasađenim rukom Vukadina Lukovića.

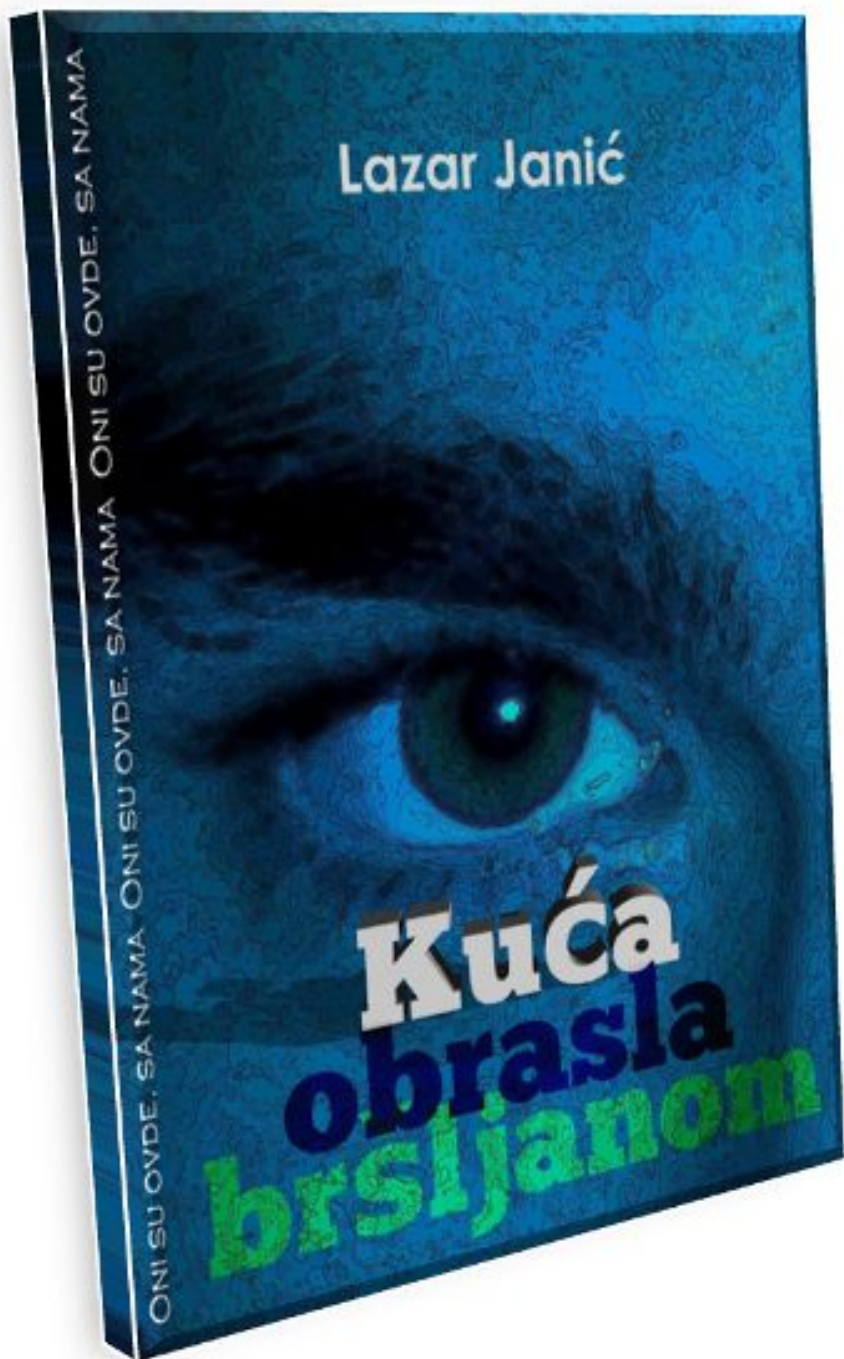
I naposletku, „Veštičje ludilo“ se završava hepiendom, otkrićem izvora zla, koje se kao zagonetka provlači kroz obe knjige ove sage. Pronalaskom originalnih zapisa Alekse Lakića, čoveka od koga je prokletstvo krenulo, sve se kristalizuje i upokojenjem mošti njegovih žrtava demon osвете nestaje, ali...

Da li je sve tako jednostavno? Jer, tajanstveni Lakijev vodič se još jednom pojavljuje, valjda tek da bi otvorio novu zagonetku: Kakve veze daleka budućnost može imati sa drevnim prokletstvom?

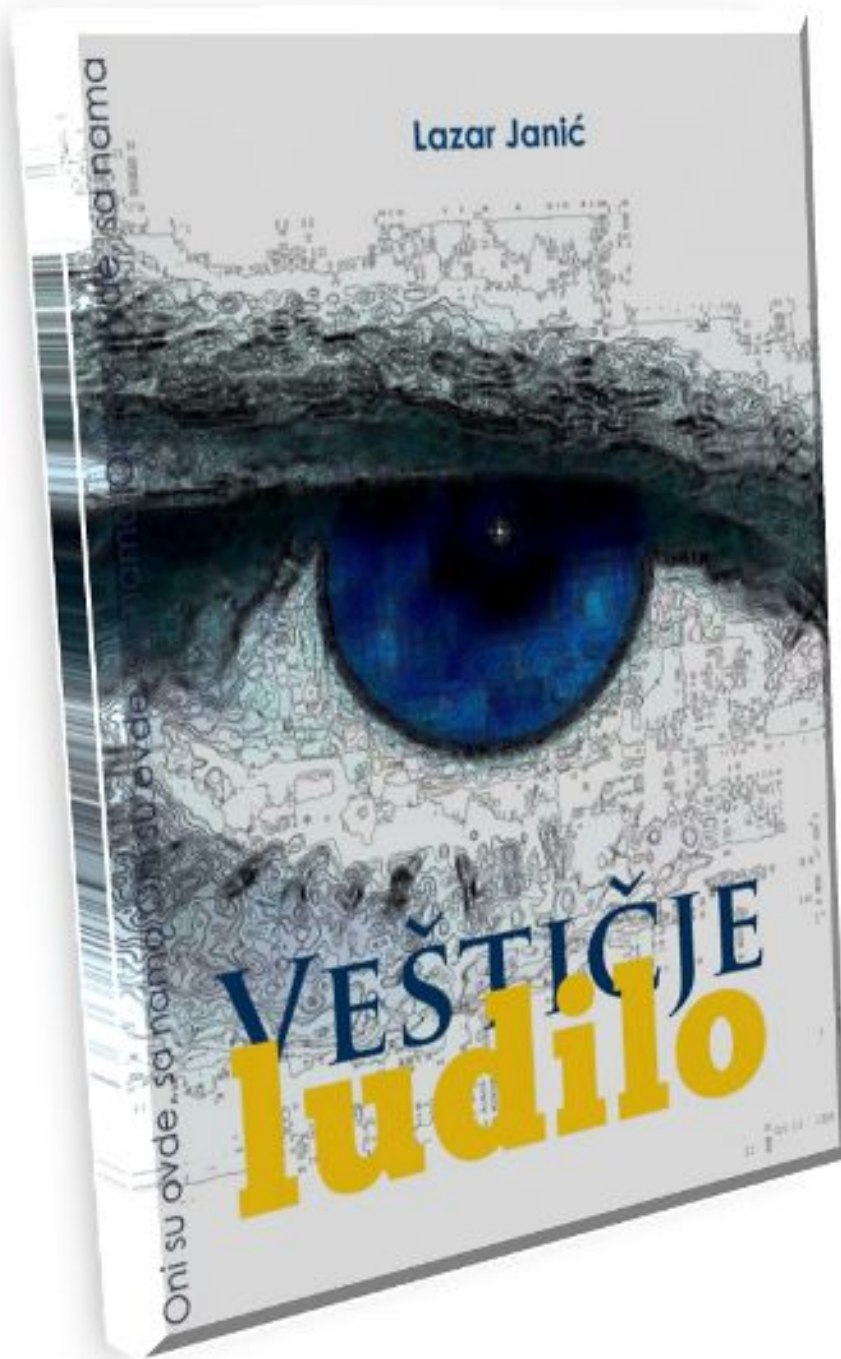
Pitanja, pitanja, pitanja... Ovo je knjiga prepuna pitanja.

Na neka je odgovoreno, a neka tek počinju da odjekuju u očekivanju odgovora!

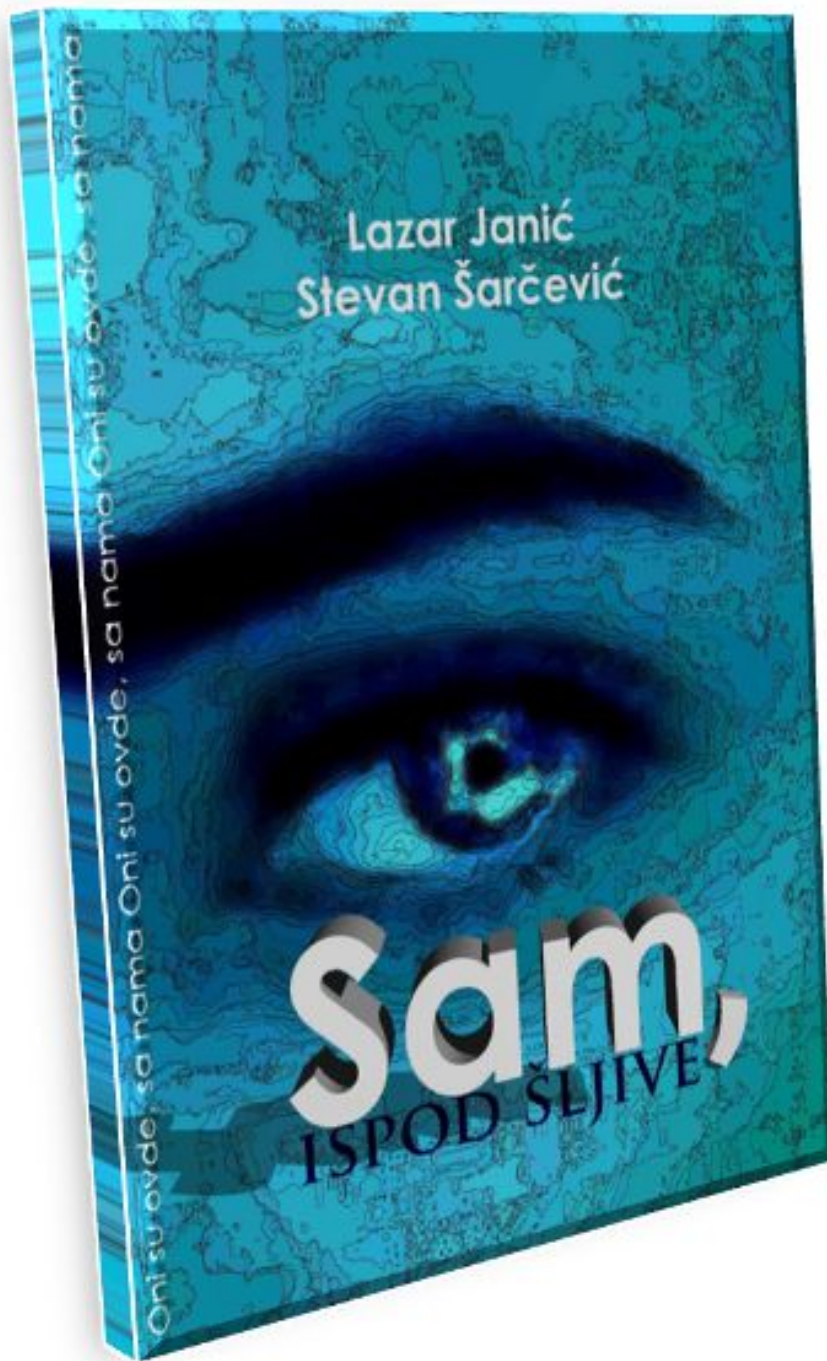
Oni su ovde, sa nama

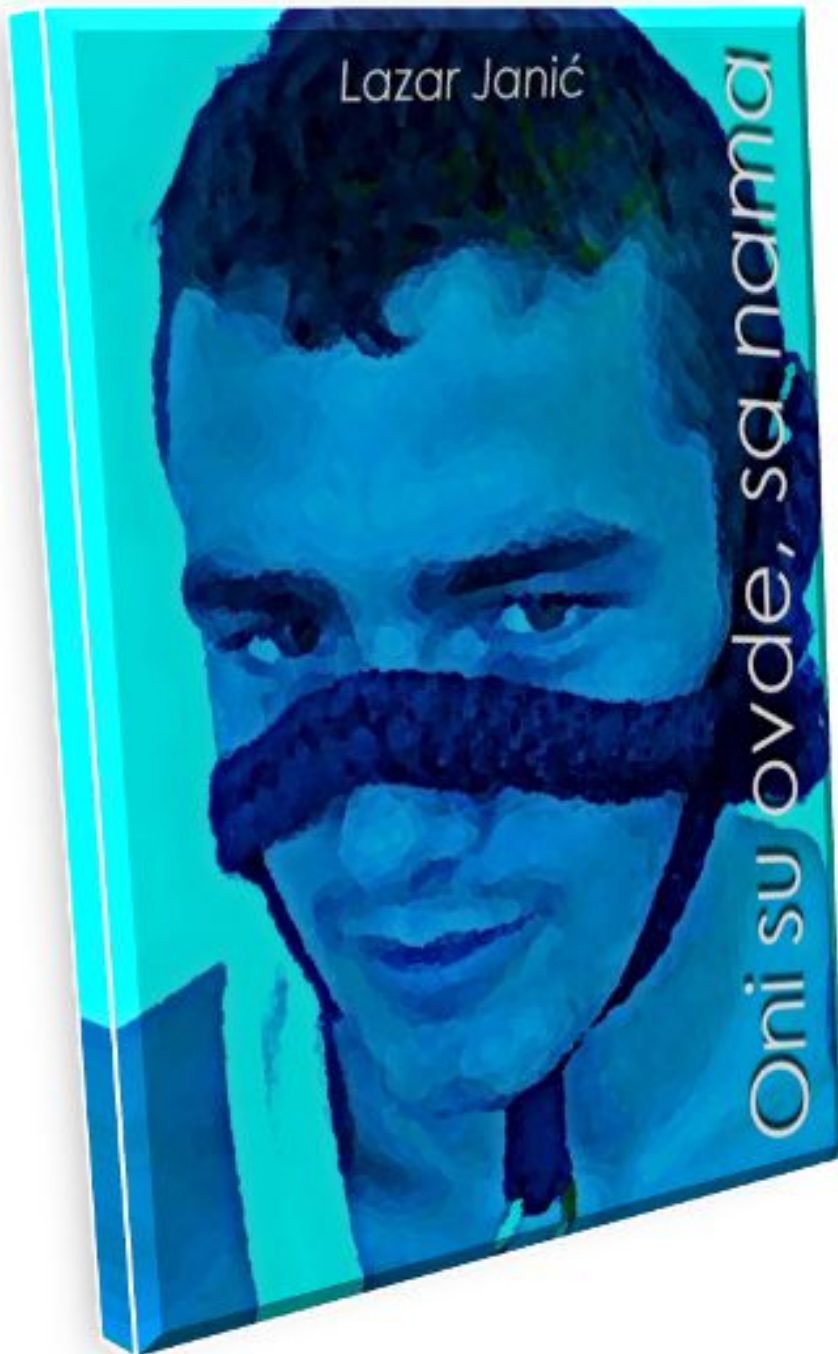
Kuća obrasla bršljanom

Veštičje ludilo

Sam, ispod šljive

Oni su ovde, sa nama

Lazar Janić

lazar.janic@yahoo.com

<http://lazarjanic.wix.com/lazar-janic-writer>

<http://lazarjanic.blogspot.com/>

Facebook:

<https://www.facebook.com/lazar.janic>

Twitter:

<https://twitter.com/#!/layanich>

Tel:

+381616080806

+3816172062

Veštičje ludilo

Lazar Janić

Izdavač

IA Nova POETIKA

Milentija Popovića 32A/15

Novi Beograd - Beograd Telefon: +381 61 720 62 70

Za izdavača

Lazar Janić

Glavni i odgovorni urednik

Milomir Bata Cvetković

Korektura i prelom

Milica Joksimović

Dizajn

Lazar Janić

Tehnički urednik

Milica Joksimović

Tiraž

500

Štampa

Naučna KMD Beograd